

Forzić

Katolički list

ZVONIK

GOD: IX BR. 4 (90) Subotica, travanj (april) 2002. 40,00 din

BAKLJA USKRSNE NADE

Vjerovati u Kristovo uskrsnuće i nije tako teško. Tu je za vjernika nekako sve jasno i prihvatljivo. Kristovo uskrsnuće je povi- jesni događaj. Mi vjerujemo svjedocima, onima koji su ga vidjeli uskrsloga (usp. Dj 2,32; 3,15; 10,39); onima koji su s njime "jeli i pili, pošto uskrsnu od mrtvih" (Dj 10,41). No, malo je teže vjerovati i prihvatiti da ćemo i mi uskrsnuti, i to u tijelu. Ovih dana pročitao sam u tom smislu jedno zanimljivo pitanje odnosno primjedbu: "Vjerujem u uskrsnuće Kristovo, ali Krist je Sin Božji, začeti po Duhu Svetome. A eto, mi smo obični smrtnici začeti po našim roditeljima. Zašto onda 'uskrsnuće tijela' koje pojedu crvi ili koje izgori u krema- toriju, ili koje pojedu zvijeri?" (GK 14/2002). Istina, Isus je uskrisi- vao mrtve (Lazar, mladić iz Naima...). No, bio je to povratak u ovozemaljski Život. Oni koje je Isus uskrsio od mrtvih nisu imali još proslavljeno tijelo, kakvo je bilo njegovo nakon uskrsnuća. Ima još jedno vrlo zanimljivo uskrsnuće tijela. Vjerujem da smo taj tekst često čuli i prečuli, a vrlo je zanimljiv. Zapisao je evanđelist Matej: "I gle, zavjesa se hramska razdrije odozgor do dolje, nadvoje; zemlja se potrese, pečine se raspukoše, grobovi otvoriše i tjelesa mnogih svetih preminulih uskrsnuše te iziđoše iz grobova nakon njegova uskrsnuća, uđoše u sveti grad i pokazaše se mnogima" (27,51-53).

Bez sumnje je, dakle, da uskrsnuće nije Isusov privilegij. On je samo "prvorodenac među mnogom braćom" (usp. Rim 8,29). I mi ćemo uskrsnuti. Dogodit će se to na koncu vremena, kad Krist ponovno dođe u slavi (usp. 1 Sol 4,13-18). "Ako li Duh Onoga koji uskrisi Isusa od mrtvih prebiva u vama, Onaj koji uskrisi Krista od mrtvih oživit će i smrtna tijela vaša po Duhu svome koji prebiva u vama" (Rim 8,11).

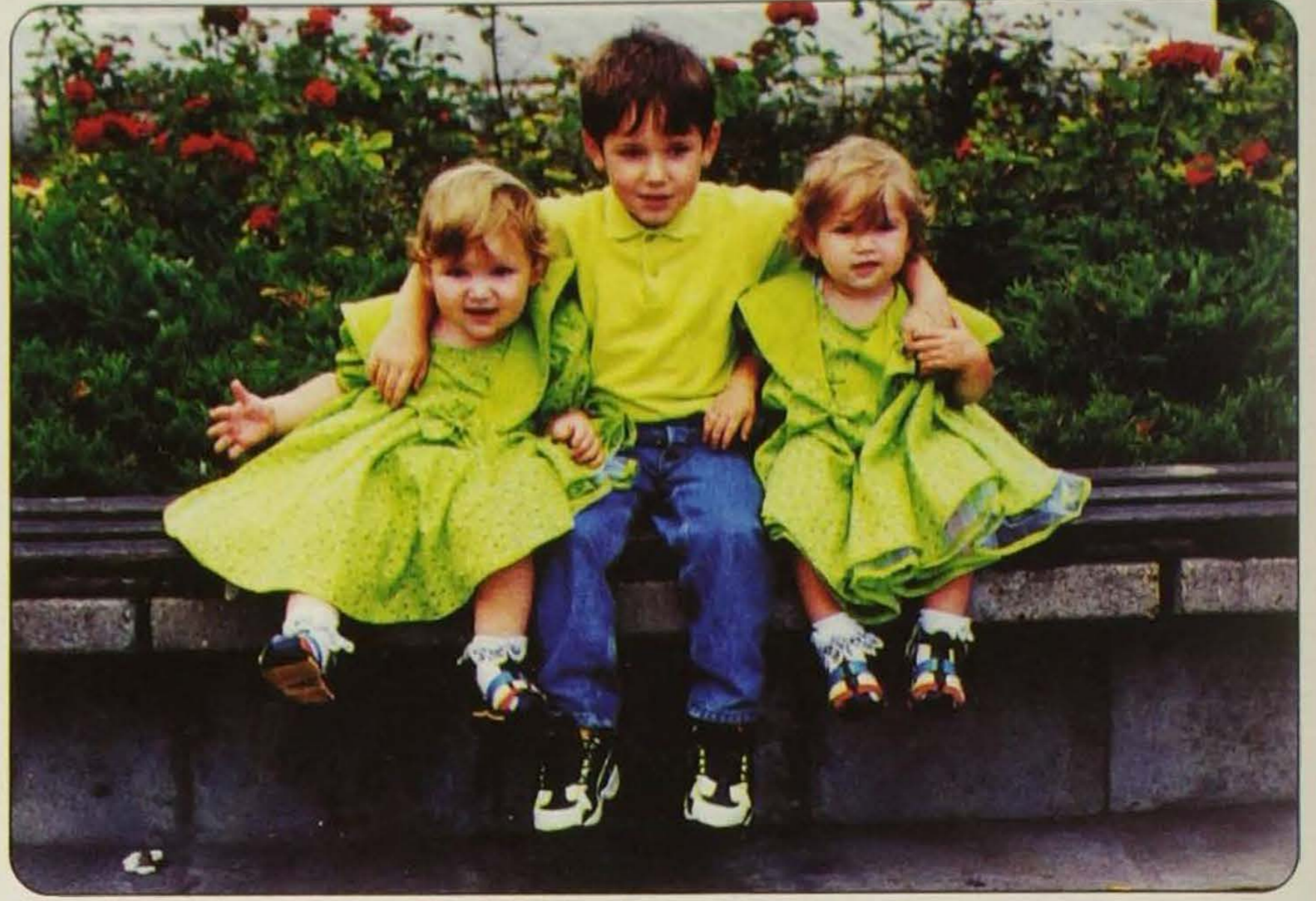
Jasan je i članak naše vjere: "Vjerujem u uskrsnuće tijela i život vječni!" To je ono što nas čeka, što zapravo svaki čovjek iščekuje. "Prema naviještanju apostola Pavla uskrsnuće tijela zadano je unaprijed, jer od Kristova uskrsnuća pa naovamo Bog je već na djelu da izvede svjetsku konačnu egzistenciju i 'novo stvorenje'" (Praktični biblijski leksikon, str. 442): "I mi koji imamo prvine Duha, i mi u se- bi uzdišemo iščekujući posinstvo, otkupljenje svoga tijela" (Rim 8,23).

Stim je u vezi i iščekivanje preobrazbe prirode i svemira (usp. Rim 8,22). Ivan, pak, u svojoj viziji tvrdi: "I vidjeh novo nebo i novu zemlju jer- prvo nebo i prva zemlja uminu" (Otk 21,1).

U toj nadi hodimo. To je ono što nas čeka. To je naša divna budućnost. Vjera i nada u uskrsnuće tijela i u preobrazbu svemira, u novo nebo i novu zemlju mora nam biti izvorom snage za svako- dnevno Življenje "novim Žvotom". U svojoj oporuci naš pokojni kar- dinal Franjo Kuharić istaknuo je da je vjera u vječni Život i u uskrs- nuće tijela najsvetija, najpotresnija i najsudbonosnija istina o posto- janju čovjeka. Stoga ta istina treba doista protkati sve naše dane i cijelo naše biće. Doista, naš Život i rad moraju biti priprema za vječni Život, za uskrsnuće tijela, za novo nebo i novu zemlju. Život, smrt i ukop kardinala Kuharića kao i njegova povezanost s nama - čemu, u ovom broju, posvećujemo dosta prostora - pomoći će nam to ostvariti. Kristovo uskrsnuće, slavljenje Uskrsa, međutim, u nama mora neprestano podgrijavati tu nadu, kako reče i naš Papa u svojoj ovogodišnjoj uskrsnoj poruci: "Ti od nas tražiš da održimo živom u svijetu baklju nade. S vjerom i radošću Crkva pjeva, u ovaj blistavi dan: 'Uskrsnu Krist, nada moja!' Da, Krist je uskrsnuo, i s njime je uskrsnula i naša nada. Aleluja!" Uskrsnula je nada, nada da dobro u konačnici uvijek pobjeđuje zlo, da je mir u svijetu moguć, da novi svijet - civilizacija ljubavi nisu iluzija, da se Život po evanđelju, po Božjim zapovijedima isplati, jer sve je to priprava za vječni Život, za uskrsnuće tijela, za novo nebo i novu zemlju...

U ovom raspoloženju, s bakljom nade u ruci, pružamo vam ovaj uskrsni broj "Zvonika" uvjereni da će Vam on pomoći upaliti ili razbuktati tu istu BAKLJU NADE! Sretno slavljenje USKRSA 2002. Želi Vam,

Vaš urednik

NIJE LI GORJELO SRCE U NAMA?!

Kako je lijepo živjeti s ljudima čije srce gori! "Zapaljeni" ljudi imaju ideje, želje, planove, snagu da ostvare ono što sanjaju u svom životu. Oni imaju tople oči i sućutno srce za nevolju koju vide i kojoj žele pružiti nešto od topline svoga srca. Po njima svijet i danas može biti lijepo mjesto, toplo gnijezdo u kojem i mladi ptići ljudskog roda mogu sigurno rasti i učiti letjeti.

Kako do zapaljenog srca doći danas?

Čini mi se da se Isus od dana svoga uskrsnuća nije promijenio, ali bismo mi mogli od dvojice učenika štogod naučiti.

Bili su umorni od razočaranja, tužni, sami.

A onda im se pridružio čovjek.

Čovjek. Običan, nepoznat, stran.

Bio je pun života, pun pitanja, ali i odgovora.

Njegov je život zapalio srca tužnih i razočaranih učenika koji nisu više znali što bi počeli sa svojim životom.

Kako je dobro što i danas Isus želi doći do onih koji ga trebaju, pa im postavlja životna pitanja, a srca užije mudrošću koja ulazi u dušu skoro neprimjetno.

Kako je dobro što i danas u Crkvi ima onih koje On poziva da to svoje zapaljeno srce slijede cijelim životom, da mu se prepuste da ih ono vodi.

A srce, od Uskrsloga zapaljeno,

vraća se uvijek iznova braći koja su tužna i zaplašena, nosi im svjetlo i radost koju je u susretu s Uskrsnim upilo u sebe.

Uskrsli se od dana uskrsnuća nije promijenio.

Jednako dolazi, nudi svoja pitanja, odgovore, svoju prisutnost.

A umornih i razočaranih nije ništa manje nego u Njegovo vrijeme.

Plamen Isusove ljubavi čezne da zapali srca, da od njih učini luči koje će svijetliti braći i sestrama.

Vrijeme je da otvorimo oči srca,

da ga prepoznamo dok s nama lomi kruh našeg svagdanjeg života i da svoja srca prepustimo plamenu njegove ljubavi.

Kako je lijepo živjeti s onima čije srce gori!

Osjećam li u sebi toplinu i milinu Njegove Riječi

i želju da ga donesem drugima?

Vjerujem da i danas Isus dolazi i zove.

Kako mu ja mogu odgovoriti?

s. Martina Koprivnjak, Zagreb

Piše: mr. Andrija Kopilović

14. 04. 2002. - 3. VAZMENA NEDJELJA*Dj 2,14.22-28; 1 Pt 1,17-21; Lk 24,13-35***Naša nada traži svetost**

Bog nam, uskršavajući Isusa, objavljuje dubine svoga očinstva. Isus Krist u cijelosti svoga navještaja zapravo je objavitelj Oca. Sav se njegov život može prekrasno prepoznati u proslavi Oca. U približavanju čovjeku do te mjere nedohvatljivoga i svetoga Boga da ga smijemo i možemo zvati Ocem. Dapače, Isus će čak reći da nikoga na zemlji ne zovemo ocem jer, kako reče, "jedan je vaš Otac, onaj na nebesima". Molitva Gospodnja također započinje pobožnim riječima osobnosti i osjećaja: "Oče naš". No, ono što nam apostol Petar u ovom odlomku tako jasno tumači je činjenica da smo do dostojanstva sinova Božjih - da Boga zovemo Ocem - došli ne baš tako jeftino. Dapače, do njega smo došli najskupljom cijenom što je nebo može primiti i darovati, a to je predragocjena krv Isusa Krista, Jaganjca nevina i bez mane. Kada dakle jesmo djeca Božja i kada se Bogu tako obraćamo, onda se u nama treba probuditi i osjećaj odgovornosti za taj poziv, a to je život dostojan života djece Božje. Čovjek vjernik ni u osobnoj ni u zajedničkoj molitvi, kao ni u životu, nikada neće zaboraviti ono najvažnije: Moj Otac je Bog a ja sam njegovo dijete i moram opravdati to povjerenje.

21. 04. 2002. - 4. VAZMENA NEDJELJA*Dj 2,14a.36-41; 1 Pt 2,20b-25; Iv 10,1-10***Ići za Kristom**

Slični smo raspršenim ovcama koje Krist poziva da ga slijede i u njemu se nađu. On je prvi pošao mučnim putem, putem kojim se iz grijeha prelazi u život. Više nego u ikoje drugo vrijeme naučili smo u ovom našem posljednjem stoljeću i govoriti o pravdi i moliti za mir. Toliki su učitelji u Crkvi naučavali nepobitnu istinu da je temelj mira pravda. I pravo je tako. Međutim, Ivan Pavao II, Petar naših dana, u najnovije doba je hrabro ustvrdio da je uz kategoriju pravde do mira moguće doći samo uz opraštanje i povjerenje. Tako smo se zapravo našli u prekrasnom odlomku današnje poslanice. U njoj je Isus Krist, Dobri Pastir, čineći dobro strpljivo podnosio, praštao i pomirivao sve i time bio mio Bogu. Stoga ga je on učinio Pastirom do konca vremena i slavnim pobjednikom, i sucem živih i mrtvih. Isusova strpljivost, njegova poniznost, njegovo opraštanje i posredovanje, primjer je koji treba slijediti i njegovo stado, koje stupa stazama njegovim. On je tom poslušnošću preuzeo grijehe naše i u tijelu svome prikazao žrtvu Ocu da bismo u njegovoj smrti i mi grijesima umrli a živjeli pravednosti. Biti među otkupljenima može samo onaj tko je uistinu grijehe svoje predao Isusu Kristu. Biti, pak, u njegovu stadu, može samo onaj koji se obrati i tako priključi stadu pravednih, koje živi u miru, oprašta i pomiruje, te i sam postane posrednik one pravednosti kojom Bog ljubi čovjeka.

Na naslovnoj strani: crkva "Uznesenje BDM" - Titel
i crkva "Kraljica krunice" - Lok / foto: Pál Rásztovác /

28. 04. 2002. - 5. VAZMENA NEDJELJA*Dj 6,1-7; 1 Pt 2,4-9; Iv 14,1-12***Ugaoni kamen**

Izabrani smo da Boga upoznamo i navijestimo svijetu njegova čudesna djela. Svoje poslanje ne možemo izvršiti bez Krista. Da bismo izvršili tu ulogu, svećeničku ulogu, on nas okuplja oko sebe, poput kame-nja zgrade kojoj je on ugaoni kamen. Isus Krist je već od prikazanja u hramu, kako proreče starac Šimun, znak komu će se protiviti. Za neke je on znak spasenja, a za neke razlog osude. Presudni stav u tome je vjera kojom se Krista prihvaća kao jedinoga spasitelja svijeta, ili ga se odbacuje. Oni koji vjerom Krista prihvaćaju, postaju spašeni. Spasenje nije samo subjektivni čin i opravdanje pred Bogom i ljudima, nego je to i poslanje za ljude. Kršćanin vjernik je poslan navijestiti ta divna Božja djela i tako opravdati svoje izabranje. Dakle, vjera je zadatak svjedočenja. Takvim svjedočenjem mi se ugrađujemo u sveti Božji hram, tj. u živu Crkvu koja je utemeljena u Kristu čiji je on zaglavni kamen, kako to apostol Petar voli isticati. Crkva je dakle zajednica čvrsto povezana s Kristom u jedno Božje zdanje istine, spasenja i slobode. Tako s Kristom činimo rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod stečeni da naviješta silna djela Božja koja po Crkvi Gospodin i danas čini.

5. 05. 2002. - 6. VAZMENA NEDJELJA*Dj 8,5-8.14-17; 1 Pt 3,15-18; Iv 14,15-21***Smisao Kristove smrti**

Po primjeru Kristovu propovjednici i svjedoci Evanđelja nailaze na protivljenje, prezir i progonstvo. Kršćanska im vjera pomaže da otkriju smisao toga iskušenja. Petar u ovom odlomku svoje poslanice stavlja pred oči učenicima koji trpe progonstvo obrazloženje smisla Kristove smrti. Krist je umro da nas smrću i uskrsnućem opravda i oslobodi od grijeha. S tim je postavio temelj nade: kamo je pošao on - temelj i glava - poći će i udovi. Ali Kristov put do te slave je i naš put. Vrlo omiljena tema Petrovoga izlaganja je upravo rečenica: "Budite uvijek spremni na odgovor svakomu koji od vas zatraži obrazloženje nade koja je u vama." Sada se vidi da nada nije naprosto samo božanska krepost nego smisao poslanja, snaga života. To je duboko obrazložena božanska krepost koja može i treba navijestiti svijetu nadu u teškim i često beznadnim situacijama. A što se tiče ozloglašavanja kršćanskog načina življenja, neka upravo to bude razlogom da se radujemo progonstvu jer nas ne progone zbog zla nego zbog dobrog života u Kristu. Tako će naša strpljivost i trpljenje biti sjedinjeno s Kristovim pa će i plodovi toga biti Kristovi, a to je opravdanje. Stoga Petar može doviknuti: "Hrabri budite i puni nade!"

VJERA U VJEČNI ŽIVOT NAJSVETIJA, NAJPOTRESNIJA I NAJSUDBONOSNIJA

UMRO UZORITI KARDINAL FRANJO KUHARIĆ

Okrijepljen svetim sakramentima u Nadbiskupskom dvoru u Zagrebu 11. ožujka u 4.20 sati u 83. godini života preminuo je uzoriti gospodin kardinal Franjo Kuharić, umirovljeni nadbiskup zagrebački.

Životopis kardinala Kuharića

Kardinal Franjo Kuharić rođen je 15. travnja 1919. u Pribiću kraj Krašića. Sjemenište i klasičnu gimnaziju završio je na Šalati u Zagrebu. Studij teologije završio je na Katoličkome bogoslovnom fakultetu u Zagrebu.

Za svećenika je bio zaređen 15. srpnja 1945. u Zagrebu. Tijekom 1945. go-

dine bio je kapelan u župi Radoboj kraj Krapine, a od 1946. - 1957. godine upravljao je župama Rakov Potok, Sv. Martin pod Okićem, a neko vrijeme i župom Sv. Marija Okićka. Od godine 1957. - 1964. bio je župnik u Samoboru gdje ga je 15. veljače 1964. godine zateklo imenovanje pape Pavla VI. na službu pomoćnog biskupa zagrebačkom nadbiskupu dr. Franji Šeperu. Za biskupa je zaređen 3. svibnja iste godine u Zagrebu te je odmah imenovan odgovornim urednikom katoličkog dvotjednika "Glasa Koncila". Godine 1969. imenovan je Apostolskim administratorom Zagrebačke nadbiskupije, a 16. lipnja 1970. godine zagrebačkim nadbiskupom. Iste godine u mjesecu rujnu izabran je za predsjednika Biskupske konferencije Jugoslavije s mandatom na pet godina te je na tu službu bio biran još tri puta uzastopce. Otkako je 15. svibnja 1993. Sveta Stolica osnovala Hrvatsku biskupsku konferenciju bio je njezin prvi predsjednik (izabran 8. lipnja 1993.) i tu je službu obavljao sve do odlaska u mirovinu.

Na konzistoriju 2. veljače 1983. godine papa Ivan Pavao II. promaknuo ga je u Kardinalski zbor te je bio član Kongregacije za kler, Kongregacije za bogoštovlje, te Rimske komisije sv. Ćirila i Metoda. Umirovljen je 5. srpnja 1997. a službu zagrebačkog nadbiskupa svom je nasljedniku mons. Josipu Bozaniću predao 4. listopada 1997. godine.

Preživio je u veljači 1947. u Rakovom Potoku te 1948. u Jakovlju pokušaje atentata, a bio je kao župnik pozvan i na saslušanje na Udbu. Kao biskup bio je sudionik II. vaticanskog koncila. Kao pastir najveće hrvatske nadbiskupije bio je neumorni i rado slušani propovjednik te su neke njegove propovijedi objavljene u knjizi "Hodajmo u istini" i "Hodajmo u istini II." te pisac korizmeno-uskrasnih poslanica koje su sabrane u knjigu "Korizmeno-uskrasne poslanice kardinala Franje Kuharića". Posebno mu je na srcu bila istina o blaženom kardinalu Alojziju Stepincu te ju je hrabro i ustrajno svjedočio, osobito o Stepinčevu, te su te njegove propovijedi sabrane u knjigu "Poruke sa Stepinčeva groba", a proglašenje kardinala Stepinca blaženim bilo je njegova najveća radost. Kao zagrebački nadbiskup osnovao je čak 60 novih župa i to osobito u gradovima. Na osobit je način njegovao kršćansku krepost rodoljublja te je bio promicatelj dostojanstva hrvatskog naroda, a Partija ga je bila proglasila državnim neprijateljem br. 1. Boreći se za vjersku slobodu i hrvatsko nacionalno dostojanstvo bio je duša višegodišnje crkvene proslave "Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata" koja je kulminirala Nacionalnim euharistijskim kongresom 1984. godine na Mariji Bistrici. U vrijeme osobito teško za hrvatske katolike često je obilazio veća i manja vjerna okupljališta ohrabrujući i potičući vjeru i nadu u bolju budućnosti i za vjeru i za domovinu. Vodio je mnoga hodočašća i sudjelovao u mnogim župnim, biskupijskim, metropoljskim i nacionalnim slavljenjima. Hrvatski ga je narod smatrao jedinim istinitim

konstituentom svoga postojanja i održanja tijekom teških povijesnih iskušenja u kojima ga je Providnost postavila na čelo Zagrebačke crkve, a time ujedno i vodstveno mjesto Crkve u hrvatskome narodu. Veliku je ljubav njegovao prema hrvatskim iseljenicima te ih je neumorno obilazio po svim državama i kontinentima promičući tako jedinstvo domovinske i iseljene Hrvatske.

Svojim djelovanjem dao je prinos ostvarenju višestoljetnoga sna hrvatskoga naroda da ima samostalnu državu, a kad je mlada država doživjela agresiju bio je zauzeti promicatelj pravde, oproštenja, pomirenja i svih etičkih vrijednosti - što je sabrano u zbirci njegovih propovijedi, poslanica poruka i apela "Mir je djelo pravde". Nakon demokratskih promjena, kad su mu se otvorili mediji, dao je više od stotinu intervjua za tuzemne i inozemne medije, a izbor iz tih razgovora objavljen je u knjizi "Principi dobra". Kao prvi predsjednik Hrvatske biskupske konferencije 1993. ustanovio je Informativnu katoličku agenciju, a

1997. i Hrvatski katolički radio. Kardinal Kuharić svesrdno je podupirao katoličke izdavače, a u osobito teškim vremenima za katoličku knjigu znao je prepoznati istinsku zauzetost i osjetljivost trenutka te je mnogima bio glasna i tiha potpora u

Prvi pohod Subotici - Franjo Kuharić kao pomoćni biskup zagrebački na ređenju vlč. Andrije Kopilovića s biskupima Zvekanovićem i Segedijem

Smrt i ukop uзорitog g. Franje kardinala Kuharića bili su jedan divan izražaj, odnosno proslava vjere u uskrsnuće tijela i život vječni. Stoga izvješće o tom značajnom događaju stavljamo na ove stranice koje bi po logici stvari trebale biti posvećene Uskrsu 2002. godine.

I USKRSNUĆE MRTVIH ISTINA O POSTOJANJU ČOVJEKA

Prvi put kao kardinal u subotičkoj katedrali

njihovu ne laku poslu. Nemjerljiva je njegova uloga u razvoju i očuvanju Kršćanske sadašnjosti kao i drugih izdavača.

I nakon umirovljenja bio je aktivan u apostolskom i pastoralnom djelovanju Crkve zagrebačke te osobito kao suradnik sredstava društvenog priopćivanja, posebno je često gostovao u radio emisijama, a iz sudjelovanja u emisiji "Hvaljen Isus i Marija" na Radio Sljemenu proizašla je trilogija od koje je dosad objavljen prvi svezak pod naslovom "Zakon života i slobode". Od 1994. godine je počasni član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Na oproštaju od pokojnog kardinala Kuharića u ime Subotičke biskupije bili su preuzvišeni biskup mons. dr. Ivan Pénzes, preč. mr. Andrija Kopilović, o. Andrija Matić, preč. Slavko Večerin te s. Mirjam Pandžić i s. Karmela Kovačević.

Papa izrazio sućut

Papa Ivan Pavao II. uputio je brzojav sućuti zagrebačkom nadbiskupu i metropolitu Josipu Bozaniću u povodu smrti umirovljenog zagrebačkog nadbiskupa kardinala Franje Kuharića, koji je 11. ožujka preminuo u Zagrebu. "Primivši vijest o pobožnom prijelazu kardinala Franje Kuharića Vama, pomoćnim biskupima, svećenicima, zavjetovanim osobama i svim vjernicima ljubljene Crkve u Zagrebu izražavam svoje duboko sudjelovanje u boli zbog smrti toga cijenjenog i zaslužnog pastira, koji je znao velikodušno, mudro i vjerno služiti Božjem narodu povjerenom njegovoj pastoralnoj brizi. On se, kako tijekom komunističkog režima tako i nedavnog razdoblja nacionalne povijesti označenog stradanjima, svim snagama zauzima za obranu slobode i dostojanstva hrvatskog naroda, ujedinjujući blagu ljubav sa čvrstom postojanošću pastira odgovornog za stado. Kao čovjek koji je bio potpuno posvećen evanđeoskoj zadaći, dao je dosljedno svjedočanstvo za Krista, neumorno ulijevajući pouzdanje i hrabrost vjernicima u tijeku teških kušnji kojima je bila izložena hrvatska zemlja. Dok uzdižem žarke molitve Kristu, Dobrom Pastiru, da primi svoga slugu, podjeljujući mu vječnu nagradu, Vama preuzvišeni i cijeloj Zagrebačkoj nadbiskupiji od srca udjeljujem apostolski blagoslov", kaže se u brzojavu sućuti pape Ivana Pavla II. u povodu smrti kardinala Franje Kuharića.

Brzojav sućuti patrijarha Pavla

Srpskopравoslavni patrijarh Pavle u povodu preminuća kardinala Franje Kuharića uputio je zagrebačkom nadbiskupu Josipu Bozaniću iskrenu sućut.

Misa oproštaja i ukopa kardinala Kuharića

Euharistijsko slavlje oproštaja od pokojnoga umirovljenog zagrebačkog nadbiskupa kardinala Franje Kuharića održano je na trgu ispred zagrebačke katedrale. Misu je predvodio posebni izaslanik pape Ivana Pavla II. kardinal Jozef Tomko, u koncelebraciji s četvoricom kardinala, četrdesetak nadbiskupa i biskupa, oko petsto svećenika, u nazočnosti hrvatskoga predsjednika Stjepana Mesića, predsjednika Sabora Zlatka Tomčića, premijera Ivice Račana, saborskih zastupnika i ministara, uglednika iz političkoga i javnoga života grada i države, članova diplomatskog zbora, predstavnika kršćanskih Crkava i ostalih vjerskih zajednica te uz sudjelovanje oko 30.000 vjernika.

"Došao sam u ime Svetoga Oca iskazati posljednju počast tome velikom čovjeku Crkve i velikome sinu plemenitoga hrvatskog naroda, koji je htio i koji se je znao hrabro suočiti s bezbožničkom vlašću, što je još više zamrsila prijašnje raznovrsne društvene i političke teškoće cijeloga ovdašnjeg područja te dovela do velike tragedije što je početkom devedesetih godina dvadesetoga stoljeća zahvatila ovaj dio Europe", istaknuo je u propovijedi kardinal Tomko, napomenuvši da je to činio junački i bez ikakva straha propovijedajući Evanđelje unatoč prijetnjama i ne malim zaprekama. Govoreći o osobnom poznanstvu s preminulim umirovljenim zagrebačkim nadbiskupom, izaslanik Svetoga Oca rekao je kako se divio njegovoj apostolskoj revnosti, njegovoj pastirskoj vedrini, njegovu zalaganju za stalno promaknuće čovjeka i čovjekova neotuđivoga dostojanstva, što ga svaka osoba posjeduje kao pojedinac i kao zajednica.

Neprežaljeni kardinal Franjo, kako je rekao, bijaše čovjek vjere i velikoga pouzdanja u Boga i čovjeka, a ta mu je vjera i to mu je pouzdanje bilo potporom u raznovrsnim i zahtjevnim crkvenim službama, koje je prvo vršio kao prezbiter na raznim župama Zagrebačke nadbiskupije, a potom kao biskup u ovoj istoj nadbiskupiji. Njegovo je biskupsko služenje na stolici zagrebačkih nadbiskupa, prema riječima kardinala Tomka, bilo istodobno obilježeno i velikom djelatnošću u korist svih hrvatskih katolika u domovini i inozemstvu u doba što je bilo posebno teško za hrvatske krajeve.

"Svoju potpunu spremnost na velikodušno i cjelovito služenje Evanđelju i čovjeku očitovao je na dan svojega svećeničkog ređenja što ga je u ovoj prvostolnici primio 15. srpnja 1945. zajedno s još dvadeset i jednim mladim đakonom. Biskup reditelj bio je blaženi Alojzije Stepinac, kardinal i mučenik, koji tom zgodom novozaređenim svećenicima reče: 'Šaljem vas u krvavu kupelj'. Naime, i blaženi Alojzije

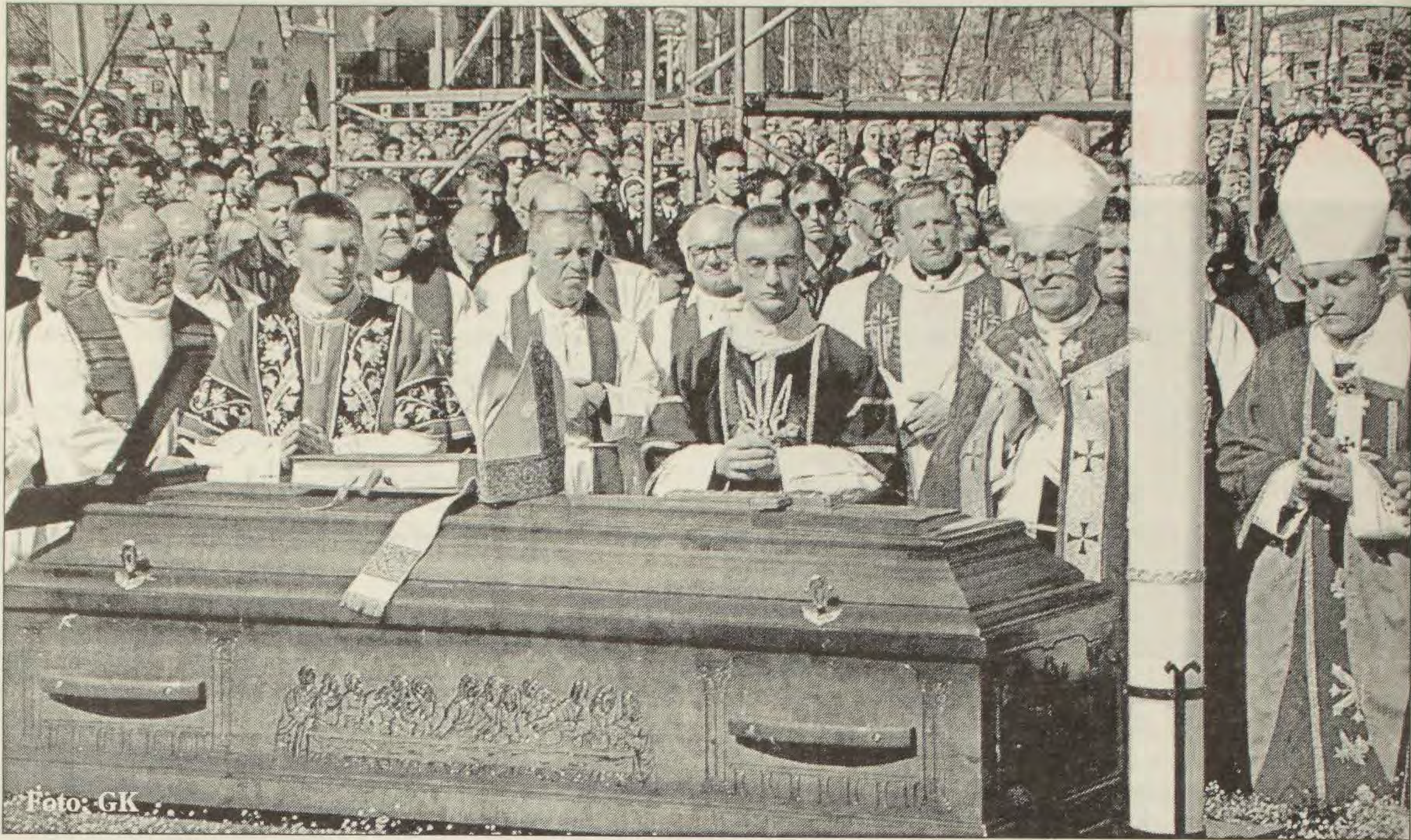

Foto: GK

Stepinac i mladi svećenici bijahu potpuno svjesni prilika u kojima se je našla Katolička Crkva u komunističkoj Jugoslaviji, posebno u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, to jest svjesni da će morati ići putem križa, skupo plaćajući vjernost Crkvi i, posebno, Petrovu nasljedniku. Kardinal Franjo je u svezi s tim pripovijedao: 'Nije nam obećao lagodan život, nije nam jamčio lagani posao. Ponovio nam je da nas očekuje krvava kupelj. I naše nam je osobno iskustvo to potvrdilo. Slijedili smo ga prikazujući svoj život Kristu uvjereni da će se Bog za nas pobrinuti', rekao je propovjednik.

Odgojivši svoje srce i svoj um u školi Krista, Dobroga Pastira, kazao je u nastavku kardinal Tomko, pokojni je kardinal Franjo Kuharić slijedio primjer svojega ljubljenog i štovanog nadbiskupa kardinala Alojzija Stepinca, koji je svoju vjernost obvezama što ih pastir ima prema povjerenome mu stadu platio žrtvom vlastitoga života. O tome je **kardinal Kuharić** rekao: "Kao svećenik, kao biskup i kao kardinal uvijek sam nastojao slijediti njegov primjer. Naučio me je nikada se ne odreći istine: s istinom se ne šali niti se trguje."

"On je upravo zato što je ostao vjeran Crkvi i što je bio svjestan činjenice da se 's istinom ne šali niti se trguje' uživao veliki ugled klera, redovnika, redovnica i vjernika svjetovnjaka ne samo u svojoj nadbiskupiji nego i svih hrvatskih katolika u domovini i inozemstvu. Riječi koje je izgovarao s tolikom jednostavnošću slušane su s najvećim poštovanjem, jer su bile uvijek prožete ljubavlju prema Bogu i prema bližnjemu, snažnom i velikom ljubavlju praćenom nesebičnim i vjernim služenjem Crkvi i čovjeku", zaključio je kardinal Tomko, podsjetivši da nije slučajno da je kardinal Kuharić za svoje biskupsko i kardinalsko geslo uzeo vrlo znakovite riječi svetog apostola Ivana: "Bog je ljubav".

Kardinal Tomko prenio je pozdrave Svetoga Oca, zajamčivši njegovu posebnu blizinu u ovome trenutku bola što je pogodio ljubljenu Nadbiskupiju zagrebačku i sve hrvatske katolike u domovini i inozemstvu, koji gaje silno poštovanje i ljubav prema "svojemu kardinalu", prema kardinalu Franji

Kuhariću.

Uzimajući riječ na početku oproštaja od svoga prethodnika na stolici zagrebačkih nadbiskupa, zagrebački **nadbiskup Josip Bozanić** podsjetio je na dio oporuke u kojoj blagopokojni kardinal piše o svojim doživljajima smrti koja je "rađanje za vječnost". Kardinal Kuharić bio je nadasve čovjek vjernik, istaknuo je nadbiskup Bozanić, dodavši kako je on iz "vjere progovarao kao zagovornik malenih i obespravljenih, kao neposredan i blag sugovornik, odlučan i neslomiv najvjestitelj spasenja, kao neumorni branitelj istine i slobode, kao odgojitelj savjesti i kao iskreni hrvatski domoljub. A nadasve bio je 'obilje skromnosti' koja je iznicala iz vjere u Boga". Ta ga je vjera posebno jačala u časovima kušnji u teškim poratnim vremenima kao i u kasnijim iskušenjima pod komunističkim vlastima, kad je znao podići svoj glas i nije se bojao biti dosljedan, rekao je nadbiskup Bozanić. Posebno se sjetio propovijedi blagopokojnoga kardinala na Veliku Gospu 1991. kada je on govorio o Bogoljublju i čovjekoljublju koje ne smije biti zadojeno mržnjom ni osvetom. Kardinalove povijesne riječi "Ako je moj protivnik spalio moju kuću, ja neću zapaliti njegovu! Ako je razorio moju crkvu, ja neću ni dirnuti njegovu, dapače, čuvat ću je. Ako je napustio svoj dom, ja neću ni igle uzeti iz njegova! Ako je ubio moga oca, brata, sestru, ja neću vratiti istom mjerom nego ću poštivati život njegova oca, brata, sina, sestre!" - mons. Bozanić je istaknuo kao izraz njegova mirotvorstva utemeljenog na čvrstoj vjeri. Iz te je vjere slijedio njegov ekumenski žar, raspoloživost za dijalog, želja za praštanjem i pomirenjem na koje je neumorno pozivao vjeran svome biskupskom geslu "Bog je ljubav". "Ako postoje 'nezgodna vremena', onda je on živio u jednome od njih, zajedno sa svojim vjernicima, sa svojim ponižanim hrvatskim narodom, kojemu je znao brisati suze", ustvrdio je propovjednik. Njegov govor o ljubavi pretočen je u snažniji poticaj pomoću njegovih djela milosrđa, od brige za "Caritas" do onih najobičnijih susreta s ljudima kojima je bila potrebna materijalna ili duhovna pomoć, zaključio je nadbiskup

Božanić svoj oproštaj od kardinala Kuharića.

Poslije nadbiskupovih oproštajnih riječi, kardinal Tomko je blagoslovio lijes, a Katedralni je zbor za to vrijeme pjevao antifonu "Pomozite sveci Božji...". Zatim je predvoditelj molio molitvu "U ruke Tvoje, blagi Oče...", nakon koje je u procesiji lijes s kardinalovim tijelom prenesen u katedralu, a zbor je pjevao antifonu "U raj povelj te anđeli...". Okupljeni kardinali, biskupi, svećenici, asistencija i kardinalova rodbina ušli su uz zvuk katedralnih zvona u katedralu. Kardinal Tomko je zatim u katedrali izmolio molitvu "Svidje se Bogu Svemogućemu...". Đakoni su položili lijes u grobnicu uz pjevanje hrvatske himne. Pomoćni biskup **Vlado Košić** izrekao je molitvu vjernika, a **kardinal Tomko** uputio je završni blagoslov. Nakon završetka mise i obreda vjernici su u molitvi obilazili kardinalov grob koji se nalazi iza glavnoga oltara u katedrali.

Oproštajnu misu i ukop kardinala Franje Kuharića izravno su prenosili Hrvatska radio-televizija te Hrvatski katolički radio, a pratio ga je velik broj domaćih i inozemnih novinara i foto-reportera. /IKA/

KARDINAL KUHARIĆ I BAČKI HRVATI

Možemo bez pretjerivanja reći da su veze kardinala Franje Kuharića s bačkim Hrvatima bile dugotrajne, duboke i srdačne. Mogli bismo čak reći da mu je Crkva u Bačkoj bila posebno na srcu. Rado je dolazio u Bačku, u Suboticu. Isto je tako rado susretao i pozdravljao bačke Hrvate u Zagrebu, u Mariji Bistrici i drugdje u Hrvatskoj prigodom različitih slavlja.

Dolazio je u Suboticu i kao pomoćni biskup, kao nadbiskup zagrebački i konačno kao kardinal Katoličke crkve. Prvi put je u Subotici bio daleke 1966. godine. Došao je na svršetak pobožnosti Prečistom Srcu Marijinu, gdje je u subotičkoj katedrali predvodio misu i sudjelovao u svećeničkom ređenju **Andrije Kopilovića**, te održao prigodnu propovijed.

Sljedeći put u Subotici je bio 1968. godine na uspostavi Subotičke biskupije. Zatim je u Suboticu, a posebno na Bunarić dopratio kao zagrebački nadbiskup pralik Gospe velikog zavjeta 1977. Počastio je i našeg biskupa **mons. Matiju Zvekanovića** prigodom njegove proslave 25. obljetnice biskupske službe (25. veljače 1981.). On je tada održao zapaženu teološku propovijed o značenju biskupske službe u Crkvi i u pojedinom narodu.

U veljači, godine 1983., kad je u zagrebačkoj prvostolnici proslavljeno njegovo imenovanje kardinalom svete Rimske crkve, bili su nazočni i bački Hrvati. S tri autobusa na čelu sa

Kardinal Kuharić je u Subotici uvijek rado dočekivan i srdačno ispraćan

svojim pastirom **biskupom Zvekanovićem** pošli su podijeliti radost ovog velikog događaja za Crkvu u Hrvata. Kardinal ih je nakon slavlja u katedrali primio kratko u dvorani "Vijenac" na Kaptolu i tim znakom pažnje iskazao im posebnu ljubav. U jesen iste godine, prigodom tradicionalnog hodočašća bačkih Hrvata u Mariju Bisticu, pohodili smo ga s jedanaest autobusa.

Poslije Nacionalnog euharistijskog kongresa (NEK), dočekasmo ga u Bačkom Monoštoru i u Subotici. U Bačkom Monoštoru je (13. listopada 1984.) predvodio misu i propovijedao prigodom 40. obljetnice zavjeta Gospi Fatimskoj. U Subotici je, u katedrali (14. listopada) predvodio misu u povodu obljetnice posvete katedrale kao i sutradan, na proštenje sv. Terezije Avilske te održao predavanje svećenicima.

S kardinalom smo bili ponovno u Mariji Bistrici, 28. rujna 1985. godine kada smo mu predali kopiju milosnog lika Gospe Radosne.

Na svetkovinu Bezgrešne 1987. godine ponovno je s nama u katedrali-bazilici sv. Terezije. S nama je bio u Šikari kod Tuzle, 8. svibnja 1988. godine prigodom pohoda "starom kraju", gdje je predvodio misu i održao prigodnu propovijed. Iste godine bio je s nama i kod Gospe od Karmela u Somboru (16. srpnja). U jesen, točnije 2. listopada, bio je u Baču na završetku proslave 300. obljetnice doseljenja franjevac i puka iz Gradovrha u Bač.

* Kad god sam mogao odazivao sam se na poziv. Želim da moja prisutnost bude znak povezanosti, da i ova grana hrvatskog naroda ovdje na području Bačke doživi poštovanje zemlje matice!

* Čovjek je osoba nepovredivog dostojanstva i ima prava koja mu nikoja vlast ne dijeli kao milost, nego on se rađa sa svojim osobnim dostojanstvom koje uključuje njegovo vjerničko opredjeljenje i njegovu nacionalnu pripadnost. I on mora u tim dimenzijama biti poštovan kao osoba - i kao član vjerničke zajednice i kao član nacionalne zajednice. (kardinal Kuharić, na Dužijanci 1990.)

U nezaboravnoj uspomeni ostao nam je susret s kardinalom Kuharićem na Dužijanci 1990. godine.

Bio je i na sprovodu biskupa Zvekanovića, 25. travnja 1991. godine i tom prigodom održao propovijed i predvodio sv. misu zadušnicu.

I konačno, i na posljednji poziv se odazvao rado. I silno je želio doći na Bunarićko proštenje 1999. godine ali, nažalost, nije dobio vizu pa nije došao. No, bio je ondje duhom i molitvom prisutan, a i svojom riječju, jer je poslao svoju propovijed. Propovijed je završio riječima: "Dragi hodočasnici i hodočasnice, na sve vas, na ove vaše plodne i prelijepe bačke ravnice i na sve stanovnike ove zemlje zazivam blagoslov mira, sloge i slobode u ime Oca i Sina i Duha Svetoga! Amen!"

Neka ovaj njegov blagoslov počiva na nama. Za sve što je za nas učinio recimo mu HVALA.

Hvala, oče Kardinale, što ste nas voljeli, što ste nas hrabрили, poticali i učili! Hvala vam što ste nas podržavali, što ste nas tješili i što ste se radovali s nama, što ste nas primali i što ste nam dolazili... Ni ondje pred Božjim licem ne zaboravite svoje bačke Hrvate! Molite za nas.

Andrija Anišić

**Misa zadušnica
za kardinala Kuharića u Beogradu**

Misu zadušnicu za pokojnog kardinala Franju Kuharića 18. ožujka u crkvi Sv. Petra u Beogradu predvodio je umirovljeni beogradski **nadbiskup dr. Franc Perko**. S njim su koncelebrirali svećenici iz Beograda, a na misi je pjevao Ekumenski muški zbor. Nadbiskup Perko je u prigodnoj propovijedi istaknuo osobito kako je pokojni kardinal u doba komunističkog režima branio prava čovjeka i istinu o kardinalu Alojziju Stepincu. Kardinal Kuharić je bio ekumenski otvoren i dolazio je više puta u Beograd. U veljači 1987. uveo je u službu mons. Perka kao novoga beogradskog nadbiskupa i prvog metropolitu. Biskupi članovi nekadašnje Biskupske konferencije Jugoslavije osjećaju veliku zahvalnost prema kardinalu Kuhariću za odlično vodstvo te biskupske konferencije u doba velikih promjena. /IKA/

Sućut generalnog vikara Subotičke biskupije

S tugom u srcu primili smo vijest o smrti dragog nam uzoritog mons. Franje kardinala Kuharića, zagebračkog nadbiskupa u mirovini, koji je svojim velikim srcem i nas obuhvatio i nekiliko puta posjetio. U teškim i nemirnim vremenima, već svojom pojavom, a još više riječima, zračio je nadu. Bio je pravi pastir svoje Crkve koju je Kristovom ljubavlju ljubio i kad je trebalo sebe i svoj život izložio. Časni nasljednik blaženog Alojzija Stepinca! Vjerujem da ga nismo izgubili, nego dobili novog nebeskog zagovornika!

Crkvi zagrebačkoj na čelu s mons. Josipom Bozanićem izražavam iskrenu sućut, ostajući u molitvi s Vama!

U Subotici, 14. ožujka 2002.

mons. Bela Stantić, generalni vikar

IZ OPORUKE KARDINALA FRANJE KUHARIĆA

Želim umrijeti u vjeri, nadi i ljubavi. Ne znam ni gdje ni kako ću umrijeti, ali molim od svoga Spasitelja milost da moja smrt bude posljednji čin ljubavi prema Bogu, Crkvi i hrvatskom narodu iz kojeg sam nikao te prema svakom čovjeku. /.../

Obredi moga pokopa neka budu prožeti vjerom u život vječni, u uskrsnuće tijela. Uvijek sam čvrsto i radosno vjerovao u tu Božju istinu o čovjeku. To je najsvetija, najpotresnija i najsudbonosnija istina o postojanju čovjeka. Posljednje stvari - novissima - stoje pred svakim čovjekom kao konačna stvarnost pred kojom stoji naš posljednji izbor: prihvatiti zauvijek Božju ljubav ili je zauvijek odbaciti. Uvijek sam o toj istini rado razmišljao; rado sam je propovijedao. U tome je sav smisao i bit našeg postojanja. Zato je smrt sveti trenutak rađanja za vječnost. Kad budete čitali ovu oporuku, ja ću već proći kroz iskustvo toga otajstvenog prijelaza i susreta s božanskim Suceom. Kakva spoznaja! Nova i vječna! Ljudima na zemlji nepriopćiva! Istina je otkrivena! Prijatelji, samo to je važno. /.../

O kad bi moja posljednja molitva bila: "Moj Isuse, milosrđe! Bože, milostiv budi meni grešniku" (Lk 18,13). "Gospodine Isuse, primi duh moj!" (Dj 7,60). Isuse i Marijo! "Klanjam ti se smjerno, tajni Bože naš, što pod prilikama tim se sakrivaš... Daj da otkrito (ti) lice ugledam i u slavi tvojoj blažen uživam!"... Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas grešnike sada i na času smrti naše! Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetom sada i uvijek! Amen! Amen! Braćo i sestre, prijatelji! Svima nam bio radostan susret s Bogom našim u nebeskoj Crkvi! Tako neka bude! Tako neka bude!

Poruka pape Ivana Pavla II. "Urbi et Orbi - Gradu i svijetu" na Uskrs 31. ožujka 2002.

**KRISTOV JE MIR
PLOD POBJEDE NAD GRIJEHOM I SMRĆU**

1. "Dođe Isus, stane u sredinu i reče im: 'Mir vama!'" (Iv 20, 19).
Danas, u ovaj najsvečaniji dan, odjekuje Kristova želja: Mir vama! Mir muškarcima i ženama cijeloga svijeta! Krist je uistinu uskrsnuo, i svima donosi mir! To je radosna vijest Uskrsa. Danas je novi dan, "što ga učini Gospodin" (Ps 117, 24), koji u proslavljenom tijelu Uskrsloga vraća svijetu, ranjenom grijehom, njegovu izvornu ljepotu, koja izharava novim sjajem.

2. "Sa životom smrt se sasta i čudesna borba nastala" (Posljednica).
Nakon žestokog boja, Krist se vraća kao pobjednik i kroči povijesnom pozornicom, navješćujući Radosnu vijest: "Ja sam uskrsnuo i život" (Iv 11, 25), "Ja sam svjetlost svijeta" (Iv 9, 5). Njegova se poruka može svesti na jednu riječ: "Pax vobis - Mir vama!". Njegov je mir plod pobjede, koju je izvojevao po visokoj cijeni, nad grijehom i nad smrću.

3. "Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem. Dajem vam ga, ali ne kao što svijet daje" (Iv 14, 27). Mir "po mjeri svijeta" - iskustvo svih vremena nam to pokazuje - često je neka slabašna ravnoteža snaga, što se prije ili kasnije vrata sukobima. Mir, dar Krista uskrslog, dubok je i potpun i može pomiriti čovjeka s Bogom, sa samim sobom i sa svime stvorenim. Mnoge religije izjavljuju da je mir dar Božji. To je bilo iskustvo i nedavnog susreta u Asizu. Neka svi vjernici svijeta udruže svoje napore u izgradnji pravednijeg i bratskijeg čovječanstva:

neka neumorno rade da vjerska uvjerenja nikada ne budu uzrok razdora i mržnje, već jedino i uvijek izvor bratstva, sloge i ljubavi.

4. Kršćanske zajednice svih kontinenata, od vas, sa strepnjom i nadom, tražim da svjedočite da je Isus zaista uskrsnuo i da se zauzimate da njegov mir zaustavi tragičnu spiralu tlačenja i ubojstava, što prolijevaju krv po Svetoj Zemlji, koja se još jednom, ovih dana, strovalila u užas i beznade. Čini se da je proglašen rat miru! Ali rat ništa ne rješava, već samo doprinosi širenju patnje i smrti. Nitko ne smije šutjeti i stajati skrštenih ruku; nijedan odgovoran političar ili vjernik! Neka upozorenja prate konkretni čini solidarnosti, koji će svima pomoći da ponovo dođu do međusobnog uvažavanja i poštenih pregovora. U toj je zemlji Krist umro i uskrsnuo i ostavio, kao nijemog ali rječitog svjedoka, prazni grob. Razarajući u sebi neprijateljstvo, pregradu razdvojnici među ljudima, on je sve pomirio po Križu (usp. Ef 2,14-16) i sada nas, svoje učenike, obvezuje da uklonimo svaki uzrok mržnje i osvete.

5. Koliki su samo članovi ljudske obitelji još uvijek pritisnuti bijedom i nasiljem! U kolikim kutovima zemlje odjekuje krik onoga koji moli za pomoć, jer pati i umire: od Afganistana, snažno kušanog proteklih mjeseci i sada pogođenog razornim potresom, do tolikih drugih zemalja planeta, gdje društvena nejednakost i suprotstavljene ambicije pogađaju našu bezbrojnu braću i sestre. Muževi i žene trećeg tisućljeća! Dopustite da vam ponovim: otvorite srce raspetom i uskrsnom Kristu, koji dolazi nudeći mir. Tamo gdje ulazi uskrsli Krist, s njim ulazi i pravi mir! Neka nadasve uđe u svako ljudsko srce, duboki ponor, jedva popravljiv (usp. Jer 17, 9). Neka prožme također odnose među različitim društvenim slojevima, narodima, jezicima i mentalitetima, noseći svuda kvasac solidarnosti i ljubavi.

6. A ti, uskrsli Gospodine, koji si pobijedio muku i smrt, daj nam svoj mir! Znamo da će se taj mir u punini ostvariti na kraju, kada ćeš doći u slavi. Mir, međutim, gdje si ti prisutan, već je sada djelotvoran u svijetu. To je naša sigurnost, koja se temelji na tebi, koji si danas uskrsnuo od mrtvih, Janje žrtvovano za naše spasenje! Ti od nas tražiš da održimo živom u svijetu baklju nade.

S vjerom i radošću Crkva pjeva, u ovaj blistavi dan: "Uskrsnu Krist, nada moja!" Da, Krist je uskrsnuo, i s njime je uskrsnula i naša nada. Aleluja!

Borba protiv siromaštva

U organizaciji američke Katoličke službe za pomoć (CRS) u Beogradu je 19. i 20. veljače održana Konferencija pod nazivom "DANAS za SUTRA - PARTNERSTVO U BORBI PROTIV SIROMAŠTVA". Konferencija je održana u hotelu Jugoslavija. Sudjelovali su predstavnici Crkve te predstavnici 60 nevladinih organizacija, saveznih, republičkih i općinskih vlasti. U ime Katoličke crkve na ovom skupu sudjelovao je subotički biskup **Ivan Pénzes**, potpredsjednik Biskupske konferencije Jugoslavije sa svojim tajnikom **preč. Slavkom Večerinom** i s. **Iva Bagarić** iz Subotice. Delegaciju Srpske pravoslavne crkve prevodio je njegova svetost **patrijarh Pavle**. On i biskup Pénzes su na početku blagoslovili skup i zaželjeli svim sudionicima da po preporuci sv. Ivana apostola porade na tom da "ne ljubimo samo riječju i jezikom, već djelom i istinom". Subotičku općinu predstavljao je **Grgo Francišković**, a uz s. Ivu iz dječjeg vrtića "Marija Petković - Sunčica" bio je i **Dujo Runje**.

Biskup Pénzes, s. Iva Bagarić, Grgo Francišković i Dujo Runje

U toku dva dana sudionici skupa čuli su brojna predavanja i izlaganja i radili su u skupinama gdje su obrađivali različite teme.

U zaključcima sudionici su naglasili da je potrebno najprije napraviti popis siromašnih, tj. onih kojima je potrebna pomoć. Prednost valja dati starima i bolesnima, invalidima, obiteljima s više djece te samohranim majkama. No, nije dobro da budu samo pasivni primatelji humanitrane pomoći nego ih treba osposobiti za samopomoć. U tom smislu trebaju pomoći čitava zajednica, lokalna vlast, susjedi, privreda... Država se mora pobrinuti za suzbijanje korupcije, za otvaranje novih radnih mjesta i da se na vrijeme daju plaće i isplaćuju mirovine, jer to bi bili vidljivi pomoci u borbi protiv siromaštva.

S. Iva Bagarić

Iz života Crkve u Baču

Nakon tromjesečne šutnje, stigle su i vijesti iz Bača koje, iako su zakašnjele, ipak objavljujemo. Nadamo se da će buduće vijesti biti aktualnije i da će "Zvonik" naći svoje mjesto u domovima vjernika u Baču. /Op. ur./

Sv. Antun Pustinjak

U Baču je 17. siječnja u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla apostola, prigodnom, dobro posjećenom sv. misom, koju je služio **fra Josip Špehar**, obilježen dan sv. Antuna Pustinjaka. Nedaleko od Bača, u šumi "Vranjak", sada vlasništvo vojne ustanove "Karađorđevo", dosta zapušteno i ruinirano stoji kapela sv. Antuna Pustinjaka, koja potiče iz predturskog doba (1526), a s početka 19. stoljeća je obnovljena. Iako su skromne popravke vršene prije četiri godine, neophodni su radovi na kompletnoj restauraciji Crkve, posebno krova, pa apeliramo na vjernike i nadležne da se pristupi obnovi kapele u kojoj su tradicionalno održavane sv. mise 13. lipnja svake godine.

Gospa Lurdska

Lurdska Gospa je zaštitnica bolesnih i nemoćnih. U franjevačkom samostanu u Baču je 11. veljače održana sv. misa za sve žive i pokojne članove Društva sv. krunice, pod vodstvom župnika **Miroslava Orčića** i uz pomoć **fra Josipa Špehara**. Veličanstvena je bila procesija s upaljenim svijećama kroz crkvu i hodnicima drvnog

samostana uz pjesmu "Zdravo, zdravo, zdravo Marijo...".

Zlatni jubilej Anice i Milana Krstić

Pedeset godina kršćanske bračne zajednice je doista vrijedan jubilej, dostojan obilježavanja. **ANICA** i **MILAN KRSTIĆ** iz Bača su 19. veljače 2002. godine proslavili pola stoljeća svog zajedničkog života. Oni imaju dva sina, četvero unučadi i dvoje praunučadi. Oni su kao pravi kršćani obilježili svoj zlatni jubilej sv. misom u župnoj crkvi. Ovom slavlju bili su nazočni mnogi župljani zajedno s članovima obitelji, rodbinom i prijateljima obitelji Krstić.

Anica Božin

S Josipom i u novom tisućljeću

U subotičkoj župi sv. Roka i ove je godine održana tradicionalna devetnica u čast sv. Josipu. Okvirna tema ovogodišnjih propovijedi bila je "**S Josipom i u novom tisućljeću**" prema dokumentu "Ulasakom u novo tisućljeće" pape Ivana Pavla II.

Svaku večer u 17 sati molio se Križni put ili Krunica, a poslije toga bila je sv. misa i propovijed. Ovogodišnji propovjednici bili su: **mons. Stjepan Beretić**, **mons. Marko Forgić**, **Lazar Novaković**, o. **Andrija Matić**, **Franjo Ivanković**, **mons. Bela Stantić**, **mr. Andrija Kopilović**, o. **Leopold Rochmes**, generalni vikar Beogradske nadbiskupije, **Andrija Anišić** te, kao i uvijek, na završetku, biskup **mons. dr. Ivan Pénzes**.

Svaku večer okupljao se lijepi broj vjernika od kojih se većina i pričestivala.

I ove godine je 16. 03. devetnica bila obilježena likom biskupa **Lajče Budanovića**. Župnik **Andrija Anišić** podsjetio je prije mise okupljene vjernike na njegov životni put i djelo te pročitao nekoliko tekstova koji su bili vezani za održavanje tada glasovite Bačke sinode, čiji su rezultati sabrani u tzv. *Kodeks Bačiensis (Codex Bachiensis)*, koji je nedavno, zalaganjem biskupa Pénzesa, preveden s latinskog jezika i na hrvatski i na mađarski jezik.

Svaku večer na misi je pjevao župni zbor pod ravnanjem s. **Bosiljke Halužan** uz orguljsku pratnju **mr. Ervina Čelikovića**. /Zv/

BOLESNICI SU ŽIVA HOSTIJA

DAN STARIH I BOLESNIH NA BIKOVU

Već dvadesetdvije godine na Gluhu nedjelju (5. korizmena) okupljaju se stari, bolesni i nemoćni vjernici na duhovnu okrepu u svoju župnu crkvu Uznesenja Marijina na Bikovu.

Župnik **Julije Bašić**, katehista **Nada Pipan** i svi vjernici od djece i mladih do odraslih zdušno su se zalagali da i ove godine ovim svojim dragocjenim župljanima prirede lijepe trenutke duhovne okrepe kroz sv. ispovijed, sv. misu, sakrament bolesničkog pomazanja. Raznim recitacijama, pjesmama, prigodnim programom te tekstovima duhovnog sadržaja razveseljavali su srca okupljenih i poticali stare, bolesne i nemoćne da s ljubavlju prihvate svoj životni križ, a zdrave da im iskazuju djelotvornu ljubav.

Ove godine sv. misu predvodio je **Andrija Anišić**, župnik župe sv. Roka i urednik "Zvonika", u zajedništvu s domaćim župnikom **Julijem Bašićem** i umirovljenim župnikom **Antunom Gabrićem**. U prigodnoj propovijedi župnik Anišić je naglasio, navodeći riječi Papine poruke za Dan bolesnika, da je svako razdoblje života i svako životno stanje Bogu dragocjeno i značajno. Nazivajući ih "anđelima", potaknuo je stare i bolesne da na krilima svoga trpljenja i svojih molitava nose život svoje župne zajednice i da prikazuju svoje boli za obraćenje grešnika i na druge brojne nakane. Obraćajući se ostalim vjernicima, naglasio je da prigovor starih i bolesnih: "Uvik smo sami", mora biti svima poticaj na djelotvorniju ljubav prema njima, a osobito da im se posvećuje više vremena za razgovor i druženje.

U ovom slavlju 56 osoba primilo je sakrament bolesničkog pomazanja.

Poslije sv. mise, kako je već spomenuto, mladi i djeca priredili su starima, bolesnima i nemoćnima prigodni program, a mnogi župljani su donijeli kolače i sokove da ih počaste. Župnik je pak svakom tko je primio sakrament bolesničkog pomazanja darovao sliku milo-

srdnog Isusa s devetnicom Božanskom milosrđu.

Poslije mise svi su se još pred crkvom zadržali u druženju i čašćenju onim što su donijeli u ovo zajedništvo, tako da je sve podsjećalo na drevni kršćanski "agape", u kojem su poslije euharistije svi okupljeni zajedno i blagovali hranu koju su donijeli sa sobom.

Ovaj će dan stari, bolesni i nemoćni sigurno dugo pamtiti a sigurno ga je Gospodin upisao u knjigu života župniku, katehistici i svima koji su na bilo koji način pridonijeli ovom slavlju, prema svom obećanju: "Što god učiniste jednome od ove moje najmanje braće, meni učiniste." /Zv/

DAN STARIH I BOLESNIH U ŽUPI SV. ROKA

Nakon jednogodišnje pauze i u župi sv. Roka proslavljen je Dan starih i bolesnih. Bilo je to u petak uoči Cvjetnice, 22. ožujka, u dan kada je u župi inače bila uskrsna sv. ispovijed. Nekoć je ovo slavlje bilo u jesen, no župnik je želio povezati ovaj dan i s uskrsnom sv. ispovijedi, te će se ubuduće slaviti navedenog dana.

Sv. misu za stare i bolesne predvodio je župnik **Andrija Anišić** u zajedništvu s dekanom **Julijem Bašićem** i vlč. **Marinkom Stantićem**, dok je nekoliko svećenika bilo na raspolaganju za ispovijed. Župnik je, pozdravljajući stare i bolesne, svoje "anđele", naglasio, navodeći riječi pokojnog kardinala Kuharića, da je starima i bolesnima mjesto uz oltar, jer oni su "živa euharistija". Zahvalio im je na svim molitvama i trpljenjima za njega i za župnu zajednicu.

Prigodnu propovijed je održao bikovački župnik i dekan Julije Bašić. On je protumačio cijeli tijek podjele sakramenta bolesničkog pomazanja naglašavajući njegov značaj za život nemoćnih i bolesnih vjernika, hrabreći sve koji boluju u tijelu ili na duši da pristupe ovom sakramentu. On je morao svoju propovijed produžavati dok se svi koji su to željeli nisu ispovjedili da bi mogli čistim srcem pristupiti sakramentu bolesničkog pomazanja i sv. pričesti. Ove godine preko stotinu bolesnih i nemoćnih okrijepilo se ovim divnim sakramentom.

Poslije sv. mise svi prisutni okupili su se na druženje u vjeronaučnu dvoranu uz piće, kifle i kolače. Gospođa **Suzana Nikolić** željela je dati svoj doprinos te je posredovala da kolače za stare i bolesne daruje "Fidelinka".

Na odlasku sa ovog slavlja župnik je svima darovao pismo s prigodnim tekstovima pape Ivana Pavla II. i kardinala Franje Kuharića. /Zv/

U Selenči boravili gosti iz Slovačke

Od 1. do 3. ožujka u vjernike u Selenči posjetili su gosti iz Slovačke: **don Anton Červen SDB**, **don Jozef Dömeny SDB** i tri bračna para - salezijanski suradnici. Oni su došli održati duhovnu obnovu bračnih parova a u tome je pomogao i bogoslov **Dominik Ralbovsky**.

Jednodnevna duhovna obnova za bračne parove održana je 2. ožujka. Predavači su bili bračni parovi iz Slovačke. Obnova je završila sv. misom koju je predvodio nadbiskup i metropolita beogradski **mons. Stanislav Hočevar**.

Idućeg dana misu mladih predvodili su oci salezijanci iz Slovačke. Na poslijepodnevnom susretu **ing. Rafael Ambros**, koordinator Udruženja salezijanskih suradnika u Slovačkoj, predstavio je djelovanje udruženja i poželio ovakvo djelovanje i u našoj župi.

Istoga dana na susretu mladih don Anton Červen je održao korizmeno predavanje pred velikim brojem slušalaca.

Gosti su posjetili i susjednu crkvu u Ratkovu. Na njihovo i naše iznenađenje na jednom zidu ove crkve nalazi se slika don Bosca (osnivača salezijanaca, op. ur.).

Kristina Ralbovska

Prvi nastup KPZH "Šokadija" iz Sonte

Nedavno osnovana Kulturno-prosvjetna zajednica Hrvata "Šokadija" iz Sonte imala je svoj prvi nastup 8. 02. 2002. u Republici Hrvatskoj, u Aljmašu, mjestu uz Dunav, poznatom svetištu Majke Božje.

KPZH "Šokadija" je izvela muzičko-scenski kolaž - program "Šokačko prelo". Predstavu je publika tako dobro i iskreno primila da se na koncu nije više osjećala razlika između gledalaca i izvođača i sve je podsjećalo na stara vremena kad su Aljmašci i Sončani doista odlazili jedni kod drugih na prela.

Na kraju je dvoranom odjekivao dugačak pljesak, koji će našoj zajednici biti veliki podstrek za dalji rad i nastupe.

Cijeli program je popratila HRT i bila je emitirana i reportaža na državnoj TV.

Aljmašci su u nedjelju 7. travnja uzvratili posjet i bili naši gosti. Aljmaški župnik je u crkvi Sv. Lovre u Sonti održao misu a aljmaški zbor je otpjevao svete pjesme koje su doprle do srca svakog sudionika mise.

Aljmašci su otišli puni lijepih dojmova i vjerujemo da će se suradnja nastaviti i dobiti još raznovrsnije oblike.

KPZH "Šokadija" Sonta

Vrijeme korizme u Žedniku

U nizu poredaka koji su nam dani, sve ima svoj redosljed. Tako je kao neminovnost iza radosti Božića, veselja koje nose poklade, nastupilo vrijeme korizme. U Žedniku je ispunjeno radom i molitvom.

Naš župnik **Željko** uspio je organizirati velike akcije čišćenja groblja i okoliša Crkve. U samom dvorištu u tijeku su veliki poslovi zasađivanja ružičnjaka i uređenja prostora za terene i park.

Crkva je dobila savim novi izgled postavljanjem crvenog saga i novim stolicama. Predana i uzorna vjernica **baka Ilonka**, iako u "zrelim" osamdesetim, uradila je "šlingovani" oltarnik.

Jednostavnost oltara okićenog trnovom krunom, rupčićem i elementima križa, podsjećala nas je da smo u sasvim posebnom vremenu.

Veliki broj vjernika je svake srijede, predvođen svojim župnikom, obilazio Križni put u Crkvi, nakon čega je sv. misa s lijepim župnikovim propovijedanjem. Petkom je u našoj Crkvi gost vlč. **Attila Zseler**, prefekt sjemeništa, koji predvodi Križni put i sv. misu na mađarskom jeziku.

Žednik spada u malobrojne župe koje na groblju imaju Kalvariju. Naši stari vjernici sjećaju se davnih godina kada se na Kalvariji "obilazio" Križni put. Dugi niz godina to nije prakticirano a ove godine naš župnik je obnovio ovu pobožnost. Za mnoge od nas to je prelijepi doživljaj kada u nedjeljno poslijepodne tišinom groblja prođemo postajama Isusove muke. Svatko od nas nosi neki svoj križ. Nekako se svakome njegov čini najtežim, ali uz Isusa podnošljivim.

Isus je nosio teret grijeha cijelog čovječanstva, a nama je pretežak naš. Zaključujemo da je molitva Križnoga puta najbolji ispit savjesti u korizmeno vrijeme. Nalazeći se pred određenom postajom, možemo odrediti svoje mjesto u toj situaciji. Većini bi odgovarala reakcija Pilata. Uglavnom smo puni kobne nepromišljenosti nakon koje ćemo učiniti sve da "operemo ruke". Zato je dobro da je ova pobožnost uvedena baš na groblju.

U Crkvi smo počeli devetnicu sv. Josipu. Vjernika je uvijek dosta u Crkvi iako su počeli radovi u polju. Osobito lijep broj vjernika bio je 11. ožujka kada je u našoj Crkvi bilo klanjanje čitavog dana pred Presvetim. Vjernici su neprekidno molili sv. krunicu kao i druge prikladne molitve. /K. O./

Događanja u Subotičkoj biskupiji

KORIZMENO - USKRSNA DOGAĐANJA U ŽUPI SV. JURJA

Biblijske tribine o patnji

Pitanje patnje jedno je od najtežih u ljudskom životu. Biblija nam daje odgovor. U Starom zavjetu patnja ima dvojak izvori: jedan je čovjekova prolaznost, krhkost, zemljanost, a drugi je čovjekova grešnost. Te dvije linije patnje možemo pratiti u starozavjetnim knjigama.

Osoba Isusa Krista daje sasvim novi smisao patnji. Isus patnju ne uklanja, nego je preuzima i nakon njegove patnje ona više nije prokletstvo, nego izvor spasenja i posvećenja. Odgovor na patnju je Isus Krist. A kršćanin kao Isusov učenik ne može biti bez patnje ako želi biti sličan njemu. Patnja se ne može razumjeti, može se samo prihvatiti s povjerenjem u Očevu ljubav i tada je puno lakša.

Ovo tumačenje patnje i pomoć u prihvaćanju patnje podario nam je **preč. Andrija Kopilović** na biblijskim korizmenim tribinama koje su se održavale svakoga petka.

Trodnevlje sv. Josipu

Prije svetkovine sv. Josipa održana je duhovna priprava na mađarskom jeziku. Štovatelje sv. Josipa duhovno su obogatili svojim propovijedima vlč. József Füleki, vlč. Károly Szungyi i p. Zoltán Dukai.

Devetnica Božanskom milosrđu

I ove godine je na Veliki petak započela devetnica Božanskom milosrđu koja se nastavila kroz uskrsnu osminu i završila na Bijelu nedjelju. Vjerni štovatelji su ustrajno dolazili moliti Božje milosrđe za sebe i za mnoge druge potrebe.

B. R.

Korizmena događanja u Somboru

Velebnim Zborom svećenika subotičke Crkve na čelu s našim ordinarijem **msgr. dr. Ivanom Péntzesom**, pomoćnim Đakovačko-srijemskim biskupom **msgr. dr. Đurom Hranićem** i pomoćnim biskupom ostrogonskim **msgr. dr. Miklósom Beerom**, u karmelićanskom samostanu u Somboru započela je duhovna obnova i priprava za korizmeno vrijeme najprije nas pastira i duhovnika Subotičke biskupije, kako bismo mogli svoje vjernike upućivati u sveta vazmena otajstva koja su pred nama. Pepelnicom je započela korizma i Križni putovi po našim crkvama prema ustaljenom redu: u župi Svetog Križa svake srijede u 17 sati, a u župi Presvetoga Trojstva svakog petka u 16 sati. U karmelićanskoj crkvi svake nedjelje u 15 sati Križni put, pjevana sveta misa i korizmene propovijedi na temu "Deset Božjih zapovijedi". Vjernici su u velikom broju sudjelovali u tim slavljinama. Prema već dosta uhodanoj praksi, u karmelićanskom samostanu svakog ponedjeljka u 19,30 sati bile su Korizmene duhovne večeri na temu: "Izazov nove religioznosti". Na tim susretima sudjelovalo je četrdesetak slušatelja koji su razvijali zanimljivu diskusiju na te teme. U župi Svetoga Križa održavale su se tribine s različitim temama i prigodnim predavačima. Tu je sudjelovalo preko šezdeset vjernika. U župi Presvetoga Trojstva redovito nakon Križnog puta petkom u vjeronaučnoj dvorani su održavana predavanja na temu "Školski vjeronauk". U toj župi katehistica **Rozmari Mik** sa svojim suradnicima priprema veliku vizuelnu uskrsnu izložbu u prostorijama župnog dvora. U nedjelju 10. ožujka, mladi i djeca iz župa Presveto Trojstvo i Sveti Križ sa svojim župnicima i katehisticama predvodili su Križni put i razmatranja kod postaja u karmelićanskoj crkvi. U nedjelju 17. ožujka, mladi i djeca istih župa predvodili su Križni put i razmatranja kod postaja na Kalvariji župe Svetog Križa u Somboru. To je na neki način postala tradicija da se ide jedni drugima. Istim marom i žarom pripremamo se za Cvjetnicu, kao i za sve obrede Velikog tjedna po našim crkvama. Osobito će biti svečana slavlja mise Večere Gospodnje uz obred pranja nogu i klanjanja Presvetom koje će voditi mladi.

o. Mato Miloš, OCD

U HRVATSKOM KULTURNOM CENTRU "BUNJEVAČKO KOLO" USKRSNJE IZLOŽBE

Izložba Odsjeka za šling

Treća po redu izložba Odsjeka za šling, koji djeluje pri Likovnom odjelu Hrvatskog kulturnog centra "Bunjevačko kolo", otvorena je 17. ožujka u velikoj dvorani HKC "Bunjevačko kolo". Svoje radove izložila je "doajen bunjevačkog šlinga" **Marija Ivković Ivandekić** te još šesnaest izlagača. Bunjevačke papuče izložio je **Lajčo Kujundžić**.

Na otvorenju izložbe govorili su **Bela Ivković**, predsjednik HKC "Bunjevačko kolo", i **Alojzije Stantić**. Ove divne ruketvorine posjetioci su mogli vidjeti do 27. ožujka. /Zv/

Izložba šarenih jaja i čestitki

Velika dvorana Hrvatskog kulturnog centra "Bunjevačko kolo" ukrašena je u povodu najvećeg kršćanskog blagdana Uskrsa mnoštvom šarenih jaja i čestitki u raznim likovnim tehnikama. Izložba je otvorena 18. ožujka a zajednički su je organizirali Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo "Matija Gubec" iz Tavankuta i Likovni odjel HKC "Bunjevačko kolo". Posjetioci su izložbu mogli vidjeti do 27. ožujka. /Zv/

Uskrsnja izložba u Somboru

Četvrtu godinu zaredom u prostorijama župe presv. Trojstva u Somboru priređena je uskrsnja izložba. Posebnim zalaganjem katehisticice **Rozmari Mik** i uz veliku pomoć nekoliko mladih i odraslih članova župne zajednice, ove godine je postavljena izložba na temu "**Prepoznaše ga učenici u lomljenju kruha**". Odabirom pojedinih biblijskih događaja htjelo se ukazati na povijesno-teološki vid uspostave euharistije.

Na izložbi su predstavljeni sljedeći biblijski događaji: Prva Pasha, Kana Galilejska, Čudesno umnažanje kruha, Posljednja večera, Na putu u Emaus, Sveta misa (Služba riječi i Služba žrtve).

U slobodnim prostorima između eksponata i ove godine predstavljeni su dječji radovi (pisanice).

Izložba je otvorena na sam blagdan Uskrsa a bit će otvorena do trećega svibnja. /J. P./

Uskrsni koncert katedralnog zbora

U uskrsnoj osmini i u uskrsnom raspoloženju u srijedu, 3. travnja, održan je tradicionalni koncert katedralnog zbora "**Albe Vidaković**" u subotičkoj katedrali-bazilici. Ovaj je koncert bio posvećen pokojnom svećeniku, Subotičaninu **Albi Vidakoviću** čije ime zbor nosi a koji je umro 18. travnja 1964. godine u Zagrebu a pokopan je u Subotici. Ujedno su pjevači ovim koncertom obilježili 125. obljetnicu najstarijeg časopisa za duhovnu glazbu u Hrvatskoj "Svete Cecilije".

Uskrsni koncert imao je dva dijela. U prvom je uz zbor nastupio i **Subotički tamburaški orkestar** koji je pripremio **Stipan Jaramazović**. Uz pratnju tamburaškog orkestra izvedene su poznate pjesme: "Uskrsnu Isus doista", "Gospodin slavno uskrsnu", "Pjevaj hvale Magdaleno", "Kraljice neba raduj se" i novija kompozicija "Molitva". U drugom dijelu programa zbor je nastupio uz orguljsku pratnju **Sándora Kádára** koji se pokazao kao vrstan orguljaš. Nakon "Vazmene posljednice" slijedila je "Tužaljka Jeremije proroka" u kojoj je solist bio **Franjo Vojnić Hajduk**. U ovom ozbiljnijem programu čuli smo Bachov Choral iz Muke po Ivanu, Mozartov "Ave verum", Franckov "Panis angelicus", Vidakovićev "Usta moja" i Asićeve "Psalam 150". Svoj nastup zbor je završio Handelovim "Alleluia" i oduševio mnogobrojnu publiku u katedrali.

Zborom i orkestrom i ovoga puta uspješno je ravnala s. **Mirjam Pandžić**.

Marga Buljović

Uskrsni koncert u Bečeju

U crkvi Uznesenja Marijina u Bečeju održan je 6. travnja koncert ozbiljne glazbe.

Na početku koncerta župnik **László Fuderer** predstavio je goste izvođače **Stanislavu Jeftović**, solo, **Tijanu Janković**, profesoricu glazbe, i **Zoltána Hollóa**, učenika trećeg razreda gimnazije i petog razreda Muzičke škole u Bečeju. Oni su izveli djela Martinija, Caccinija, Bacha, Bergolesija, Mustafa i drugih. Zoltan je zavolio orgulje zahvaljujući kantoru ove župe **Istvánu Gartneru**.

Za brojnu publiku bilo je ovo pravo duhovno osvježjenje. /*Szilágyi Edit - Hitélet*/

Stari Zagreb u Subotici

Uz zvuke pjesme Zagrebu 10. travnja, u vestibulu subotičke Gradske kuće, počelo je otvaranje izložbe Muzeja grada Zagreba pod nazivom "Zagreb na prijelazu XIX./XX. stoljeća - razglednice metropole" koju je organizirao Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici.

U ime domaćina prisutnoj publici obratio se potpredsjednik Skupštine općine Subotica **Bela Tonković**, a zatim je ovu izložbu predstavila generalna konzulica Generalnog konzulata R. Hrvatske **dr. Jasmina Kovačević**. Ona je opisala razvoj Zagreba na prijelazu iz XIX. u XX. stoljeće i zahvalila općini što je pomogla da se na ovaj način razvija "promicanje kulturnih veza između Hrvatske i Vojvodine". Ujedno je zahvalila domaćinima koji su u programu sudjelovali recitacijama gradu Zagrebu i Hrvatskoj te zboru mladih župe "Isusova uskrsnuća" učinivši ovaj kulturni događaj lijepim.

Otvaranju izložbe uz predstavnike Generalnog konzulata prisustvovali su i predsjednik Izvršnog odbora SO Subotica **Imre Kern**, mnogobrojni predstavnici Crkve i kulturno-umjetničkih društava iz cijele Bačke, te Hrvatskog akademskog društva i političkih stranaka hrvatske zajednice.

Ova će izložba biti otvorena do 1. svibnja. /*K. Č.*/

PRVIJENAC SVEĆENIKA JOSIPA TEMUNOVIĆA

"SALAŠARSKE SKICE"

Knjiga **Josipa Temunovića** koja je početkom travnja izašla iz tiska, pod naslovom "Salašarske skice", njegov je prvijenac a osnovna mu je inspiracija - salaš. Plod je tridesetogodišnjeg literarnog promišljanja u poeziji, prozi... Poezija je u knjizi podijeljena u četiri cjeline: Baština, Prijatelji, Vjera i Traganja. Prozni je dio knjige vrlo raznovrstan te će se u njemu naći eseji, priče, humoreske, feljtoni, reportaže. Oni će progovoriti o običajima, o ljudima...

Svećenik **Josip Temunović** svog nakladnika našao je u župnom uredu Bikovo. /*K. Č.*/

ZNANSTVENI KUTAK

Vatroslav Bertić

hrvatski matematičar 18/19 stoljeća

Uvod

Razvoju prirodnih znanosti u Mađarskoj, u drugoj polovici 18. i prvoj polovici 19. stoljeća, dali su značajan doprinos i mnogi Hrvati. Njihovo djelovanje odvija se u okviru dva kulturna kruga: Kraljevsko mađarsko sveučilište i Franjevački budimski hrvatski kulturni krug. Od 1635. do 1777. djeluje u Trnavi (danas u Slovačkoj) isusovačko sveučilište koje nakon ukinuća isusovačkog reda od godine 1777. djeluje pod nazivom Kraljevsko mađarsko sveučilište kratko vrijeme u Budimu a potom u Pešti. Od samoga osnutka Sveučilišta pa do sredine 19. stoljeća matematiku i fiziku na ovom Sveučilištu predaju uglavnom Hrvati: Ivan Paskvić, Franjo Bruna, Josip Franjo Domin, Josip Wolfstein, Ivan Horvat, Ignjat Martinović i drugi. Za sobom su ostavili vrijedne pisane radove iz oblasti matematike i fizike. Jedno ime privlači posebnu pozornost: **Vatroslav Bertić!**

Vatroslav Bertić

O životu **Vatroslava Bertića** znamo veoma malo. U *Danici ilirskoj* javljaju se god. 1846. dva Bertićeva članka: *Nješto o matematičarima* i *Književna vijest*. To je vrijeme hrvatskog narodnog preporoda poznatog pod imenom *Ilirski pokret*. Bertić vidi veliku opasnost za narodnu stvar u neznanju matematike ne samo prostoga puka nego i inteligencije. Odnos prema matematičarima i uopće prema univerzalnim znanostima bit će još dugo godina problem o kojemu se u vrijeme hrvatskog narodnog preporoda raspravljalo. U prvom članku Bertić raspravlja o nastavi matematike u školama, o tome kakvi bi se udžbenici trebali pisati, a posebice ga zaokuplja hrvatska matematička terminologija. Tako na primjer za matematiku koristi hrvatski termin *oleslovlje* - od izraza *olina* za veličine koje se mogu mjeriti, dijeliti i množiti. U drugom članku Bertić raspravlja o odnosu algebre (računanje s općim brojevima) i aritmetike (računanje s posebnim brojevima). Zastupa tezu da ih ne treba u nastavu odvajati.

U *Danici ilirskoj* god. 1846. **Vatroslav Bertić** najavio je svoju matematičku knjigu u pet poglavlja a prvo poglavlje i dio drugoga je izašlo god. 1847. u Pešti pod nazivom *Samouka pokus prvi*. U ovom radu nalazimo elemente matematičke logike. Osnovna ideja ove teorije je pridruživanje matematičkih simbola pojmovima i obratno - pojmova matematičkim simbolima. Kada se pojmovima pridruže matematički simboli, onda se matematičkim transformacijama dolazi do novih znakova kojima se potom pridružuju pojmovi i tako dolazi do novih misli i rezultata. Bertić navodi načelo:

Svaka misao i pojam - kakve mu drago stvari i njezine vlastitosti - jednim znakom predočiti, to jest u jednom po volji odabranom znamenju gledati možno je, dakle i slobodno.

Bertić zaključuje:

Neizmjerne koristi vadit ćemo iz načela toga, iz među kojih poglavita je ta, što ćemo znati vezati ovako ili da rekнем obustaviti misli u pameti našoj, koje bi inače izbjegle u zaborav; zatim što ćemo moći obustavljene ovako misli snizavati, usporedjivati i pred očima razredjene u svakojake načine razvijati, u nove jih skladati slike, a iz ovih pronicat će nam nove misli, po kojima često u stanje dolazimo pojmiti ono, što neznačnici vjekom nevidjeno čudo ostaje.

Začetak teorije matematičke logike je jedno djelo **Georga Boolea** objavljeno god. 1847. za koje Bertić nije mogao znati jer je svoje djelo završio god. 1846.

Bertić se ne može smatrati tvorcem teorije matematičke logike jer nije došao do zakona matematičke logike do kojih je došao **Boole**. Međutim, ovaj Bertićev rad je sigurno značajan doprinos koji je doveo do ove teorije.

Na koricama Bertićevih *Samouka pokus prvi* objavljen je i poziv na pretplatu slijedećega sveska "nebili što prije svijet ugledalo ono, što je još obećanoga preostalo". Nije poznato da li je sljedeći svezak objavljen!

mr. sc. Danijela Poljuha

Uskrs u iriškoj župi za pamćenje

U iriškoj župi s tri filijale: Vrdnik-Šatrinci-Dobrodol proslavljen je Uskrs kakvog ne pamte mnogi. Uz bogatstvo obreda svetih dana Trodnevlja, posebno je bilo na Uskrs. Već na Veliku subotu u Šatrincima uz veliko mnoštvo vjernika (posebno djece) slavljeno je Uskrsnuće s procesijom.

U Dobrodolu su sami vjernici išli ulicama i pjevali.

Irižani su ispunili crkvu kao nikad do sada.

U kapeli sv. Barbare u Vrdniku na sam dan Uskrsa bilo je pet krštenja: dva brata - Igor (21) i Roland (24), dvije sestre - Ivana (23) i Danijela (17) i mali Darijo, novorođenče. Kapela nije mogla primiti sve prisutne a bilo je i pravoslavnih vjernika i muslimana, od djece do vojnih lica, svih profesija. To još Vrdnik nije doživio!

Drugi dan Uskrsa smo završili trećom sv. misom u Dobrodolu, pod kojom je bilo i jedno vjenčanje. Vjenčali su se naši vjernici Mađari: Franjo i Veronka. bilo je to svjedočanstvo da je Isus uskrsnuo i da živi u ovoj župi. A nama su gorjela srca. /f. f./

Male misije u Ruskom Krsturu

U Ruskom Krsturu povodom 250. obljetnice župe po drugi put održana je duhovna obnova pod nazivom "Nisam došao radi pravednika nego radi grešnika". Misionari su bili redovnici Redemptoristi porijeklom iz Slovačke a trenutno se nalaze u Vukovaru gdje im je povjerena župa. O. Anton Verbovski i đakon Tomas Smolenjak su od 21. do 25. ožujka su intenzivno propovijedali na svakoj misi, bila je prilika za ispovijed kao i za susrete. Već tradicionalno, svake godine na Blagovijest, 25. ožujka, u župi se organizira sv. Ispovijed za sve župljane i tom prilikom dolaze svećenici iz susjednih župa na ispomoć domaćim svećenicima. Upečatljivo je da je ova duhovna obnova doprinijela da se što više ljudi duhovno pripremi za blagdan Kristova Uskrsnuća.

Na jesen se planiraju velike misije kao kraj proslave ovog velikog jubileja u R. Krsturu.

Mihaela Vorotnjak

Vjeronauk za odrasle u Novom Vrbasu

Prije mjesec dana počeo je vjeronauk za mlade u župi sv. Vladimira u Novom Vrbasu. Voditelj je bogoslov Zenovij Vovk koji zajedno s časnim sestrama nastoji mladima približiti Boga preko predavanja. Odaziv je za sada skroman. /M. V./

Prvi utorak u župi sv. Antuna u Beogradu

U utorak 19. marta, u Crkvi Sv. Antuna u Beogradu, započele su po-božnosti "trinaest utoraka", kao priprema za svetkovinu sv. Antuna.

Teme za razmatranja ove godine su iz Apostolskog vjerovanja.

Prvu propovijed izrekao je umirovljeni nadbiskup Franc Perko. Između ostalog, nadbiskup je istakao kako ove godine slavimo prvi utorak u čast sv. Antunu baš na svetkovinu sv. Josipa. Puno zajedničkog imaju sv. Josip i sv. Antun, a sigurno ono zajedničko je njihova živa vjera i predanost Bogu.

U Boga stvoritelja, Boga oca, Boga ljubavi, vjerovali su i sv. Josip i sv. Antun. Sv. Antun je takvog Boga naviještao i tako opravdano postao učiteljem Crkve Božje.

Zato, kada ove godine budemo dolazili na slavlje "13 utoraka", molimo sv. Antuna neka učvrsti našu vjeru jer nije nikada dovoljno čvrsta. A zašto? Zato jer je Bog beskonačan. Zato moramo rasti u svojoj vjeri, a možemo rasti u vjeri samo ako rastemo u ljubavi, ako rastemo u toj potpunoj predanosti Bogu.

Neka nam sv. Antun i svi naši nebeski prijatelji pomognu da bude-mo čvrsti u vjeri i ustrajni u molitvama. /B. S./

"Crkva i mediji" u Beogradu

Fra Mirko Mataušić, profesor KBF-a u Zagrebu, održao je 22. 03. 2002. predavanje na temu "Crkva i Mediji" u prostorima Caritasa Jugoslavije u Beogradu. Ovaj priznati stručnjak na polju katoličkih medija govorio je predstavnicima jugoslavenskih katoličkih novinara i radnika u medijima o važnosti njihova posla. Iznio je iskustva iz svoje sredine i dao upute kako najbolje iskoristiti svoje mogućnosti, koje su važne i nezaobilazne činjenice kod katoličkih novinara, neke principe i konkretne prijedloge za uređivanje župnog lista, katoličkog radio programa, internet stranice itd. Prisustvovali su medijski radnici iz Beograda, Novog Sada, Šapca, Valjeva, Petrovaradina i Subotice.

Dan prije fra Mirko je govorio svećenicima u domu Nadbiskupije.

Kako je najavljeno, ovo predavanje bi trebalo da slijede i druga, pošto je tema veoma važna za Katoličku Crkvu u Jugoslaviji. /IKA/

Uskrsno bdjenje u Nišu

Ovogodišnje slavlje Uskrsnuća Kristova u drevnom gradu Cara Konstantina Velikoga, Nišu, započelo je liturgijom bdjenja. Posebna je radost ovogodišnjeg slavlja bila što su na bdjenju krštena 22 odrasla katekumena i jedna djevojčica. Oni su na krštenju u novoj niškoj crkvi, odjeveni u bijele haljine, svojom svježinom vjere i kupelji prijelaza iz smrti u život postali dar niškoj katoličkoj zajednici i cijeloj Crkvi. /IKA/

Prvi Uskrs u novoj crkvi u Srijemskoj Mitrovici

U mjestu Laćarak pored Srijemske Mitrovice, prošle godine za blagdan sv. Ane blagoslovljen je kamen temeljac nove crkve. Stara crkva se radi loše gradnje srušila još 1982. godine i od tada u Laćarku nije bilo katoličke crkve. Gradnja je počela i radovi su još u tijeku. Zajedno s gradnjom materijalne crkve gradi se i obnavlja i živa crkva. Laćaračka zajednica okuplja se na nedjeljnim svetim misama od devetog mjeseca prošle godine kad su se stekli minimalni uvjeti - najprije pod vedrim nebom, a onda i u crkvi u izgradnji.

Veliki tjedan ove godine laćaračka zajednica doživjela je molitveno i radosno. Otajstva Kristove muke, smrti i uskrsnuća proslavljena su svetom misom na Cvjetnicu, Križnim putem na Veliki petak i svečanom sv. misom na dan Uskrsa.

Ovog Uskrsa, poslije pune dvadeset i jedne godine, svečano je proslavljen Uskrs u novoj crkvi. Iako vjernici tek nakon početka redovitog liturgijskog života ponovno uče pjevati i sudjelovati, s radošću, pjesmom i ponosom su u velikom broju sudjelovali na uskrsnoj sv. misi. Poslije mise su se u velikom crkvenom dvorištu ponovno čule uskrsne čestitke te su mnoge oči starih bile ispunjene suzama a lica djece koja nisu nikada ni vidjela staru crkvu, ozarena smijehom.

Krunoslav Đaković

Piše: Stjepan Beretić

28. travnja

Blažena Gianna (Ivana) Beretta Molla

(* 4. listopada 1922. + rujna 1962.)

- kći roditelja koji su voljeli život ● imala je 12 braće i sestara ●
- sestra dvojice svećenika ● izvrsna studentica ● aktivna u Katoličkoj Akciji ● doktorica medicine ● kirurg ● pedijatar ● nesuđena misionarka ●
- živjela je za zdravlje ljudi ● život majke za život nerođene bebe ● majka za djevojčicu ● liječnica ● zaručnica ganuta ljubavlju ● supruga spremna ispuniti želje svoga muža ● majka koja je od svoje kuće gradila dvoranu Posljednje večere ● pogođena rakom ● željela je Bogu darivati djecu ●

Liječnica, kirurg i pedijatar

Njezini su pobožni i gorljivi roditelji Alberto i Maria imali 13-ero djece. Dvojica su postali svećenici. Gianna se rodila u mjestu Magenta, blizu Milana, na spomendan svetoga Franje 1922. godine. Na krštenju je dobila ime Giovanna Francesca (Ivana Franjka). Obitelj se iz Magente preselila u Bergamo, gdje je Ivana pohađala pučku i srednju školu. Tamo je 1928. godine primila prvu svetu Pričest i 1930. godine svetu Potvrdu. Studirala je u Genovi. Godine 1942. su joj umrli i majka i otac. U jesen 1942. godine se marljiva studentica Ivana upisala na medicinski fakultet sveučilišta u Milanu. Kao kći zauzetih katolika, i sama je bila gorljiva vjernica. Nije se zadovoljila samo predanim studijem. Njegovala je osobnu pobožnost. Blažena Ivana se, kao studentica, sva dala i u Katoličku Akciju. Pokraj svojih aktivnosti u Katoličkoj Akciji Ivana je diplomirala, te je u Paviji postigla doktorat medicine i kirurgije.

Zaljubljena

Tako pripravljena imala je namjeru poći u misije. I zaista, osvanula je u Brazilu - da se posveti misijama. U međuvremenu se upoznala s inženjerom Pierom Mollom. Među njima se rodila velika ljubav. Prije vjenčanja pisala je svome zaručniku: *"Kad pomislim na našu veliku međusobnu ljubav, mogu samo Gospodinu zahvaliti. Doista je istina da je ljubav najljepši osjećaj što ga je Bog položio u ljudsko srce. O, kad bismo ga uvijek imali kao sada, Piero... S Božjom pomoću i blagoslovom tako ponašati da naša mlada obitelj bude mali "cenacul" (Čenakul = dvorana Posljednje večere), gdje će Isus biti uvijek iznad naših sklonosti, želja i poslova. Piero moj, još samo nekoliko dana do časa kad ćemo pristupiti k oltaru te primiti sakrament*

naše ljubavi. Kad pomislim na to, postajem veoma ganuta. Mi ćemo postati Božji suradnici u stvaranju. O, da mu možemo darivati djecu koja će ga ljubiti i služiti mu! Piero, hoću li moći postati žena i majka, kakvu si uvijek želio? Ja takva, uistinu, želim biti, jer ti si to i zaslužio..." Ivana se udala se za svoga zaručnika Piera 1955. godine.

Majka

Ivana je voljela djecu. Nakon prva tri poroda, dvoje joj je djece umrlo prije nego ih je rodila. Puno je molila Boga da joj dade još jedno čedo. Imala je rak na maternici. Liječnici su je upozorili da se radi o teškom kirurškom zahvatu radi kojega će ili njezino šesto dijete ili ona život staviti na kocku, a Ivana je molila liječnike: "Spasite moje malo stvorenje." Odbacila je pobačaj i odlučila se za svoje malo stvorenje. Dala joj je ime Gianna Emanuela. Junačka se majka još samo tjedan dana radovala svojoj kćeri. Postupila je prema svome materinskom srcu. Dala je svoj život za život male Gianne Emanuele. Majčin podvig izazvao je divljenje i liječnika i čitave talijanske javnosti.

Zadivila je cijeli svijet

Kardinal Colombo je 1972. godine započeo postupak za proglašenje blaženom. U svome nagovoru 1973. godine, poslije Pozdravljenja, pohvalio je na Trgu svetoga Petra njezinu ljubav papa Pavao VI. Stavio ju je za uzor majkama koje spašavaju život svoga djeteta. Godine 1978. Ivanino proglašenje blaženom zatražili su svi biskupi Lombardije. Papa Ivan Pavao Drugi proglasio ju je blaženom 24. travnja 1994. godine. Toga dana je Crkva slavila Nedjelju Dobrog Pastira koji svoj život polaže za svoje ovce. Blažena Ivana je teško ali strpljivo podnosila svoju bolest.

Smrcu okrunjen život

O Ivani je tada progovorio Ivan Pavao Drugi: *"Gianna Beretta Molla je shvatila kako će kao kruna njezina uzorna života, kao studentice, u zajedništvu Crkve angažirane djevojke te sretne majke, koja je i uz cijenu svoga života spasila život djeteta što ga je nosila pod srcem, a sada ovdje prisutna, biti upravo njezina smrt. Ona je po zanimanju bila liječnica i kirurg pa je bila posve svjesna da ide u ususret smrti, ali pred tim nije ustuknula, pokazavši herojski stupanj kreposti. Majčinstvo može biti izvor radosti, ali i patnje, te gorkog razočaranja."* Ivaninom proglašenju blaženom prisustvovala je i njezina kći Gianna Emanuela. Bilo su joj tada 32 godine. *"Ono što daje smisao životu, daje smisao i smrti"* - zabilježio je Antoine de Saint-Exupery. Smisao Ivaninu životu dala je ljubav prema životu. Smisao njezine smrti bila je ljubav prema životu njezinoga malog stvorenja.

Zaštitnica je studentica i studenata, katolički angažiranih vjernika, zaručnika i nerođene djece. Zaštitnica je roditelja pred teškim porođajem i žena koje pate od raka i tumora.

Hrvatske katoličke Internet stranice (III.)

Subotički franjevci

Franjevački samostan u Subotici predstavljen je na Internetu s dvije stranice. Jedna je vremenski starija, i nalazi se na adresi www.subotica.co.yu/franjevci, na kojoj joj je "domaćin" službena prezentacija grada Subotice. Posjetitelj može na hrvatskom ili mađarskom jeziku saznati osnovne informacije o povijesti franjevačkog reda u Subotici, pročitati zanimljivi dvomjesečni bilten *Seraf*, dobiti obavijesti vezane za samostan itd. Druga Internet stranica subotičkih franjevaca je novijega datuma, i nalazi se na adresi <http://home.catholicweb.com/onlinefranjevci>, na kojoj joj je "domaćin" američki katolički web portal www.catholicweb.com. Na ovoj stranici subotičkih franjevaca, koja je inače lijepo grafički uređena, redovito se na hrvatskom jeziku objavljuju aktivnosti franjevačkog reda u Subotici, molitvene nakane, franjevačke aktualnosti uopće i Crkvene aktualnosti u svijetu itd.

/s.b./

SUOBLIČITI SE KRISTU PO NJEGOVOM VAZMENOM OTAJSTVU

U Katekizmu Katoličke Crkve pozvani smo na udioništvo u Kristovoj žrtvi na križu: "On svoje učenike pozivlje da uzmu svoj križ i idu za njim, jer 'on je trpio za nas, i ostavio nam primjer da idemo njegovim stopama'" (Katekizam, br. 618).

Na poticaj ovih riječi iz Katekizma pokušajmo otkriti kako o. Gerard zamišlja odgovor Kristovih učenika kako bi slijedili Isusa u njegovom vazmenom otajstvu.

Nadahnujući se na sv. Ivanu od Križa o. Gerard: "Udioništvo u Kristovoj žrtvi na križu" izražava riječima: "Pjevanje na drvetu križa... s okusom gorčine". Tumačeći te riječi on piše: "Tko hoće ono što je najkorisnije, neka se penje na vrh križa i poljubi mrtvo tijelo i lice Isusovo. Najprije neka stane pod križ pa neka prosi jednu kap krvi od Raspetoga. Kad mu kapne krv na srce, neka pomisli da je cijeli Isusov život bio patnja i križ. Tada će više zavoljeti patnju i pred raspetim Isusom se dizati sve više i više sve do smrti" (Razg. s Isusom, 127). Penjanje na križ i ljubljenje križa nisu svrha samima sebi nego su preduvjet preobraženju i uskrsnuću: "Naš život", nastavlja pisati naš Sluga Božji, je "umiranje, ali tako da Tebe slijedim u nošenju križa kako bih Te slijedio i u životu uskrsnuća" (ondje). Kao da time izražava ono što je davno rekao talijanski duhovni pisac Jacopone da Todi: "O križu, na te se prikivam kako bih uzmogao, umirući, kušati život." Ili ono što je rekao Ivan od Križa u "Tamnim noćima", kada duši svijetle samo vjera, ufanje i ljubav.

Dok tako definira smisao "udioništva u Kristovoj žrtvi na Križu" koje završava u uskrsnuću najprije na život milosti a onda na nebu u vječnom životu, o. Gerard pokazuje put kojim hodati, i piše: "Umjetnik siječe, teše drvo, kako bi postao lijepi kip od njega; ja ću pak Tebi biti lijep kip trpljenjem. Bit ću Tebi sličan jer Ti si u mogućnosti to učiniti jer si znao sa svojim Ocem sve lijepo stvoriti. Zato si postao čovjekom da nas kitiš sa svojim oblikom. Kad me siječeš onda me miluješ, kad patnje šalješ u svoje me stope zoveš. Po Tvom dakle primjeru trpjeti pa biti lijep" (Th.p., 628).

Važno je istaknuti, u svjetlu ovoga navoda, da nije dovoljno, vođeni svjetlom vjere, ufanja i ljubavi, aktivno sudjelovati u "sječi i tesanju" samoga sebe kako bi se suobličili Kristu, nego je potrebno podnijeti "sječju i tesanje" koje Bog šalje. Znati "pjevati na drvetu križa" i onda kada nas Bog pohodi raznim trpljenjima.

O. Gerard nas osim toga potiče i ohrabruje da prihvatimo "udioništvo" u mucu i smrti kako bismo stigli k uskrsnuću: "Ljudi, patite da lijepi postanete. Ranite svoju sebičnost da dobijete milost slave uskrsnuća" (Thp., 151). Treba uočiti u ovom zapisu da autentično "udioništvo" u vazmenom otajstvu, kako bi se suobličili Kristu, nije na prvom mjestu vanjska pokora, kao što je post, nego rad našega duha: potrebno je umrtviti svoju sebičnost i svoje strasti. Ali ne putem potiskivanja, nego svjetlom vjere, ufanja i ljubavi, osmišljavati svoj život, jer: "Tko vjeruje sve savlađuje... a ufanje je hrabrenje duše, a ljubav sve pokreće..." (Rudnik, 6, 7; Thp. 257; Razg. s Isusom, 61, 62). Kako bi bogoslovne kreposti u nama bile djelotvorne, pretpostavlja se milosni život, što smo primili na krštenju, ili obnovili skrušenom ispovijeđu, i koji podržavamo, razvijamo putem susreta s Isusom u Euharistiji. "Jer Euharistijskog Gosta imati znači blaženstvo uživati" (Th.p., 136; Bm, 23, 210). Čitanje Svetoga pisma pak će sav taj rad duše, i život u milosti, i susret s Kristom u Euharistiji, neprestano podržavati i poticati.

o. Ante Stantić, OCD

Uređuje: **LAZAR NOVAKOVIĆ**
POETSKI KUPAK

JOSIP TEMUNOVIĆ je rođen u Starom Žedniku kraj Subotice 7. ožujka 1938. Nakon osmogodišnje škole gimnaziju pohađa u Subotici i Đakovu. Filozofsko-teološki studij pohađa u Đakovu i završava 1965.

Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1964. u subotičkoj katedrali. Kao svećenik djelovao je u Subotici, Novom Sadu i Somboru. Sada trenutno vrši službu knjižničara Biskupijske knjižnice u Subotici.

Svoje poetske i prozne radove objavljuje u "Bačkom Klasju", "Crkvi na kamenu", "Žigu", "Zvoniku" i "Maruliću".

Pred Uskrs ove godine izišla mu je knjiga poezije i proze "Salašarske skice".

Č A Š A

**Pokupi sve kapi rose,
sve suze svijeta
u čašu,
koju drže žuljave,
izranjavane ruke svijeta.**

**Časa se naša prelijeva,
čuk se glasa u noći,
a ševa - dok košuta
po livadi kroči -
po polju pjeva.**

**Sve boli, ushiti
i usklici radosti
su u čaši.
Školjka čaše
šapuće sve fitraje
srdaca naših.**

**Stani, putniče,
umoran u noći,
okrepa ti treba,
ovdje Nazarenac
melem piće toči.**

Josip Temunović

HIJERARHIJSKO UREĐENJE CRKVE (1)

"Za upravljanje Božjim narodom i za njegovo stalno umnožavanje ustanovio je Krist Gospodin u svojoj Crkvi razne službe, koje smjeraju na dobro cijeloga Tijela. Služitelji koji imaju svetu vlast, služe svojoj braći, da svi oni koji pripadaju Božjem narodu, i imaju zato kršćansko dostojanstvo, svi zajedno slobodno i po redu teže za istim ciljem, te postignu spasenje" (LG 18,1).

Prelazimo na novu temu, Hijerarhijsko uređenje Crkve, koja nam govori da Božji narod nije neka neodređena masa vjernika, već organizirani Zbor vjernika, koji ima svoje nosioce i vršioce svetih službi, služitelje svoje braće, koji nose "svetu vlast". Oni su međusobno povezani. U Petru imaju trajno vidljivo počelo svoga jedinstva i zajedništva. Već smo ranije istaknuli da Duh Sveti dijeli različite darove za izgradnju Crkve. U tom je smislu i kršćanski život laika, koji svojom službom u svijetu očituju Božju ljubav, služenje Crkvi za njezine ukorijenjenje u svijetu. Radi se dakle o služelju braći, ili služenju Zaručnice Zaručniku - Kristu, kao što je Krist služio Zaručnici Crkvi i dao svoj život kao otkupninu za mnoge (usp. Mt 10, 45).

Ako je sav kršćanski život služenje Kristu i Crkvi, onda je vođenje crkvene zajednice koje vrši hijerhija, usmjereno na dobro zajednice, na njezin rast i usavršavanje. Hijerhija je tu radi zajednice vjernika. Njezina je vlast funkcionalna stvarnost i kao takva shvatljiva je jedino u odnosu prema zajednici, koja se služi vlašću za svoj životni rast. Ovdje se radi o biblijskom shvaćanju vodstva i vlasti, to jest o slici pastira, pasenja koja ima svoje korijenje u objavi. Naime, Jahve je pastir naroda koji živi u savezu s njim. U Novom zavjetu, Isus je dobri pastir koji daje svoj život za ovce svoje (usp. Iv 10,11). Isus će tu službu predati Petru: "Pasi ovce moje" (Iv 21,16). Slika o pastiru prožeta je poistovjećivanjem pastira s ovcama, što je karakteristično za ljubav. Među pastirima i ovcama vlada uzajamna povezanost životnih interesa, koja na čudesan način oslikava ljubav među ljudima i povezanosti jednih s

drugima. Što onda znači služiti u Crkvi? Služiti kao nosilac vlasti u Crkvi znači predati se zajednici po ljubavi kao što je Krist ljubio Crkvu i predao se za nju. Pavao će to divno izreći: "On, božanske naravi, nije se ljubomorno držao svoje jednakosti s Bogom, nego se nje lišio uzevši narav sluga i postavši ljudima sličan" (Fil 2,6). Isus se odrekao i svoga ljudskog života, do dubine smrtne izgubljenosti samo da nas potraži. Takvo bi služenje trebalo biti kod služitelja Crkve. Prva mjesta u kraljevstvu nebeskom pripadaju djeci u evanđeoskom smislu, a ne dignitarcu kao takvom (usp. Mt 18,3). Onaj tko želi biti prvi u Crkvi treba imati na umu Isusove riječi: "Znate da oni koji se priznaju vladarima nad narodima okrutno postupaju s njima i da se njihovi velikaši služe svojom vlašću protiv njih. Ali tako neka ne bude među vama. Naprotiv, tko bi želio biti najveći među vama, neka bude vaš poslužitelj. A tko bi želio biti prvi među vama, neka bude rob svima" (Mt 10,40-44). A na Posljednjoj večeri Isus je opraio noge svojim učenicima. Kao što je s obzirom na Euharistiju kazao: Ovo činite meni na spomen, tako je pranjem nogu učenicima želio reći: Ovako služite meni na uspomenu. "Dao sam vam primjer, da i vi činite kako ja učinih vama." (Iv 13,15). "A onaj posao koji je Gospodin povjerio pastirima svoga naroda, pravo je služenje koje se u Svetom pismu značajno naziva diakonia, ili služba" (LG br. 24). Dakle, služenje u Crkvi vrši se na temelju svete vlasti. Što je sveta vlast? Kad slušamo ili čitamo riječ vlast, odmah pomišljamo na državnu vlast i na njezine nosioce, pa smo skloni tako promatrati i crkvenu vlast. Konstitucija to ne tumači pravno ni teološki obuhvatno. Sveta vlast proizlazi iz sadržaja službe i prava službenika, s jedne strane, i zadaće i prava svakog kršćanina u Crkvi, s druge strane. Svaka je vlast od Boga pa je stoga vlast sveta. Ako se pak samo u Crkvi vlast naziva svetom, to je očito zato što je ta vlast u Crkvi na poseban način od Boga. Ona nije bilo kako od Boga, već je od njega ukoliko je Stvoritelj svijeta tako ljubio svijet da je poslao svoga Jedinorođenoga Sina da nitko ne pogine, nego da ima život vječni. Sveti Ignacije Antiohijski je prije

svojem mučeništva uputio pismo Rimljanima pod naslovom: "Crkvi, koja predsjedava ljubavi". Tko je ta ljubav kojoj biskup Rima predsjedava? To je cjelokupan život kršćana pod društvenim, kulturnim, vjeroispovijesnim, a osobito euharistijskim vidom življenja. Biskup regulira život ljubavi u zajednici. To može biti samo onda ako su njegove odredbe čini otkupiteljske ljubavi, ako je njegova uprava red ljubavi, a ne uređenje prava u smislu svjetovnog upravljanja.

Crkveno upravljanje nije ništa drugo nego Kristovo služenje u Crkvi po ljudima. Pastiri ne upravljaju po svojoj volji ni po volji većine, kao niti "spretno manjine", nego brižno ispituju što je Kristova spasiteljska volja u pojedinim povijesnim trenucima i konkretnim situacijama. Budući da Duh Sveti usađuje u srca kršćana Kristov osjećaj, pastiri su neprestano upućivani na ispitivanje i toga osjećaja u svojim vjernicima, kako bi došli do savršenije spoznaje onoga što je Kristova volja s obzirom na pojedine slučajeve. Pastirsko se upravljanje ne iscrpljuje samim činima vlasti, već mnogo šire zahvaća u život zajednice. Pastir je stoga nadahnitelj zajednice, otac, brat, tješitelj, savjetnik, pomoćnik, suradnik.

Mato Miloš, OCD

Ostanimo noćas sami
Ispod križa
Na klecalu
Otvorimo dušu svoju

Srce lahor nek nam nosi
Pokoj sreći
Pokoj bolu
Vjerom biće nek nam živi

Upalimo krsnu svijeću
Da nam gori
Da nam tinja
Svjetlo njeno k'o svetinja

Branko Jegić

SVJEDOCI LJUBAVI (III)

Razmatrajući dokument Ivana Pavla II. *Ulaskom u novo tisućljeće* nastavljamo s promatranjem onih kršćanskih otajstava koje je Papa istakao kao primarne za ulazak kršćanstva u novi milenij.

Ekumenska zauzetost

Tužna baština prošlosti prešla je prag i novog tisućljeća. Poneki proročki znak, sadržajan i dirljiv, dogodio se u proslavi Velikog jubileja. No, razmatranje o Kristu u godinama pripreme i proslave Velikog jubileja življe je posvijestilo Crkvi da je ona otajstveno jedna. Crkva će uvijek ostati otajstvo Isusovoga Tijela, jedinstvena Duhom Svetim. Stoga je Crkva nedjeljiva. Stvarnost podjela se odnosi na djecu Crkve, posljedica je ljudske slabosti i povijesnih datosti. U Crkvi se, međutim, nitko ne može odreći želje i molitve Isusove s posljednje večere: "Da svi budu jedno". Crkva je znak jedinstva Krista s Ocem u Duhu Svetom. Katolička crkva ponizno vjeruje u to jedinstvo unutar sebe. No, u mnogim elementima posvećivanja i istine vidi to unutar drugih Crkava i crkvenih zajednica. To je temelj nade, hoda u istini prema potpunom jedinstvu. Dar jedinstva, jer je Božji dar, treba prihvaćati i izmoliti. Papa kaže: "Ujedno je imperativ koji nas obvezuje, snaga koja nas podržava, spasenjska opomena našim lijenostima i skučenosti srca. Na Isusove molitve, a ne na naše sposobnosti, oslanja se pouzdanje mogućnosti dosezanja - u povijesti - punoga i vidljivoga zajedništva svih kršćana." U ovom razmišljanju Papa ne može ne istaći osobitu ulogu bogatstva Istočne crkve želeći razmjenu darova koja je obogaćivala Crkvu prvog tisućljeća. Već je postala poslovična rečenica Ivana Pavla II: "Crkva treba disati sa dva plućna krila." S tim zapravo potiče kršćane Istoka i Zapada da hode zajedno. Što se tiče podjela Crkava reformacije, bitan je teološki dijalog kršćanskog morala, suradnja u ljubavi i veliko ekumensko gibanje što nam daruje međusobna ljubav.

Sve uložiti u ljubav

Isusovo je vrhovno načelo da je znak raspoznavanja njegovih učenika

ljubav te Papa potiče sve kršćane, pri kraju ovoga dokumenta, na djelatnu i konkretnu ljubav prema svakom čovjeku. Taj Isusov imperativ određuje kršćanski život i crkveno poslanje. U novom mileniju ta ljubav mora biti još jasnije okrenuta prema najsiromašnijima. Isus se poistovjetio jedino s gladnima, žednima, strancima, golima, bolesnima, zarobljenima (Mt 25,35-36). Ta stranica kristologije osvjetljava otajstvo Krista kroz cijelu povijest sve do danas. Nijedan kršćanin ne može biti isključen od primanja te ljubavi od Boga niti zadatka da u ime u Božje živi i navješćuje tu istu ljubav. Ta ljubav je znak po komu se i Boga prepoznaje u ljudskom životu. Novo tisućljeće započinje prepuno suprotnosti gospodarskoga, kulturalnog i tehnološkog rasta ali koji čini sretnima samo jako malen dio čovječanstva. Velike mase ostaju ispod dostojanstva čovjeka. I stoga je kršćanstvo, više nego ikada, poslano i pozvano biti savjest čovječanstva. I kršćanin pred takvim prioritetima treba naučiti napraviti svoj čin vjere u Kristu tumačeći njegov poziv koji on upućuje iz ovog svijeta siromašnima. Crkva nikada nije prestala govoriti i činiti pa neće ni sada, jer će ljubav pronaći nove putove pomoći čovjeku.

U završnom dijelu ovog poglavlja Papa kaže: "Zbog toga trebamo postupati na taj način da se siromašni u svakoj kršćanskoj zajednici osjete kao 'u svome domu'. Ne bi li taj način bio najveće i učinkovito predstavljanje radosne vijesti Kraljevstva? Bez toga oblika evangelizacije, ostvarene pomoću ljubavi i svjedočanstva kršćanskog siromaštva, navještaj evanđelja - koji je isto tako prvi čin ljubavi - ulazi u opasnost da bude nehvaćen i da se utopi u moru riječi kojemu nas, iz dana u dan, današnje komunikacijsko društvo izlaže. Ljubav djela jamči nedvosmisleni snagu ljubavi riječi." (br. 48-51)

Mr. Andrija
Kopilović

Dragi mons. Andrija!

Upravo sam primio katolički list Zvonik. Redovno ga primam. Sada želim Vama osobno, Vašim suradnicima kao i cijelom uredničkom vijeću zahvaliti na svemu što činite kroz kat. list ZVONIK. Od srca Vam želim sretan i blagoslovljen Uskrs. Gospodin Uskrsli podario Vam radosnu vjeru i poletnu snagu u apostolatu. Također pozdravljam cijelu župu i svima upućujem iskrene Uskrsne čestitke i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova uz najsrdačnije pozdrave.

Vinko kardinal Puljić, Sarajevo

Poštovano uredništvo

Moje ime je Filip Istok. Na internet prostoru otvorio sam jedan forum sa nazivom "Interreligijski dijalog", želja mi je da okupim što veći broj zainteresiranih diskutanata koji bi međusobnim razgovorima rasvijetlili mračne tunele svijesti mnogima koji ne mogu da shvate da je dijalog najbolje sredstvo za postizanje moralne snage, volje i želje u čovjeku.

Vi ste pokazali sadržajem svoga časopisa "Zvonika" da ste ne samo spremni za takvu vrstu dijaloga već u njemu direktno i učestvujete sa svojim odnosom prema čovjeku, religiji i društvu.

Bio bih počastvovan i vrlo počašćen vašom posjetom na stranici "Interreligijskog dijaloga".

Naša adresa je:
<http://pub7.ezboard.com/binterreligijskidijalog>

Čitamo se.
Hvala vam na razumijevanju

Vaš
Filip Istok

AGROCOM
POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA
TRGOVINA NA VELIKO I MALO

Mr. RUŽA PETRINA
direktor

24214 TAVANKUT
Marka Oreškovića 3/1
Tel.: 024/767-477
Tel./fax: 024/767-426

24000 SUBOTICA
Žarka Zrenjanina 4
Tel.: 024/559-025

ŽUPA

UZNESENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE - TITEL

- * Crkva se spominje još u 12. stoljeću * u crkvu se dolazilo čamcima *
- * vjernici vole marijanske pobožnosti * kruničarska društva *
- * župljani izgradili vjeronaučnu dvoranu u Titelu*

Župa Uznesenja BDM u Titelu nalazi se na starom putu Novi Sad - Zrenjanin. Udaljena je od Novog Sada 45 km a od Zrenjanina 30 km.

Osobna karta župe BDM u Titelu

Titel kao župa i prepozitura spominje se još davne 1165. godine u kojoj je prebivao red augustinaca. Druga crkva je sagrađena 1770. godine ali je pod Turcima spaljena a sadašnju crkvu sagradila je vojska 1810. godine.

Od tog vremena crkva je u više navrata obnavljana. Godine 1960. obnovljen je toranj na crkvi, a stari crijep na crkvenom krovu zamijenjen je novim nakon što je učvršćena konstrukcija da krov ne bi pao. Uzrok tome su bile silne vode koje su se izlivala iz rijeke Tise jer još nije bila izgrađena sadašnja dolma. Po priči starijih, do 1960. godine u crkvu se dolazilo čamcima. Glavna ulazna vrata bila su betonirana do visine nivoa vode da voda ne bi ulazila u crkvu. Pod takvim okolnostima sami zidovi crkve su se navlažili te je pod vlagom sve polako i propadalo, kako sami zidovi tako i stolarija u crkvi. U sanaciju spomenutog stanja krenulo se 1989. i 1990. godine. Vлага na zidovima je dosegala i do 4,5 m u visinu. Klupe su izgubile svoju stabilnost jer je sve već bilo trulo.

Izvršeni su ovi radovi: obijanje starog maltera (žbuke), ponovno žbukanje sa špecijom za odbijanje vlage, postav-

ljena je nova električna rasvjeta, ponovno krećenje, obnova klupa, napravljen je novi oltar s ambonom i krstionicom. Te 1990. godine prvi put je crkva posvećena zajedno s novim oltarom.

Vjernici

Župa Uznesenja BDM u Titelu broji 600 vjernika. Župa je dvojezična. Po župnim statistikama u župi je od ukupnog broja vjernika 60% vjernika mađarske nacionalnosti a 40% su hrvatske i drugih nacionalnosti. Tu su Bugari i Slovaci.

Svete mise i obredi se redovito obavljaju na oba jezika, tj. mađarski i hrvatski.

Vjernici ove premda brojčano male župe su vrlo aktivni a to znači da veoma lijep broj vjernika redovito pohađa nedjeljne sv. mise i o blagdanima a za primijetiti je da lijep broj prisustvuje pobožnostima u crkvi.

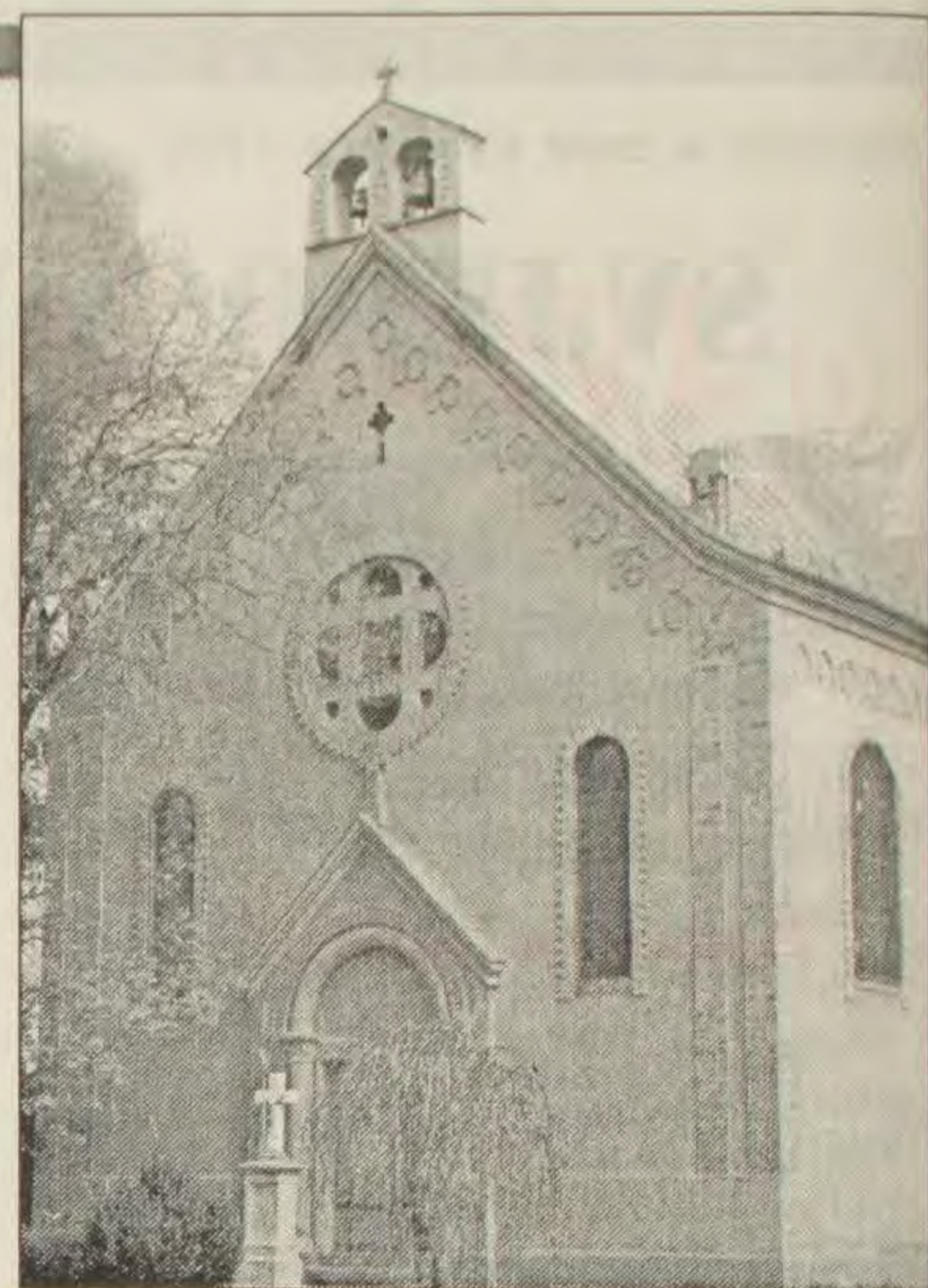
Od pobožnosti su drage vjernicima Svibanjska i Listopadska. U župi djeluju i dva kruničarska društva, mađarsko i hrvatsko.

U spremanju crkve i okoliša a također i na župi nesebičnu pomoć župniku pružaju vjernici.

Župljani redovito jednim autobusom odlaze na naša prošteništa - Tekije, Doroslovo - gdje rado noćivaju.

Crkveni odbor

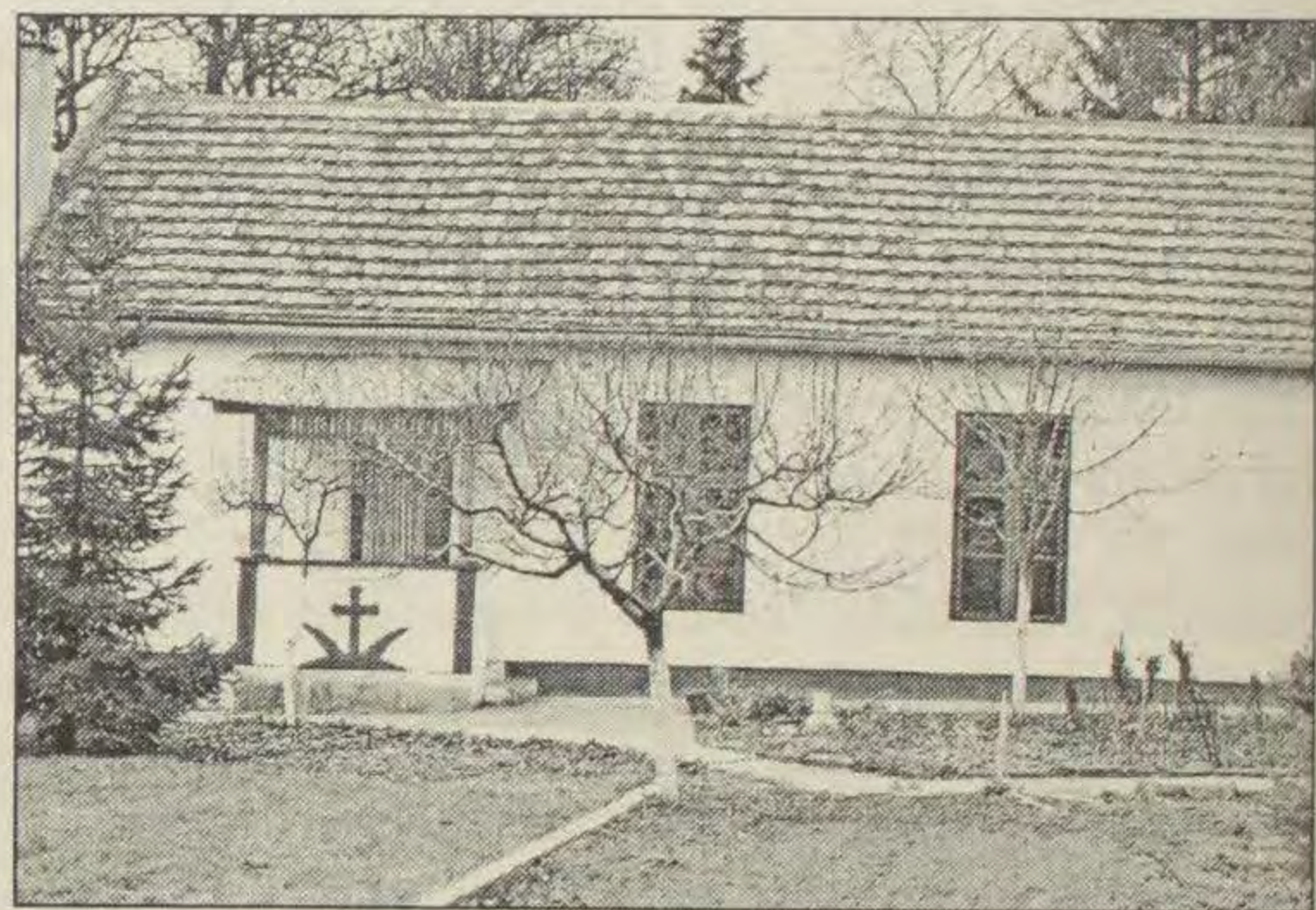
Crkveni odbor broji 11 članova, obje nacionalnosti. Redovito prisustvuju sv. misama, a pomažu župniku i u organiziranju sv. misa, pobožnosti

Crkva u Loku

ili u radu s djecom.

Pored ovih aktivnosti samoinicijativno su se organizirali i sagradili u župnom dvorištu veliku vjeronaučnu dvoranu. Dvorana sada služi za održavanje vjeronauka djeci, koji se u lijepom broju okupljaju. Drugim danima se okupljaju na igru stolnog tenisa ili čak na slušanje muzike.

Vjeronaučna dvorana u Titelu

Vjeronaučna dvorana osim za vjeronauk služi i za okupljanje bračnih parova. Oni se tu okupljaju četiri puta godišnje: za doček nove godine, fašange, za proštenje i čuveni grožđe bal. Svaki se susret koristi za međusobno druženje i duhovno produbljivanje zajedništva i to u prvom redu uz molitvu, pjesmu i bogatu trpezu. Redovito se okupi dvadeset parova. Zajedništvo je tim veće i bolje jer na ova druženja dolaze i parovi pravoslavne vjeroispovijesti i slovačke, i bugarske. Svako druženje prate domaći tamburaši.

Članovi crkvenog odbora su uvijek tu na župi kad ima nekog većeg posla, ako treba kositi travu ili cijepati drva.

Titel: prvopričesnici sa župnikom Franjom Lulićem

Župnik
FRANJO LULIĆ
rođen je u Sivcu 8. 08. 1956. godine. Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu. Sjemenište Paulinum

pohađa u Subotici, a po završetku odlazi na Teološko-filozofski fakultet u Zagreb kod isusovaca i to od 1978. do 1984. Nakon završetka studija dolazi za kapelana u Suboticu u župu sv. Jurja i sv. Roka (1984. godine). Zatim odlazi u Mol kao kapelan da bi učio mađarski jezik (1984-1985). Iz Mola odlazi u Malu Bosnu kao upravitelj župe (1985-1986). Onda odlazi u župu Titel, Lok s filijalama Vilovo, Gardinovci, Šajkaš i Mošorin a 1992. imenovan je upraviteljem župe Žabalj sa Čurugom, gdje se i danas nalazi, sa sjedištem u Titelu. Od 1989. upravitelj je župe Perlez u Banatu.

Dječji zbor u Titelu

cijeli dan. Izlet počinje molitvom u crkvi i onda se kreće na put. Na izletu je obavezno kupanje. Povratak je uvijek veseo i s pjesmom. Na izlet obavezno idu djeca i iz susjednih mjesta i to iz Loka i Vilova.

U župi godišnje bude oko 5 vjenčanja.

Filijala Vilovo

Filijala Vilovo je malo mjesto bez crkve ali ima aktivnih vjernika. Vilovo ima 16 katoličkih obitelji. Od tih obitelji ima 11-otero djece na vjeronauku. Vjeronauk se redovito održava subotom. Svake subote su svi na vjeronauku. Vjeronauk se održava svaki put u kući drugog vjeroučenika, a roditelji za tu priliku pripreme i malo kekisa i soka. Dok se oni međusobno druže i razgovaraju, dotle župnik razgovara s roditeljima. Za velike blagdane, kao što su Božić i Uskrs, obavezno se organizira prijevoz za djecu da bi mogla barem tada prisustvovati sv. misi. Prošle godine su svi bili na Prvoj sv. pričesti a za nagodinu se spremaju za sakrament sv. Potvrde.

Osobna karta župe LOK "Kraljica krunice"

Župa je utemeljena 1912. godine, a crkva je sagrađena 1913. Broj vjernika je 300. Jezik je mađarski.

Svete mise se održavaju svake nedjelje i blagdanima. Broj vjernika na sv. misama je solidan, oko 25. Pobožnosti se

obavljaju poslije sv. misa. U župi ima kruničarsko društvo. Crkveni odbor broji 5 članova. Odbor je dosta aktivan u crkvi a i oko crkve. Prošle godine je u samoj crkvi zamijenjen dotrajali pod koji je od parketa. Napravljen je i novi oltar s ambonom. Vjernici se za pojedine pobožnosti, kao za devetnicu Gospi Lurdskoj i druge pobožnosti, okupljaju po kućama i tamo se mole.

Vjeronauk se i ovdje održava subotom. Na vjeronauku se okupi 17 djece. U vjeronaučnom radu se koriste i video kasete na kojima djeca gledaju sadržaje

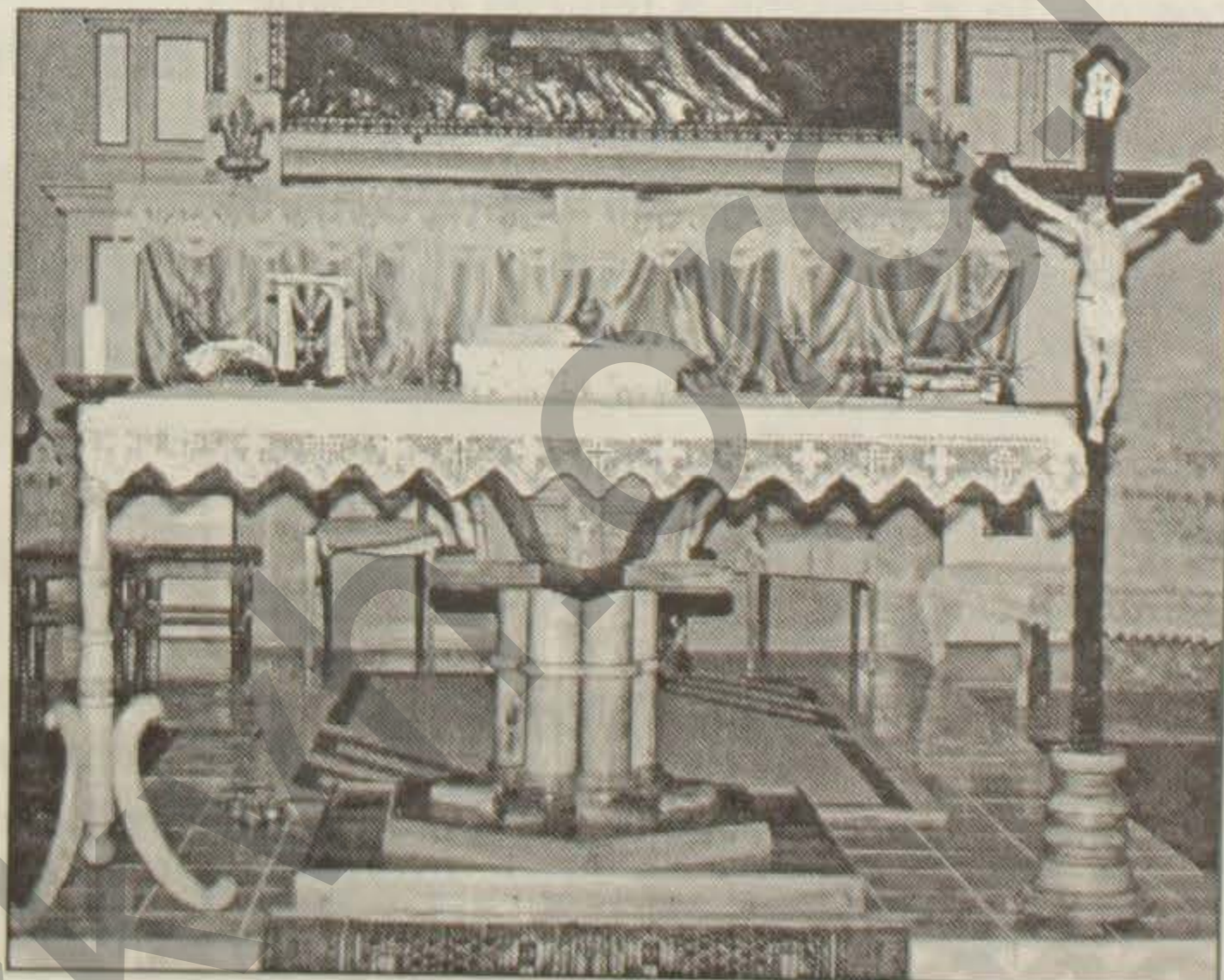

Djeca iz Vilova

iz Biblije. Djeca se druže s djecom iz Titela.

Evo priče o maloj župi koja je specifična po svojim filijalama, ali pokazuje da vjerničkog života ima i da ga vjernici njeguju.

Franjo Lulić

Oltar u Titelu

Titelski tamburaški orkestar

Vjeronauk - vjeroučenici

Vjeronauk se redovito održava subotom. Broj vjeroučenika je 20. Svake godine bude prosječno 8 prvopričesnika. Vjeroučenici redovito sudjeluju aktivno na sv. misi i to čitajući Sv. pismo i svojim pjevanjem. Pjevanje vodi **Marija Križan**, učenica prvog razreda medicinske škole sa svojom mamom **Katicom**. Ponekad se održi i vjeronaučni kviz.

* Djeca rado dolaze na vjeronauk a zajedno idu i na izlete.

I vjeronauk se obavlja na dva jezika. Osim vjeronauka, za djecu se organiziraju i izleti. Svake godine se ide na izlet za 1. maj i onda na kraju školske godine kada je plovidba brodom po Tisi

Od prapovijesti do povijesti

Već smo spomenuli da Knjiga postanka ima svoja dva dijela: prapovijest čovječanstva (glave 1 - 11) i povijest (glave 12 - 50). Zašto ova podjela? Prije svega ona je posljedica mogućnosti povijesnog datiranja. Ono počinje istom od Abrahama (on je datiran po Hamurabijevom zakoniku!). Sve do Abrahama prepoznavamo kao prapovijest čije događanje je do nas došlo rasuto u najrazličitijim varijantama usmenog pripovijedanja.

Univerzalna pouka Kule babilonske

Događaj kojim završava prapovijest jest pripovijedanje o Kuli babilonskoj s temeljnom svojom porukom koja se proteže kroz čitavu prapovijest. Pripovjedač želi naglasiti i pokazati kako na početku prapovijesti (3,5) tako i na njezinom kraju (11,4) da je čovjek - odvojen od Boga - svojom samovoljom i autonomnošću stavio u opasnost svoju vlastitu egzistenciju i poremetio red stvaranja: BOG → ČOVJEK → STVORENJA! Prešao bi granicu vlastite sigurnosne egzistencije. Poticaj za to može doći kako od pojedinca (3,5) tako i od mase (11,1). Svima je poznato da poimanje čovjekove veličine dolazi s nastupom velikih kulturnih i civilizacijskih dostignuća. Ovdje se ne odbacuje težnja za veličinom kao takvom niti za velikim djelima kao takvima, već prijetuća opasnost prekoračenja granica koje iz toga može slijediti. Nismo li napretkom na području atomske fizike došli na prag vlastitog uništenja i strepimo pred vlastitim djelima svojih ruku? Neće li se to isto dogoditi i s genetskim inženjeringom? A gdje su granice kloniranja? Nije li čovjek u opasnosti da kloniranjem proizvodi nove ljude samo radi njihovih organa? Da li postoji granica koju čovjek ne smije prijeći a da ne ugrozi svoju vlastitu egzistenciju? Biblija kaže da postoji. To je upisano u temelju njegovog bića; on je naime stvorenje, dio velikog projekta Božjeg, ali stvorenje koje ima razum i slobodnu volju kojom može Bogu reći ne i zakoračiti u zlo!

Više smo puta naglasili da Biblija nije znanstvena knjiga već da je to knjiga Božje poruke čovjeku, knjiga koja ga uči pravoj životnoj mudrosti. S tom se činjenicom svakoga časa susrećemo čitajući Bibliju, pa i u ovom razmišljanju o prapovijesti čovječanstva kako nam je donosi Biblija.

Istu je poruku sazeo i prorok Izaija aludirajući na Kulu babilonsku i na problematiku koju smo gore iznijeli. On kaže: "U svom si srcu govorio: Uspet ću se na nebesa, povrh zvijezda Božjih prijesto ću

sebi dići. Na zornoj ću stolovati gori i na krajnom sjeveru. Uzaći ću u visine oblačne, bit ću jednak Višnjemu. A sruši se u Podzemlje, u dubine provalije!" (Iz 14,13-15). U svojoj težnji za veličinom čovjek je u napasti da zaniječe veličinu Božju, veličinu svojega Stvoritelja. Upravo u pripovijedanju o Kuli babilonskoj pretpostavlja tu mogućnost tehničkog napretka koji bi čovjeka doveo do njegove vlastite provalije. Ovo razmišljanje vrijedi kako u makrodimenziji za čitavo čovječanstvo, tako i u mikrodimenziji kada je u pitanju pojedinac.

Prijelaz pripovijedanja

Kako će sada pisac prijeći iz pripovijedanja prapovijesti u konkretnu povijest koja će početi s Abrahamom? On će učiniti prijelaz koji bibličari često nazivaju "šav" a to je mjesto gdje se dvoje sastaje: ili dva različita izvora (najčešće), dvije tradicije ili - kao što je to ovdje slučaj - prijelaz na drugu, nesrodnu grupu pripovijedanja pa oba dijela treba nekako "spojiti" premda su događaji ili udaljeni vremenski ili po sebi nepovezani. Kako doći do Abrahama? Ovaj "prijelaz" pisac će učiniti Šemovim rodoslovljem (Post 11,10-32) kako bi upravo na taj način došao do Abrahamova oca Teraha i njegovog sina Abrahama s kojim započinje drugi dio Knjige postanka a to je povijest, povijest patrijarha i povijest izabranog naroda. Zašto rodoslovlje Šema? Upravo stoga što je on primio blagoslov Noe, prvog novog čovjeka novoga svijeta. Još se sjećamo riječi: "Blagoslovljen Jahve, Šemov Bog, Kanaanac nek mu je sluga!" (Post 9,26). Ovdje se ujedno uspostavlja odnos dvaju budućih naroda: Abraham, praotac izabranog naroda, izići će iz Šemovog krila a Kanaanci će imati svojega rodozačetnika Kanaana.

Šemovo rodoslovlje

Nakon pripovijedanja o Kuli babilonskoj, koja djeluje kao umetak u pripovijedanju o napućivanju zemlje, pisac jednostavno nastavlja: "Ovo su potomci Šemovi:" (Post 11,10). Rodoslovlje ima samo devet koljena i vodi do triju Terahovih sinova Abrama, Nahora i Harana. Otačka povijest u stvari počinje s 11,27 tj. s Terahovim rodoslovljem do njegove smrti: "Dob Terahova dosegnu dvjesta i pet godina; a onda Terah umrije u Haranu" (Post 11,32). Stoga je upravo 11,27 taj "šav" kojim se spajaju prapovijest i povijest. Tako prvih devet koljena spadaju još u prapovijest a

deseto je početak otačke povijesti, povijesti patrijarha.

U vezi brojeva na koje u ovom odlomku nailazimo treba reći da su oni sasvim nesigurni. Ovaj odlomak dugujemo P (svećenički spis) a on ga je spojio iz najrazličitijih predaja u kojima su ovi brojevi vrlo različiti. Stoga ni za jedan ne možemo reći da je ispravan ili kriv.

U odnosu na imena koja ovdje susrećemo treba reći da neka već poznajemo iz prijašnjih tekstova a neka su sasvim nova. Tako su nova imena Reu i Serug. Za prvo ime ne znamo ni podrijetlo a niti što ono znači, a drugome odgovara ime mjesta Sarugi kod Harana. To mjesto postoji još i danas pod imenom Serudš. Ime Nahor odgovara imenu mjesta Til-nahiri također u blizini Harana. Ime Terah odgovara imenu mjesta Til-saturahi sjeverno od Harana. Tako su ova tri imena posvjedočena geografskim nazivima za mjesta u blizini Harana. Ovo je vrlo važno i ne donosimo to zbog kurioziteta već da istaknemo kako je Post 11,10-26 povijesno-geografski utemeljen. A ovo nas opet navodi na zaključak: premda biblijsko pripovijedanje prapovijesti ne možemo kronološki odrediti, ono nije izmišljena priča već duboko iz mraka izranja daleko događanje kojemu ne možemo pobliže odrediti već samo nazrijeti njegov sadržaj. Upravo iz činjenice da su imena mjesta i imena osoba identična možemo zaključiti da je dugi i polagani proces te identifikacije.

Posebno je zanimljiv redak 11,26 koji nam donosi tri imena a to su Terahovi sinovi Abram, Nahor i Haran. Pisac polako pomiče fokus događanja na Abrama. Mjesto događanja je stari povijesni grad Ur Kaldejski čija nam je povijest poznata još iz vremena prije Abrahama. Već tu umire Terahov sin Haran i ostavlja svojeg sina Lota. Ovdje u Uru oženi se Abram Sarajom a Nahor Milkom. Već se ovdje ističe da je Saraja bila nerotkinja, tj. da nije imala poroda. O Nahoru dalje više ništa ne znamo. Pripovijedanje se još više sužava. Dolazi do velike selidbe. Terah uzima svojega sina Abrama, njegovu ženu Saraju i svojega unuka Lota sina Haranova te oni napuštaju Ur Kaldejski da bi se uputili u zemlju kanaansku. Stigli su do Harana i ondje se nastaniše. Tu će umrijeti Terah a ostati dalje Abraham, njegova žena Saraja i njegov nećak Lot. Njih ćemo dalje pratiti u pripovijedanju povijesti o patrijarsima. Novo je razdoblje počelo! To je Povijest koja će se moći verificirati, iskapati, dovoditi u jednu cjelinu. Započela je i povijest jednoga naroda kojega zasada u svom krilu nosi Abram - a to je povijest izraelskog naroda.

(U sljedećem broju: Otačka povijest)

Aleluja ori se, aleluja Uskrs je!

Krist uskrsnu, aleluja!

Ovih smo dana proslavili blagdan Uskrsnuća Gospodinova. To je najveći blagdan naše vjere, ali za današnjeg čovjeka u potpunosti neshvatljiv. Puno mu je bliži radosni i raspjevani Božić. No, Uskrs daje vjeru u nadu i pobjedu nad smrću. Smrt nije kraj, nego samo prijelaz i početak boljeg i ljepšeg života. Promatrajući Kristovo uskrslo tijelo, začuđuje nas da ono ne podliježe prirodnim zakonima i raspadljivoj materiji. To je tijelo u stanju proći kroz zatvorena vrata. Još zanimljivije su Kristove rane. One i dalje postoje na uskrsnom tijelu, ali preobražene Božjim odsjajem pokazuju da preko njih dolazi uskrsnuće. Iznenađuju i Isusove prve riječi nakon uskrsnuća upravljene učenicima: "Ne bojte se, mir vama!" Apostoli njegovi su još uvijek u strahu, ali ih On bodri i ulijeva im hrabrost. Tek izlijevanjem Duha Svetoga na njihove glave oni će postati smjeli za naviještanje Božje riječi. Isus od njih traži da ga naviještaju upravo takvog uskrslog. To traži i od svakog od nas koji vjerujemo u njega. Sv. Pavao veli da je tmina od sada uskrsnućem njegovim raspršena, te od sada treba vladati svjetlo Kristovo navijeke.

Marjan O.

Vijesti

"Križni put zajednice"

Na Cvjetnu nedjelju, kada se vjernici diljem svijeta na osobit način spominju Kristova slavnog ulaska u Jeruzalem, te njegove pregorke muke, mi, sjemeništarci, okupili smo se u našoj kapeli na posljednju ovogodišnju našu zajedničku pobožnost Križnoga puta. Cvjetnica je početak Velikog tjedna, stoga smo se odlučili naš zadnji Križni put organizirati na jedan osobit način, tako da u njemu aktivno sudjeluje što veći broj sjemeništaraca, slično kao što se moli Križni put mladih na Kalvariji. Svaku postaju Križnoga puta predmolio je po jedan sjemeništarac, na jezicima sjemeništa, tako se molilo na čak pet jezika. Naš sjemenišni zbor predvodio je pjevanje, tijekom pobožnosti. Osobito lijepe bile su duhovne skladbe dvoglasno izvedene na početku i potom na završetku Križnoga puta. Cijela skupina išla je od postaje do postaje kroz sjemenišnu kapelu, dok je jedan sjemeništarac obučen u liturgijsko ruho nosio križ od postaje do postaje. Ovakvi Križni putevi nisu rijetkost prilikom javnih pobožnosti, ali po kućnim kapelama, kao što je naša, oni su prava rijetkost a kako u njemu svi sudjeluju, zovemo ga "Križni put zajednice".

Uskrsne ferije

U mnogim zemljama, gdje kršćani čine većinu pučanstva, najveće blagdane prate i ferije za učenike. U ovoj godini sve škole imale su nešto dulje uskrsne ferije nego prošlih godina, a naše su počele već na Veliki utorak i završile u utorak poslije Uskrsa. Učenici i sjemeništarci naše gimnazije slavili su tjedan dana Uskrsnje blag-

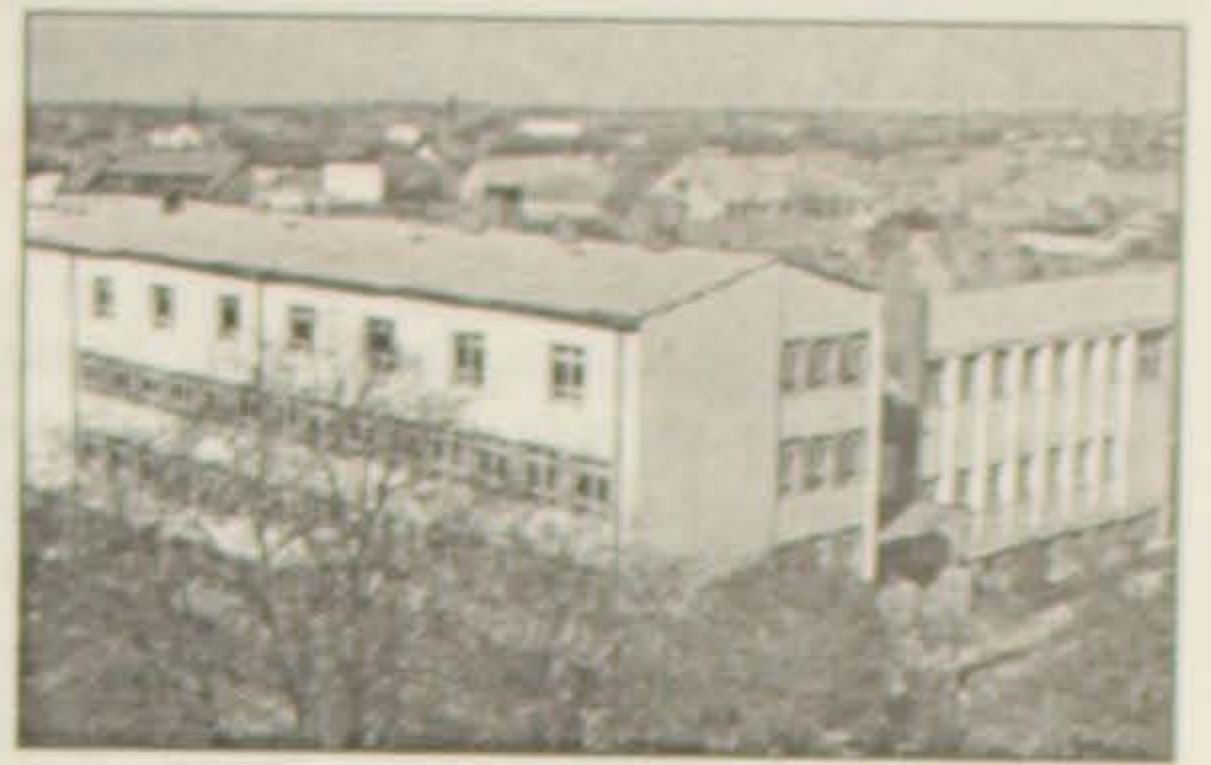
dane. Oni su za vrijeme blagdana aktivnije bili uključeni na svojim župama u proslavu Pashalnog misterija.

U srijedu 3. travnja započeli smo četvrto tromjesečje ojačani snagom raspetog i uskrsloga Krista Gospodina.

Nastup "Schole cantorum Paulinum"

Već više godina uoči Uskrsa, na Veliki ponedjeljak, mađarska dramska sekcija "Csáth Kör", na čelu s profesoricom gimnazije **Emom Horvat**, priprema program koji nas uvodi iz Svetog trodnevlja u Uskrsni misterij. Program je održan u velikoj dvorani Gradske biblioteke. Naš sjemenišni zbor "Schola cantorum Paulinum" također je sudjelovao u izvedbi ovoga programa s nekoliko prigodnih glazbenih djela. Zbor je pjevao gregorijanski koral "Vexila regis" (Barjaci kraljevi), zatim je slijedila kompozicija "Jesu Rex admirabilis" od G.P. da Palestrine, te kompozicije "Stabat mater" G. Tartinija, te obrada gregorijanskog korala "Gloria" i troglasni kanon "Exultate Deo". Na koncertno-kniževnoj večeri sudjelovale su i učenice subotičke srednje muzičke škole i recitatori kruga "Čat". Umjesto vlč. g. Atila Bognara o tajni uskrsnuća i o blagdanu govorila je profesorica **Susana Lőrincz**. Na koncu programa svaki sudionik je bio obdaren uskrsnim jajetom.

S. V.

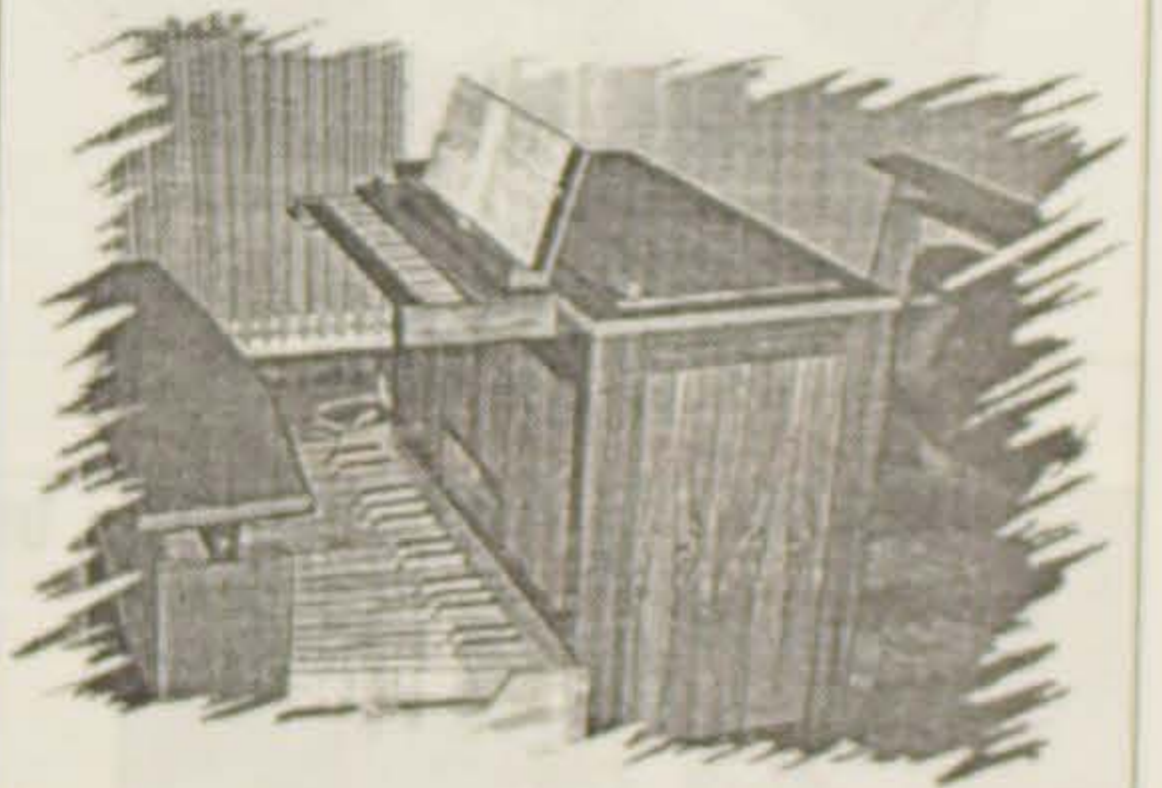

ZA DAN DUHOVNIH ZVANJA

Posveta orgulja

Stari je običaj da na Dan duhovnih zvanja sjemeništarci nastupaju pod misama svojim čitanjima, pjevanjem i govorom. Zatim na taj dan pripremaju uvijek po koji program u čast tog značajnog svjetskog dana molitve za duhovna zvanja. I ove godine ćemo u prijedodnevnom satima sudjelovati na misama u katedrali-bazilici a po koji sjemeništarac će progovoriti o svom životnom putu.

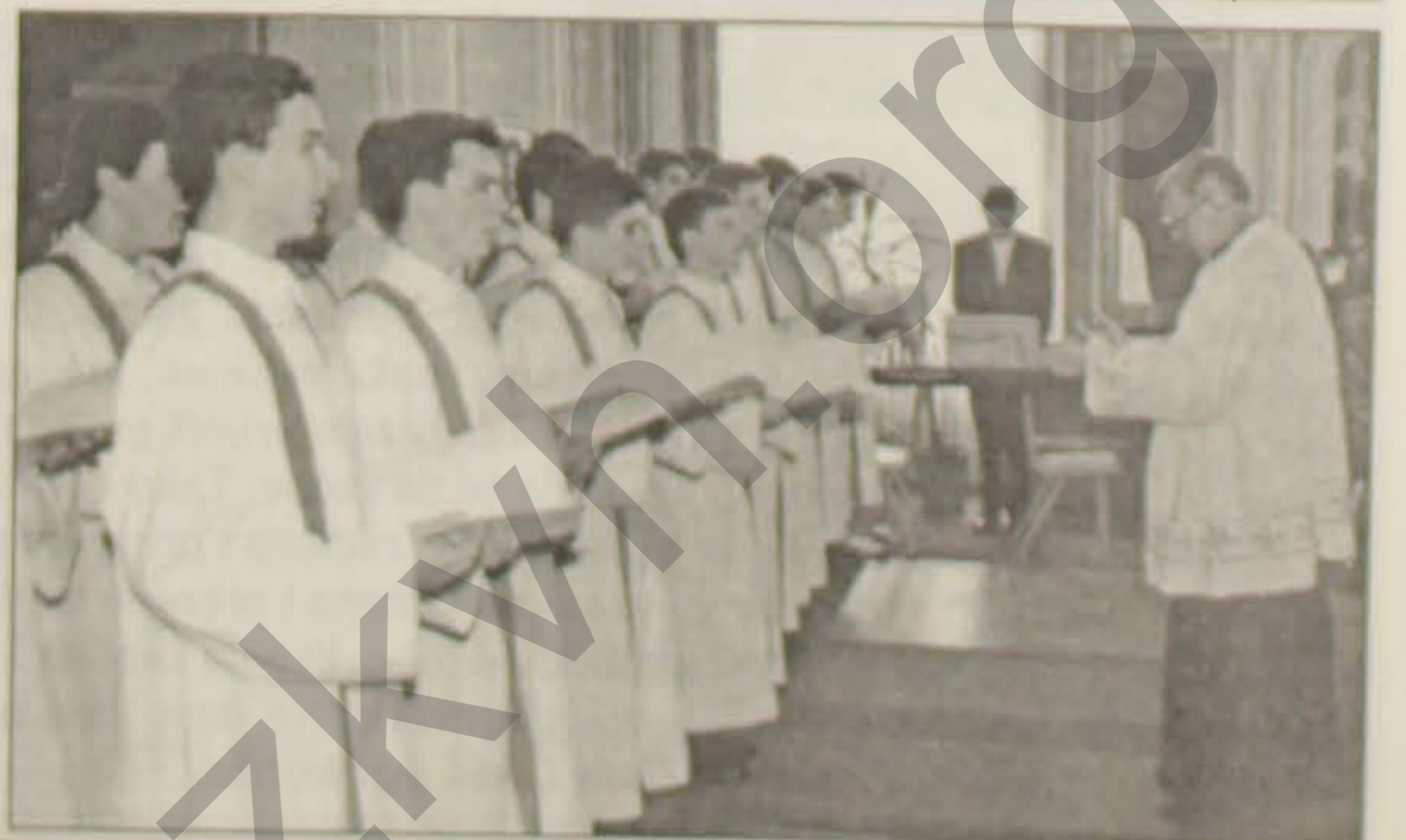
U poslijepodnevnom satima umjesto priredbe, odnosno akademije, bit će posveta novih orguljica u sjemenišnoj kapelici. U preprošlom broju obavijestili smo čitatelje da je naše sjemenište dobilo iz Austrije na poklon orgulje. Ovim Vas obavještavamo i pozivamo

21. travnja u 18 sati u sjemenišnu kapelicu,

gdje će biti posveta novih orguljica i kolaudacioni koncert.

Orgulje će posvetiti mjesni ordinarij. Za vrijeme koncerta govorit će rektor zavoda. Zatim će slijediti koncert na kojem će biti izveden Koncert za orgulje i orkestar od G. Fr. Handela u F duru.

Uređuje: Katarina Čeliković

Ovčice drage, Zvončići mili!

Malo je ovaca u našoj blizini. Samo neki od vas imaju sreću da ih vide svaki dan na svom salašu ili možda kod svoje bake i djeda. A Isus je baš sliku ovaca i pastira odabrao da nam pokaže koliko On voli NAS. Kada idete na sv. misu, slušajte pažljivo evanđelje. Već u nedjelju kada "Zvonik" bude u vašim rukama, čut ćete riječi: Ja sam pastir dobri. Moje ovce slušaju glas moj. Uvijek mi je ova slika draga. Ovce su tako zaštićena stvorenja kada imaju pastira koji ih čuva. Jer on ni jednu ovcu ne ostavlja u nevolji. Zato mi je i psalam koji je David spjevao tako drag: Gospodin je pastir moj, ni u čem ja ne oskudijevam. Na poljanama zelenim on mi daje odmora.

Dragi Zvončići, prepoznajete li danas negdje Isusa? Učenici su ga prepoznali u lomljenju kruha, a mi ga danas prepoznajemo u sv. Euharistiji, sv. misi. Oni koji blaguju TIJELO Isusovo, njegovi su učenici. Sretni su! Dobro je kada se na našim licima to vidi.

Zvončići su sretni i veseli ljudi - to mi potvrđuju vaši likovni radovi i vaša lica na fotografijama. Ako ste sve zapamtili, onda znate da ste zapravo Isusove ovčice koje On pazi i čuva od svake nevolje.

U ime našeg Pastira pozdravlja Vas Zvončica

ZVONČICI NA MISI

14. 04. - 3. VAZMENA NEDJELJA

Lk 24,13-35

Isus se ukazuje učenicima na putu za Emaus.

Odavdje, iz teksta ovog evanđelja, pjevamo divnu pjesmu: "Ostani s nama jer večer je".

21. 04. - 4. VAZMENA NEDJELJA

Iv 10,1-10

Tko je Isus? Isus je pastir dobri koji čuva svoje ovce. Često vidimo na slikama Isusa kao pastira. Jesmo li i mi njegove ovce?

28. 04. - 5. VAZMENA NEDJELJA

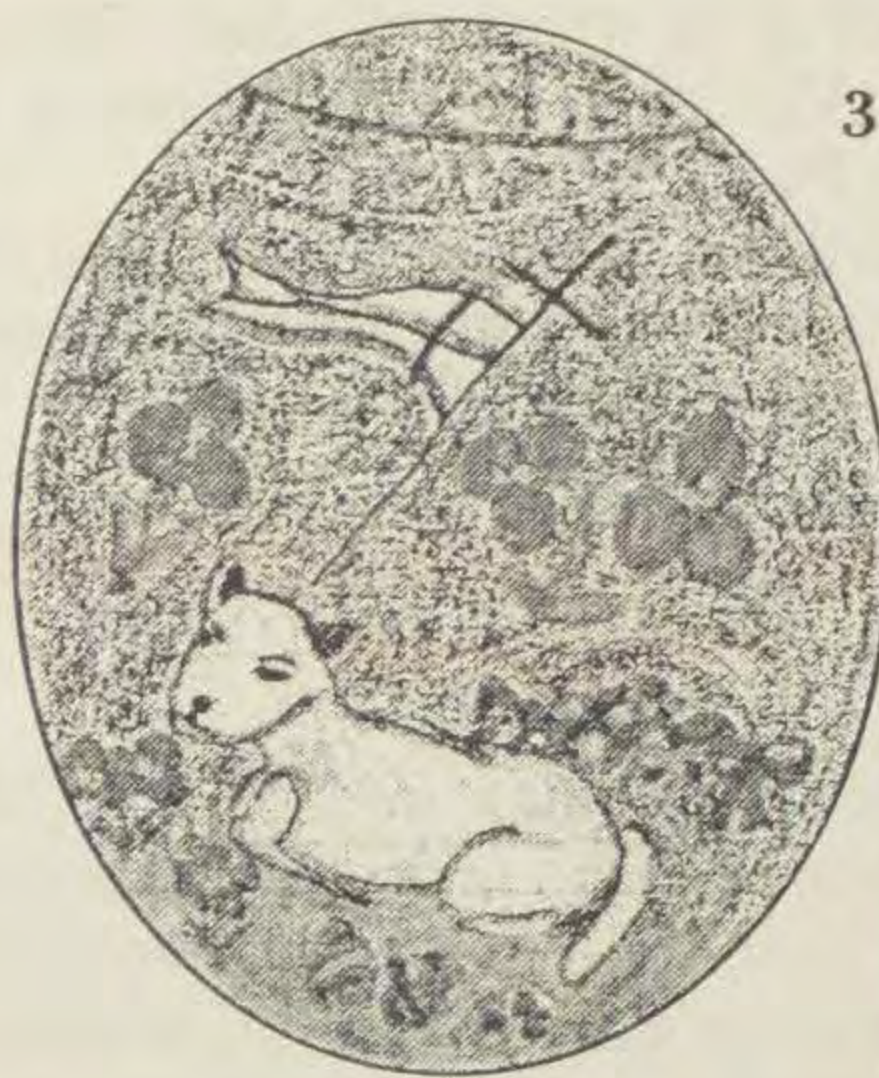
Iv 14,1-12

Isus objašnjava kako doći do njegova Oca. On je taj put. Na Filipovo traženje da mu pokaže Oca, Isus odgovara: "Filipe, toliko sam vremena s vama, i još me ne poznaj? Tko je vidio mene, vidio je i Oca."

5. 05. - 6. VAZMENA NEDJELJA

Iv 14,15-21

Ako Isusa ljubimo, čuvat ćemo njegove zapovijedi. A on je obećao da će nam onda poslati Branitelja - Duha Svetoga - koji će uvijek biti s nama!

UPOZNAJMO SVECE

Legenda o Kristoforu

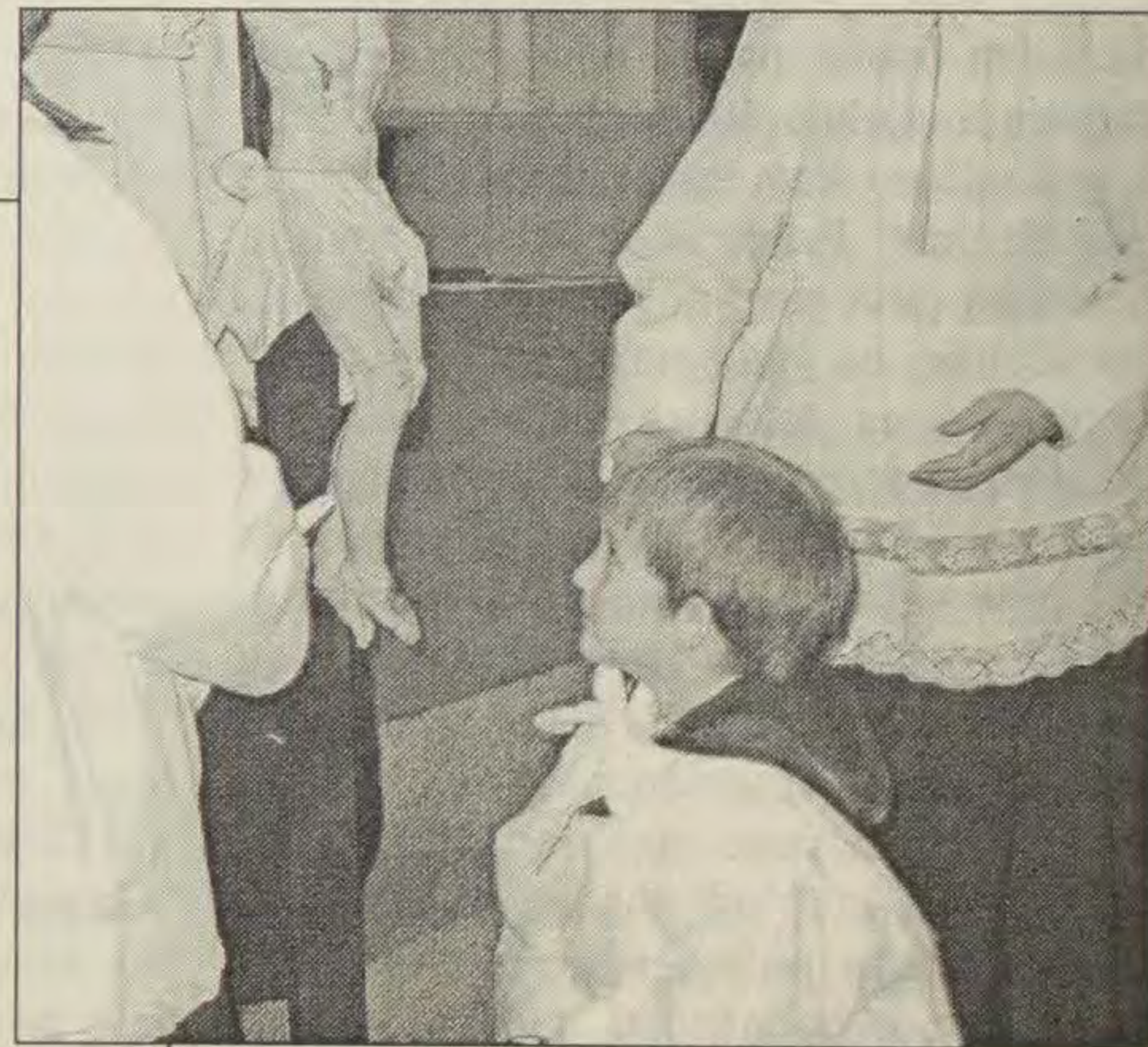
Kristofor je bio velik i snažan. Zbog toga je želio služiti najmoćnijem vladaru. I zaposlio se kod jednog kralja. Kad je Kristofor primijetio da kralj u opasnosti čini znak križa, upitao ga je zašto to čini, a ovaj reče: "Tjeram đavla kojega se bojim."

Tada Kristofor zaključio da je đavao jači od kralja i ode ga potražiti. I naiđe na crnog viteza na crnom konju koji reče da je sam đavao. No, kad Kristofor vidje da se vitez na raskrižjima boji svakog raspela, upita đavla zašto je to tako. Đavao mu reče: "Otkako je Isus umro na križu, bojim se križa."

Kristofor ostavi đavla i pođe tražiti Isusa.

Rekoše mu da ode k pustinjaku po savjet. Pustinjač ga počne nagovarati na post i molitvu, no Kristofor reče da je to njemu, onako velikom, nemoguće. Onda mu pustinjač reče: "Gledaj onu opasnu rijeku. Mnogi žele prijeći preko nje, pa se utope. Ti si visok i snažan, pa idi pomoći ljudima da se ne utope. Tako ćeš doći do Isusa."

Kristofor ga poslušao; ljude je stavljao na ramena i prenosio preko rijeke. Jednoga dana naiđe dječak. Kristofor ga uzme na ramena i prenese na drugu obalu. Spustivši dječaka, uzdahne: "Tako sam iscrpljen od tebe, kao da sam na leđima nosio cijeli svijet." A dječak, koji je zapravo bio Isus, odgovori: "Ne samo da si nosio cijeli svijet, nego i Stvoritelja svijeta." /Priredila: Zlata Lacić, katehista/

Pogled u raspjetog Isusa

Svakoga (!), svakoga dana kroz korizmu, petogodišnji Antun dolazio je na Križni put u crkvu sv. Roka u Subotici. Zato ga je njegov župnik Andrija nagradio velikim križem koji je kupljen u Italiji. Antun je prošle godine postao ministrant i sudjelovao je i u svim obredima Velikoga tjedna. Evo ga na fotografiji pred raspjetim Isusom. On pohađa vrtić "Marija Petković - Sunčica".

/Z./

"Polivači" dali prilog za crkveni krov

Petorica dječaka iz župe sv. Roka u Subotici na Vodeni (Uskrsni) ponedjeljak su obilazili svoje prijateljice i rodbinu i "polivali" djevojčice i "žensku čeljad", kako nam pričaju. Osim što su okićeni cvijećem, skupili su naranči, jaja čokoladnih i šarenih, ali i nešto novca. Kada su novac trebali podijeliti, složili su se da bi najbolje bilo da novac daju za popravak krova crkve sv. Roka. Tako su i oni makar malo pridonijeli da ovaj naš "siromašak" dobije bolju zaštitu. Velika pohvala za ovaj gest! /Z./

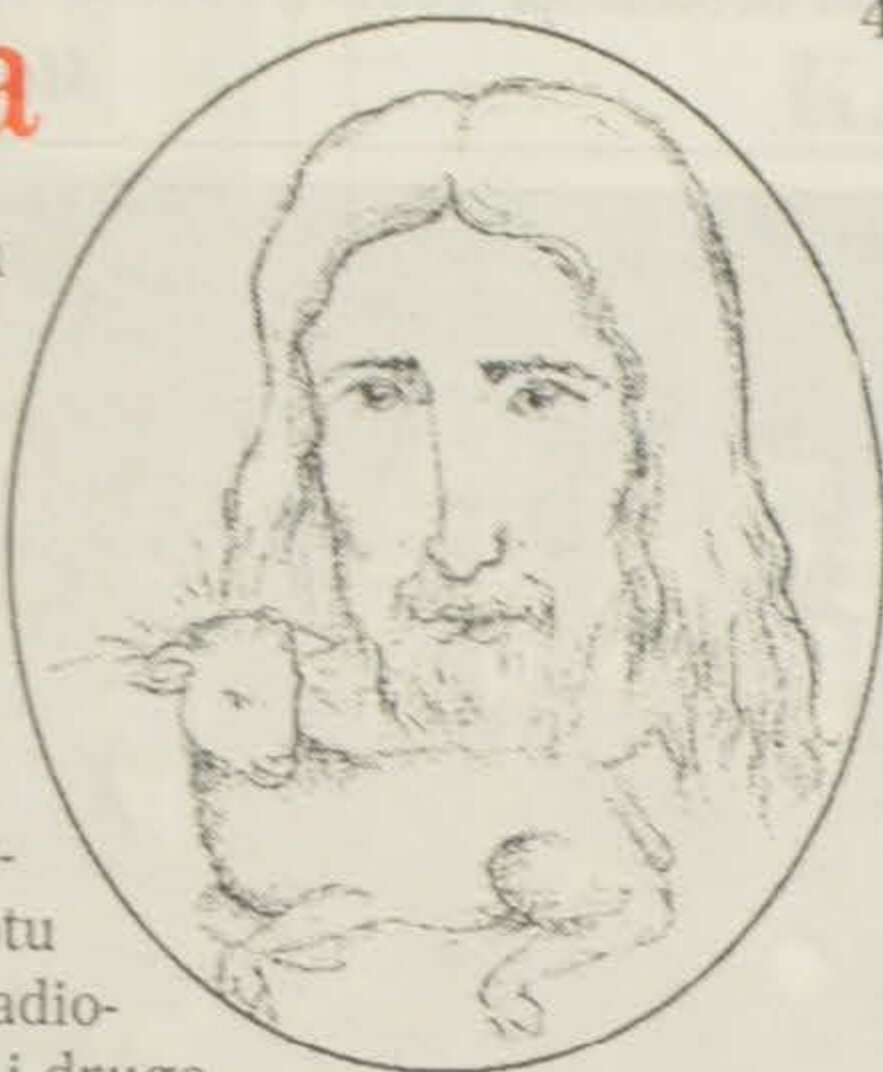
Djeca iz vrta Marija Petković - "Sunčica" na izložbi uskrsnjih jaja u HKC "Bunjevačko kolo" u Subotici

5

Uskrsna radionica

4

Mi, vjeroučenici iz župe sv. Jurja u Subotici, trudili smo se korizmeno vrijeme što bolje iskoristiti i pripremiti se za Uskrs. Svake nedjelje smo dobili sličicu koja prikazuje neki detalj iz nedjeljnog evanđelja. Sličice smo lijepili u vjeronaučnu bilježnicu, te bojali i napisali barem jednu rečenicu iz nedjeljnog evanđelja. Za susret s Isusom pripremili smo se sakramentom ispovijedi na dan velike ispovijedi u župi. U subotu uoči Cvjetnice organizirali smo uskrsnu radionicu. Bojali smo jaja, izrađivali piliće, zečeve i druge kreativne tvorevine od jaja ili jajetovih ljuski. Sve smo to lijepo spakirali i na Uskrs poslije svečane mise darovali najstarijim župljanima. Ne krijemo da su bili sretni djedovi i bakice, ali isto tako i mi. /b./

Autori objavljenih radova koje posebno pohvaljujemo su:

1. Teodora Martić, Irig
2. Valentina Crnovođa, Sombor
3. Danijela Seke Anišić, Aleksandrovo, Subotica
4. Sanja Galfi, Bikovo
5. Aleksandar Stipić, Stari Žednik
6. Aleksandra Kovač, Sombor (u boji)
7. Andrea Dulić, Đurđin (u boji)

Umjetnici ukrasili "jaja"

Bravo Zvončići!

Poslali ste prekrasno obojana jaja za koja će uskoro stići nagrade. Umjesto pet, nagradit ćemo 14 malih umjetnika.

Posebno pohvaljujemo djecu iz Žednika koja su poslala više radova.

Od prispjelih radova za najljepše su nagrađeni ovi autori:

1. Aleksandra Kovač, Sombor
2. Andrea Dulić, Đurđin
3. Danijela Seke Anišić, Subotica
4. Valentina Crnovođa, Sombor
5. Nemanja Lopar, Sombor
6. Ivana Tikvički, Stari Žednik
7. Damjana Dulić, Stari Žednik
8. Dunja Dulić, Stari Žednik
9. Hrvoje Dulić, Stari Žednik
10. Matija Merković, Stari Žednik
11. Marijana Skenderović, Stari Žednik
12. Aleksandar Stipić, Stari Žednik
13. Teodora Martić, Irig
14. Sanja Galfi, Bikovo

Čestitamo i ujedno objavljujemo nekoliko zanimljivih i lijepih crteža!

Kako će pačići stići do svoje mame?

Jako teško

Uredili: Marina, Dijana, Ivana, Željka, Biserka, Igor, Ljubica

(Tolerancija)

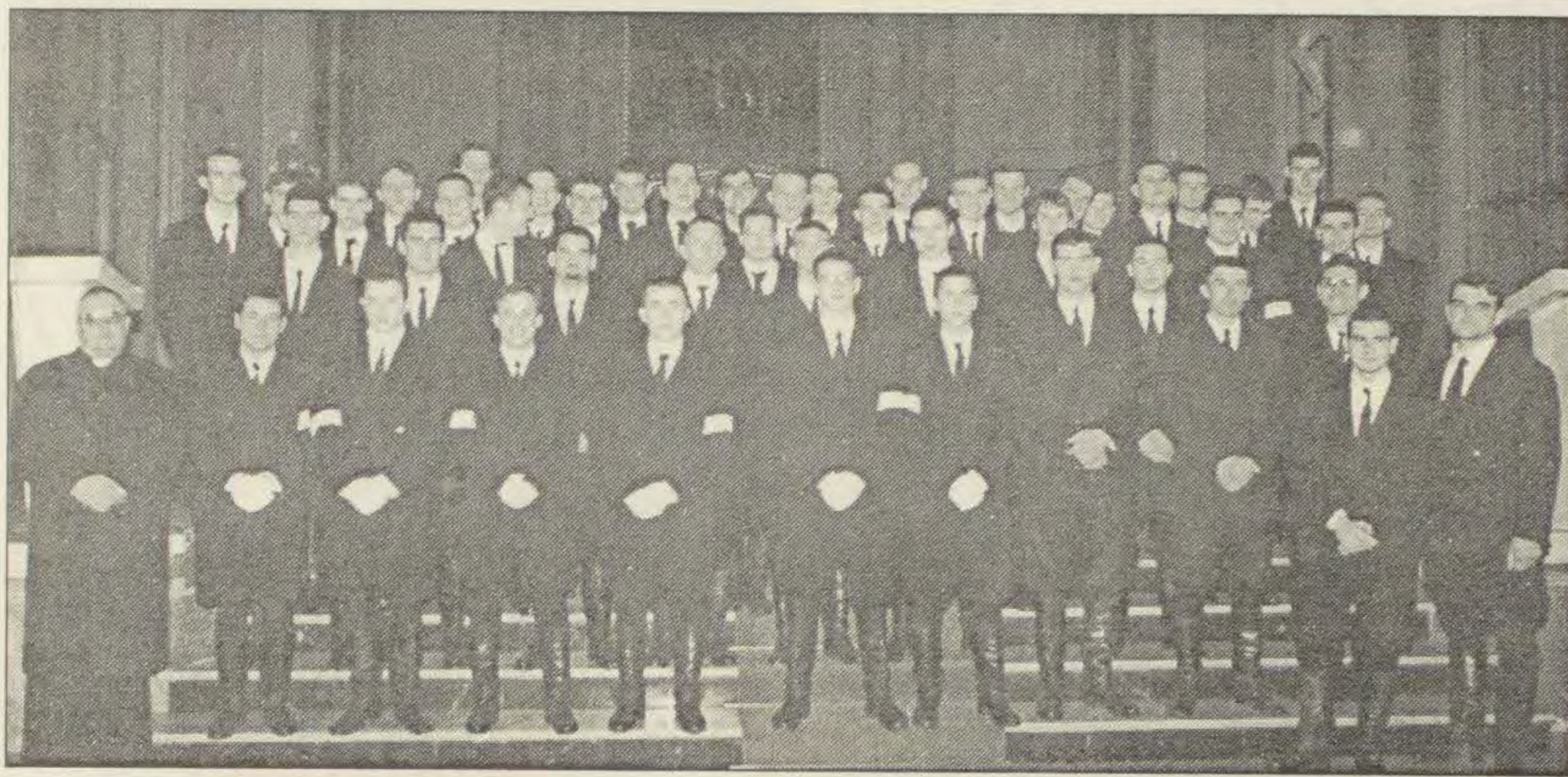
Bog mladi!

Usred ogromnog broja mladih ljudi čija su interesiranja različita, a opet unificirana zajedničkim subjektom - politikom, nalazila sam se početkom ovoga mjeseca u jednom kampu. Naglasak ovog seminara bila je TOLERANCIJA. Iako je cio seminar imao političku konotaciju, tolerancija se pojavljuje kao suživot s drugima u kompletnosti njihova identiteta. Tolerancija je potrebna i trebala bi biti prisutna u svakodnevnom životu, kako političkom tako i u sveprisutnosti situacija našega života. Biti tolerantan u mnogome određuje nas same, priča o nama priču otvorenosti i ljubavi prema drugima. Kroz toleranciju potičemo druge, poštujemo ih i uvažavamo, postižemo određenu sukladnost življenja, rada i bivstvovanja.

Priča našeg života kroz toleranciju je priča o potpunoj svijesti o sebi, o svome identitetu i prisutnosti u svome okruženju. Kriza identiteta ni u kom slučaju ne može uroditi tolerancijom ili otvorenošću za druge. Takva kriza dovodi do netrpeljivosti i pogrešnih određenja. Troši energiju koja je nepovratna a donosi samo razaranja, patnju i bol.

Budite ono što jeste, mladi otvorenog duha, puni kršćanske ljubavi, radosti i - tolerantni.

Marina

Bdjenje mladih u "Paulinumu"

Svake godine uoči Cvjetnice mladi iz subotičkih župa i okolice okupljaju se na bdjenje u našem sjemeništu "Paulinum" u Subotici. I ove godine 23. ožujka, u želji da se dostojno, "u duhu" pripreve za Svjetski dan mladih koji će se održati u svibnju u Torontu, na inicijativu naših župnika okupili su se ali ne u velikom broju! Predvođeni **preč. Andrijom Kopilovićem**, mladi su pročitali i meditirali nad tekstom poruke Svetoga Oca za Svjetski dan mladih. Tema poruke je "Vi ste sol zemlje, vi ste svjetlo svijeta". Pjevanje su organizirali mladi župe Isusova Uskrsnuća pod ravnanjem **Miroslava Stantića**. U isto vrijeme mladi Mađari, predvođeni **vlč. Attilom Zsellerom**, prefektom sjemeništa, radili su slično na mađarskom jeziku da bi se po dolasku preuz. **biskupa Ivana** svi sastali u kapelici. Biskup je mladima uputio riječi podrške da u vremenu u kojemu žive svoju vjeru ne posustanu uslijed jakih utjecaja neetičnosti i zla. Eutanazija kao primjer nedopustive odluke o životu čovjeka, provukla se kroz govor koji je biskup uputio mladima.

Na kraju susreta biskup je svima podijelio maslinove grančice kao znak mira svijetu, čija sretna budućnost ovisi o mladim kršćanima i snazi njihove vjere koja će se boriti protiv nemoralna i zla. I nešto osobno. Potaknuta manjim brojem mladih na ovom bdjenju, postavila sam sebi i drugima nekoliko pitanja. Kakva je budućnost naše mjesne Crkve? Jesu li ovakvi susreti postali opterećujući i dosadni za mlade? Koji je razlog pasivnosti nekih župa i zajednica mladih u njima? Ako realno sagledavam situaciju i ako su ova pitanja na mjestu, trebalo bi ozbiljno i otvoreno odgovarati na njih skupa s mladima i njihovim pastirima. Jer jedino iskrena samokritika može popraviti situaciju i poboljšati kvalitetu.

Ivana Lazić

NAJAVA

Misa mladih za mir

3. 05. 2002.

u 20 sati

u župi Marija Majka Crkve
u Aleksandrovu

TRIBINA MLADIH

Kada:

21. 04. 2002. u 19 sati

Gdje:

Katolički krug

Predavač:

beogradski nadbiskup
mons. Stanislav Hočevar

Tema:

Mladi i duhovna zvanja

DAN MLADIH

U BAČU - 2. 05.

Tema:

VI STE SOL ZEMLJE...
VI STE SVJETLOST SVIJETA

U subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske tradicionalno Božji grob čuvaju mladići. Ove godine bilo ih je 47.

Velika je to čast biti

ČUVAR BOŽJEG GROBA

Misa mladih za mir

Moleći od Gospodina mir i jedinstvo u nama samima, pa tako i u cijelom svijetu, mi mladi smo ove godine odlučili slaviti svaku "našu" misu u drugoj crkvi i tako obići sve subotičke župne crkve.

U mjesecu ožujku (1. 03.) za mir smo molili u crkvi "Isus radnik", na Paličkom putu, gdje je svetu misu predvodio župnik **mons. József Rehak**.

U mjesecu travnju (5. 04.) u uskrsnoj radosti slavili smo euharistiju u crkvi "Uzvišenja svetog križa", kod Dudove šume.

U obje crkve misa mladih za mir je održana po prvi put, a župnici **József Rehak** i **Imre Ehman** su nam predstavili svoje župe.

Želja nam je bolje upoznati naše župne crkve i produbiti jedinstvo među mladim kršćanima našeg grada.

Odbor tribine mladih

"MODERNI" POLIVAČI

Naš divni običaj "Polivača" nije izostao ni ove godine. Istina, u malo izmijenjenom obliku, bez karuca - jer su ih zamijenili automobili, momci su sve do ponoći obilazili i rodbinu i prijateljice. Muška su društva imala spiskove i do pedeset osoba za "polivanje" ali, koliko nam je poznato, nitko nije stigao na toliko adresa jer su neki domaćini inzistirali na "kušanju" uskršnje šunke, jaja, hrena i kolača...

Bogu hvala, bilo je cike i vike, smijeha i ponosa na naše običaje! /iGoR/

TRIBINA MLADIH

Sotonizam u glazbi

Kao i svakog mjeseca, i u ožujku je treće nedjelje (17. 03.) održana Tribina mladih. Ovoga puta predavač je bio vlč. **Željko Šipek**, župnik iz Starog Žednika, koji je održao predavanje na temu "Sotonizam u glazbi". Nama je ova tema već bila poznata jer je predavač već pisao o njoj u "Zvoniku", međutim on je svoje predavanje upotpunio na jedinstven način: podijelio nam je papire na kojima su bili ispisani dijelovi tekstova pjesama poznatih muzičara "unaprijed" i "unatrag". Zatim nam je pustio muziku "unaprijed" i "unatrag" te smo mogli svojim ušima čuti kako Michael Jackson, Madonna, Metallica i drugi (kada slušamo unatrag) hvale sotonu. Naravno ovo ne znači da bismo se morali odreći svakog oblika rock muzike, nego da moramo biti svjesni negativnog utjecaja pojedinih izvođača i njihovog utjecaja na našu psihu jer naša podsvijest može dešifrirati ove tajne poruke u tekstovima.

Predavač se nije zadržao samo na tome, već nam je govorio i o tome zašto mladi pristupaju sotonističkim sektama, te o tome kako one funkcioniraju. Na ovaj način dobili smo potpunu sliku o ovoj temi.

Tribina se završila druženjem i uz društvene igre.

Mirjana Gaković

U sljedećem broju
čitajte

SUSRET HRVATSKE KATOLIČKE MLADEŽI

Stotinu mladih hodočasnika iz Subotičke biskupije sudjelovalo je 13. i 14. ožujka na Susretu hrvatske katoličke mladeži u Osijeku.

U vrijeme zaključivanja ovog broja, mladi su se vratili raspoloženi puni divnih utisaka koje ni kiša nije pomutila.

Uskrsna igranka

Mnogi mladi nestrpljivo su čekali Uskrs, kao što to uvijek biva. Ali, postojao je ove godine još jedan razlog, uz one već uobičajene.

Riječ je našoj zabavi. Navečer na Uskrs održana je dugoočekivana, sad za nas već tradicionalna, uskrsna igranka u Hrvatskom kulturnom centru "Bunjevačko kolo" u Subotici. Okupilo se oko tri stotine mladih koji su salu učinili premalom za kratko vrijeme. Svi su neumorno plesali i dobro se zabavljali.

Za dobro raspoloženje pobrinuo se tamburaški sastav "Ravnica", a bilo je i muzike s kompjutera - za svakoga ponešto i svi su bili zadovoljni. Osmijesi na licima mladih zadržali su se sve do kasno u noć, kada su se morali razići jer su brzo prolazili prvi sati Vodenog ponedjeljka (zna se da je to dan za "polivače" i nas djevojke vrlo važan).

Martina A.

Zbor mladih župe "Isusova Uskrsnuća" pod ravnanjem Miroslava Stantića nastupio je na otvaranju izložbe razglednica starog Zagreba u subotičkoj Gradskoj kući koju je organizirao Generalni konzulat R. Hrvatske.

MNOGO PITANJA, SAMO...

Objesi

na Suncu

JEDAN ODGOVOR

svoje

osuše

kišne oblake da se

Netko mi je jednom rekao:
"Nauči vjerovati i onda kada ne možeš razumjeti."

Ne razumijem.

Ponekad, obuzme me takva tuga da pomislim da sam negdje pogriješila kada sam se obradovala ovom danu. Da sam znala da će ovako završiti, ne bih ni ustala. Ali, ah, misli, te užasne misli.

Sjedjela sam tako u tišini i poželjela razgovarati s Kristom. "Ali" - mislila sam - kad bi dobri Krist prošao ovuda, sigurno bih ga povukla za rukav i rekla mu da sjedne malo sa mnom. Sjedjela sam tako sama u sobi i obuzela me neka tuga. Nedostajao mi je Krist. Već danima nismo razgovarali. Sjećam se, još od samog mog krštenja osjećala sam se kao posebno Božje dijete. Možda zvuči egoistično, ali zaista sam se tako osjećala. Dragi Bog bi uvijek nalazio načina da me razveseli. A sada, sve mi je bilo tako zbrkano da nisam mogla shvatiti zašto sam odjednom tako tužna. Možda je sada došao red na mene, da ja razveselim dragoga Boga. Hm...

Kako čovjek kada jednom spozna ljubav Kristovu može početi išta drugo do li da vječno živi u Ljubavi? Njegovoj! Nisu mi bile jasne moje misli - zašto sam tužna kada je On sa mnom. "AU" - mislila sam - "kada bi On sada bio tu, sigurno bih ga zapitala ovo i ono... Ma gomilu pitanja."

I nisam shvaćala da je On tu, sa mnom. Da je Njegova blizina tako očigledna. Sunčev treptaj, drhtaj lista, povjetarac, sobna tišina...

Voljela bih stopiti se s dragim Bogom, ušuškati se u Njegovom krilu i biti sigurna, tako sigurna.

Sjetih se priče o Lutki i moru.

*Tko sam, što sam, što ću, koga volim.
Što tražim, kuda idem, za čim lutam
uzalud nebo za odgovor molim,
uplašen sobom svoje suze gutam.
Tajanstvo stvari i života zebe,
ne poznam ništa, a najmanje sebe.*

Tin Ujević

* Nije Isus onaj koji šuti nego sam ja ona koja ne čuje.

* Dok pripremaš mjesto za nas, Gospode, pripravi i nas za to mjesto.

* Ti ne znaš da put od mene do tebe nije isto što i put od tebe do mene. Isus

CHRISTUS - VITA MEA

Krist - život moj

Lutka i more

Došetala lutka od soli do obale mora. Začudila se tomu nepoznatom i golemom nečem. Šetkala tako obalom i naposljetku ne izdržala, pa upitala more: "Tko si ti? Molim te?" "Hm", reče more, "to ti ne mogu objasniti. Uđi malo u mene i saznat ćeš tko sam." I opet lutka oklijeva, šetka, naposljetku ne izdrži, pa namoči palac. I palac se rastopi.

"Uh" - povika ona izvlačeći preostalu nogu - "nezgodan si ti! Zašto mene nestaje kad te hoću spoznati?" I opet i opet šetkala lutka i oklijevala, opet pitala more i opet joj more reklo da uđe u nj. Naposljetku nije otpjela, pa ukoračila u more. Najprije do gležnja, pa do koljena, pa do tjemena i preko tjemena. I više nije bilo pitanja.

Lutka je postala ono o čemu je pitala. Lutka je došla do same obale neznanog i neznanom se više nije moglo dalje priopćiti. Upravo zato što "biti" nije prevodivo i čim drugim do li izravnim sobom, ta neopisiva priroda morala se platiti žrtvom jedne ograničene egzistencije. Da bi lutka doznala što je stvarno "biti", morala je "biti" i nikako drugačije to "biti" ne može se dokučiti iz položaja "znati".

Zaista ima mnogo toga što NE RAZUMIJEM, ali znam komu VJERUJEM!

Karolina Orčić

Uređuju: Vesna i Ladislav Huska

PISMO JEDNE MAJKE - TKO (NE) ŠTITI ŽIVOT?

(Pismo napisano i poslano u Genetsko savjetovalište subotičke bolnice od strane majke jednog zdravog jednoipogodišnjeg djeteta i trudne 4 mjeseca s drugim, koja je zbog komplikacija na početku trudnoće upućena na test za otkrivanje mogućih anomalija njenog nerođenog djeteta - ime i adresa poznati Uredništvu.)

Poštujući Vašu stručnost, ali i vlastitu osobu i želju da zadržim smirenost i životnu radost, odlučujem Vam se obratiti pismeno s objašnjenjem zašto odbijam Vaš test, jer bi me još jedan posjet Vašem Savjetovalištu - kao i mnoge druge žene koje sam tamo sretala - veoma uznemirio i povrijedio, a ja namjeravam čuvati svoju trudnoću najbolje što mogu. Molim Vas da razumijete jedno: ne želim Vas uvrijediti ili omalovažiti Vaš rad i unaprijed oprostite ako takvo što osjećate, jer mi to nije namjera niti jednog trenutka! Ipak, ovo sam dužna reći - dužna sebi, svom suprugu, svojoj djeci i svima kojih se to tiče. Odbijam raditi test "određivanja nivoa fetalnih materija u maternalnom serumu AFP/beta-HCG za genetsku obradu MoMS..." jer ni ja ni suprug ne želimo znati ima li naše dijete fetalne anomalije i hromozomopatije. Vraćam Vaš uput. Poštivajući slobodu mišljenja - Vašu i mišljenja žena koje prenatalna kontroliranja smatraju opravdanim, potrebnim, možda čak i neophodnim - neću komentirati ništa, već ću samo dati par veoma osobnih opaski:

1. Svako dijete koje u meni bude začeto bit će željeno, voljeno i ROĐENO (kao vjernica, a i kao inteligentna osoba, moram dodati: ako Bog da!), jer ono na to ima pravo, čak i ako to bude na štetu mog zdravlja. Za ovu moju odluku je potpuno nebitno hoće li moje dijete biti mongoloidno, paralizirano ili će imati "vučju čeljust".

2. Moja trudnoća nije - kako ste rekli - "počela kilavo"! Zbog te Vaše izjave sam veoma uvrijeđena i osjećam da ste time moje dijete i mene pokušali poniziti, što ne dopuštam: nije moja trudnoća nogometna utakmica da je bilo tko tako omalovažavajućim to-

nom/izrazom ocjenjuje.

3. Dijete koje rodim - kakav god ono medicinski naziv bude imalo - neće biti "oštećeno", kako kažete, jer moje dijete (mislím da se to odnosi na svako dijete, ali govorim u svoje ime) nije ŠKART ili nešto što manje vrijedi jer mu nešto

"fali". Ako to ne shvaćate, mr. sci. dr. ..., bojím se da Vam je sve što radíte savršeno UZALUD...

4. Ovu riječ dugujem mnogim ženama koje ste uznemirili, uplašili, povrijedili, a koje su mi se povjerile. Ženi u trudnoći treba mir, podrška, ohrabrenje, poštovanje, razumijevanje, ljubav, baš zato što su osjetljive, promjenljivog raspoloženja, sklone preuveličavanju... Zar Vi, kao žena, neovisno od toga jeste li kada bili trudni ili ne, ne možete to poštivati?

Odlukom da više nikad neću posjetiti Genetsko savjetovalište, nastavljam svoj život, trudnoću i majčinstvo puno sretnija i radosnija, prihvaćajući i odgovornost za naše dijete (koje, naravno, planiramo zadržati i po rođenju!), pri tom zadržavajući i nadu da će sve biti dobro. Ali, još više se nadam da će jednom doći vrijeme kada neće biti ljudi koji ubijaju svoju nerođenu djecu (ili tuđu, svejedno) samo zato što im ona sad nisu potrebna ili im ne odgovaraju zbog nekih osobina koje Vi (i mnogi drugi) nazivate "oštećenost".

Želim Vam svaki uspjeh u radu - AKO NAUČITE POŠTIVATI ŽIVOT OD POČETKA! - a Vašu osobnu sreću i Život - bezuvjetno ..."

SAVJETI STRUČNJAKA - ZAVOLJETI ČITANJE (I)

Ako imate dijete u dobi do 2,5 godine, već počnite buditi u njemu ljubav prema knjizi: pričajte mu jasno, razgovijetno i pravilno, mijenjajući način izraza i boju glasa. Pokazujte mu slike i govorite o njima. Učite ga kratke rime uz pokrete, jer djeca najbolje uče uz vlastitu aktivnost. Koristite i pokret i glazbu kad god možete. Nastojte da Vas djeca vide kako čitate, jer djeca sve primjećuju i pamte. Razgovarajte s djetetom i slušajte ga i dok ne govori, jer su sve to temelji za kasnije aktivnosti uz knjige.

NAŠ PRILOG AKCIJI "NIJE TEŠKO BITI FIN"

LIJEPI GEST (I)

U ove krasne proljetne dane, kad nas Bog velikodušno dariva mirisnim i lijepim cvijećem, možemo to iskoristiti za iskazivanje pažnje i ljubavi prema bližnjima. Darivajmo cvijeće! Neka uljepšava naše domove i sve trenutke naših dana. Bližnji, a pogotovu žene, bit će veoma obradovani malenim darom u obični dan koji će zbog nježne pažnje darovatelja postati blagdan.

Jedan primjer dijnog gesta: sigurno ste čuli za akciju "UMJESTO CVIJEĆA DARUJMO ZA SIROMAHE", (darivanje za siromaha i ostavljanje papirne darovnice na grob pokojnika umjesto preskupih buketa ili vijenaca kojih prebrzo uvenu ili, na žalost, bivaju ukradeni!), ali se možda teško odlučujete za to zbog obzira prema rodbini pokojnika na sahranama. Vidjeli smo kakav je fin kompromis našao pobožan gospodin i pravi vjernik: na ukop pokojnice, također vjernice, donio je jedan lijepi cvijet na koji je zakačio papir sa spomenutim natpisom. Njegova ljubav prema pokojnici i prema braći u potrebi je, vjerujemo, obradovala Nebo!

L. H.

Piše: Jakob Pfeifer

Ekumenska razina - samoobveza

(Drugi dio komentara "Charta Oecumenica - Ekumenska povelja" iz VRHBOSNA 2/2001)

Dokument ima dosta visoku i odmjerenu teološku razinu iako se nigdje ne dodiruju duboki kontroverzni dogmatski problemi. Dokument polazi od onoga što nas objedinjuje, te je prvenstveno usmjeren na kerigmatičko - praktično socijalnu i ekumensku suradnju. Potpisnici dokumenta, predsjednik KEK-a metropolita Jeremie, te prethodni predsjednik CCEE-a Miloslav kardinal Vlk podcrtavaju temeljnu razinu ovog dokumenta, preporučujući ga kao okvirni ili bazični tekst na usvajanje i primjenu svim Crkvama u njihovom dotičnom kontekstu. Time je jasno izrečena pravna dimenzija dokumenta. On nema pravno obvezujuću snagu, nego ga treba gledati kao utemeljenu preporuku krovnih organizacija, koja ima uvažavati konkretne datosti, što opet omogućava dosta široku, pa i različitu interpretaciju dokumenta. Drugim riječima, to znači da će dokument značiti ono što od njega naprave pojedine članice KEK-a, a ima ih 125, i 34 katoličke Biskupske konferencije Europe. Riječ je o dokumentu dobre volje na početku trećeg tisućljeća, koji nudi teološki utemeljena pravila za još veći rast i bolju ekumensku suradnju.

Ovakav dokument nekima je u ekumenskom smislu premalo, a drugima previše. On je za jedne previše uopćen, nekonkretan, potpuno ad libitum. Smatra se, pogotovu na njemačkom govornom području, da su se višoj razini i obvezatnosti dokumenta protivile neke pravoslavne Crkve. Za druge je on ipak korak naprijed. Oni smatraju da je dokument dobar, jer da uvažava kako postojeće različitosti, tako i neravnomjerne ekumenske razvoje. Oni vide pozitivne strane dokumenta i u tome što se on zauzima za geografski jedinstvenu Europu, ne gledajući na trenutačne političke granice i stanje. U tom duhu su visoko rangirani sudionici ekumenske vespere u bečkoj katedrali na dan potpisivanja predstavili i pozdravili dokument s gromoglasnim aplauzom. Za treće je dokument čak i štetan za ekumenski dijalog. Prema njima dokument ne predstavlja neki ekumenski napredak.

(nastavlja se)

Dr. Niko Ikić

MINISTAR VJERA U SUBOTICI

Središnja svetkovina kršćanstva - Uskrs prošao je svečano u svakoj našoj zajednici onako kako je to moglo biti. Prof. dr. Vojislav Milovanović, ministar vjera u Republici Srbiji je kao čovjek vjernik - pravoslavac svoju radost slavljenja Uskrsa katoličke subraće želio provesti u jednoj katoličkoj župi u Subotici. Radi suradnje u Vladinoj komisiji za povratak i provođenje vjerske nastave u školama, izabrao je župu svoga suradnika i člana te komisije mr. Andrije Kopilovića te je Uskrs proveo u Subotici u župi Marije Majke Crkve. U njegovoj pratnji je bio Dušan Rakitić, šef kabineta ministra. Oni su sudjelovali na svečanoj misi u 9,30 sati u prepunoj crkvi. Nakon misnog blagoslova ministar se obratio vjernicima, čestitao Uskrs kao najveće kršćansko otajstvo u kom se događa pobjeda dobra i života nad smrću kao i istine nad lažju i ne samo okupljenima, nego svim Subotičanima i katolicima u Republici čestitao Uskrs. Tom zgodom je osobno zahvalio na velikom doprinosu Katoličke crkve preko svojih predstavnika u radu ove komisije, kao i inače suradnji koja je bitna za bolji odnos Crkve i države. U toj prilici je spomenuo i zahvalno suradnju i prijateljstvo dvojice članova Andrije Kopilovića i Josipa Ivanovića. Djeca su se najviše obradovala ministrovj prisutnosti utoliko što je poslije mise svako dijete obdario šarenim jajima (a djece je bilo preko dvije stotine). Na prijemu koji je slijedio poslije mise ministar je razgovarao s uzvanicima i ukratko iznio suradnju Ministarstva vjera s Crkvama, ovog puta najviše s Katoličkom. Nakon ručka ministar i njegov pratioc su prošetali subotičkog biskupa mons. dr. Ivana Pénzesa, te mu čestitali Uskrs kao i njegovim suradnicima i zadržali se u dugom, ugodnom razgovoru punom sadržaja i znakova lijepe suradnje ovog Ministarstva s poglavarima mjesnih Crkava na opće dobro. /Zv/

Jezik i pravopis Bunjevaca i Šokaca

Premda je dio ovoga teksta objavljen u Subotičkoj Danici za 2000. godinu, na 246. stranici, vrijedno je taj dio Evetovićeve knjige pročitati u cijelosti. Radi lakšeg snalaženja, izvornom tekstu iz Evetovićeve knjige dodao sam podnaslove. U neobjavljenom rukopisu dr. Matije Evetovića "Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata" iz 1940. godine od 97. do 100. stranice, čitamo:

Kako su podunavski pisci nazivali naš jezik?

"Naši stari pisci nazivali su jezik, kojim su pisali svoja djela, različitim imenima. Fra Mihajlo Radnić, naš najstariji pisac, naziva ga "slovinsko-bosanskim" ili na latinskom jeziku zove "illirico idiomate", Antun Josip Knezović "iliričko-slavinskim", fra Emerik Pavić "iliričkim ili dalmatinskim", fra Grgur Peštalić "slovinskim", Ivan Ambrozović "dalmatinskim".

Kako su ga u to vrijeme nazivali u različitim hrvatskim krajevima?

Usporedimo li ove nazive s onima u ostalim pokrajinama Hrvatske, vidimo da je u Primorju u običaju bio naziv "slovinski ili dalmatinski", a naziv "ilirički ili ilirski" često nalazimo u latinskim i talijanskim knjigama. Prvi bosanski pisci zvali su svoj jezik "slovinski, slovinsko-bosanski ili ilirički". U Slavoniji nazivali su ga "ilirički, slavonski ili ilirički izgovora bosanskoga". U Hrvatskoj najstariji pisci svoj su jezik nazivali "slovinski", a u nekom evanđelistaru iz 1694. nalazimo naziv "slovinsko-hrvatski". Ljudevit Gaj 1835. naziva književni jezik "ilirski". Kasnije se udomačio naziv hrvatski. Vidimo, dakle, da su naši stari pisci nazivali svoj jezik istim imenom kao i pisci u ostalim hrvatskim krajevima. (Šime Ljubić, *Ogledalo književne povijesti*, Rijeka, knjiga II, 1869, str. 353-355.)

Ilirsko ime je bilo zabranjeno i u Hrvatskoj i u Mađarskoj

Naši su pisci u novije vrijeme, ali još davno prije rata, svoj jezik, kojim su pisali, nazivali hrvatskim. Tako ga nazivaju i danas. Braća Zomborčević iz Subotice bili su pristaše ilirizma a svoj jezik su nazivali ilirskim. Godine 1843. u Hrvatskoj službeno je zabranjeno ime ilirsko. Ova je zabrana od sudbonosnog značaja po nas, bunjevačke i šokačke Hrvate. Mađarske vlasti poslije apsolutizma ugušivale su svaki pokret među narodnim manjinama. Naši pisci svoj jezik nisu više mogli nazivati ilirskim.

Zašto je Antunović naš jezik prozvao bunjevačkim i šokačkim?

Biskup Ivan Antunović koji je javno ispovijedao hrvatstvo, nije mogao nazivati jezik kojim je pisao još ni hrvatskim. Ne imajući drugoga izlaza, pišući ijekavštinom, udomačio je ime bunjevačko i šokačko da makar i pod tim topografskim imenom širi hrvatsku prosvjetu. Njegovu učenici već otvoreno i javno ispovijedaju da im je jezik hrvatski.

Kako su naš jezik zvali učenici Ivana Antunovića?

Godine 1912. Danica donosi članak o Bunjevcima, pa za njihov jezik piše: Oni govore ikavski, ljupki jezik većine puka hrvatskoga u našim zemljama, onaj stari književni jezik u nas Hrvata. (Danica 1912, str. 36-37)

Godine 1913. Šandor Rajčić, urednik "Nevena", piše: "Načelo nam je da su Bunjevci i Šokci ogranak naroda hrvatskoga, a naš jezik čisto da je hrvatski. (Neven, 1913, br. 7., 9.)

Najljepši primjer vidimo kod Paje Kujundžića. On je otvoreno ispovijedao da smo Hrvati, a kao Hrvati govorimo hrvatskim jezikom. Na kraju svoga djela "Narodnosno pitanje" (1914) pita: "Kakvi jezik govorimo daklem? Na ovo pitanje odgovara: - Kad ime Bunjevac, Šokac ili Dalmatinac, Bosanac, Slavonac itd. nisu narodnosna imena, to po njima nemamo ništa ni u zvaničnoj statistici, naravno je da prije-posli moramo baciti krinku, te otvoreno krstiti naš materinski jezik hrvatskim, kao i što jeste hrvatski" (*Narodnosno pitanje i budućnost Ugarske*, Subotica, 1914, str. 32.)

(nastavlja se)

Priredio: Stjepan Beretić

LJUDI KOJI SE (NE)PODNOSE

Govor mržnje

*Lažljive usne kriju mržnju,
a tko klevetu širi, bezuman je!*
(Izr 10,18)

Med ljudima koji imaju moć i priliku da javno pripovijaju narodu sve je više oni koji za sebe i svoje svaćanje žele druge pridobiti plećkanjem i mržnjom. S tim su se toliko razmarvašili da nam je prikupilo od naslušani koještarija i nazovi nauka. Ti ljudi su plećku i mržnju obilno sijali med narod kad su pripovijali o popisu naroda i o nedavno donetom Zakonu o nacionalnim manjinama. Bilo bi lipo da su se pridvodnici Hrvata i "čisti Bunjevaca" kakogod dogovorili o izjašnjavanju da su jedan narod. Ovaki dogovor je bio nužan najviše rad tog jel će nacionalne manjine država potpomagat na kojekake načine. Ispada da o tako čem ti pridvodnici nisu ni kontali. Čuli smo, a štogod i pročitali, kako su niki pridvodnici smotali kajas pod rep, pa ni makac da priđu bliže kakom-takom dogovoru o tom šta je zajedničko med ova dva naizgled razna naroda - jednog naroda. A tog ima fajin: živimo jedni nuz druge; niki su se spreteljili; nigujemo jednu kulturu iako ništa ne radimo zajednički na očuvanju naši starina; ko virnici pripadamo istoj viri i u Crkvi pružamo znak mira jedni drugima; podjednako štujemo naše pretke... i da dalje ne ređam.

Umisto uljudnog i pametnog pripovijanja osvidočili smo se plećkanjem javnog ispovijanja raskošnog neznanja, u čem se istako čovik kad je huncucki opravdo plećku: čuo sam da se o tom pripovijada... Ni se paštrio da dođe do istine, a da je tražio našo bi je, al onda ne bi mogo plećkat. Kad se kogod sroza na to da drugog ne poštiva, kad o njem baljezga, da prostite, poslidice sveg tog će snosit drugi, ni krivi ni dužni. Drugi čovik, koji se voli umrčiti, poznat da nema pravac u životu, bacanjem papira iz krilatice latio se da nam "naučno" rastolmači da ode nema Hrvata, da smo svi Bunjevci. Da su Bunjevci Bunjevci to ni jedan od nas neće zatajiti, a šta su - to su niki doznali prija par godina kad njim je došo u varoš čovik i na papiru dono crno na bilo da će ocele Bunjevci bit narod. Baš to, ni manje ni više. Tako je potezom pera i voljom moćnika stvoren nov

narod, na radost ljudi koji su u životu bili najpre Bunjevci, pa Hrvati, onda Hrvati Bunjevci, a sad su Srbi katoličke vire. Ovakim ljudima priliči Isusov vapaj: Oče, oprostí im, jer ne znaju što čine (usp. Lk 23,34).

Zagovornike razdvajanja baš briga za poslidice koje će rad tog ostit narod - oni imaju svoju ociguranu plaću i ne staraju se za dalju sudbinu naroda, ko da su smetnili s uma da je velika odgovornost čovika za izgovorenu il napisanu rič u javnom istupu, jel ona ima velik uticaj na oblikovanje mišljenja ljudi. Njima je najvažnije da se šepure ko da su izmislili rupu u civi, pa se osićaju čak i ponašaju ko mali bogovi s velikom manom što misle da su oni jedini grabili velikom kašikom iz zdile mudrosti, a pri tom ne vode računa da će njeve riči ocinjivat toliki ljudi s daleko većim kvocijentom inteligencije.

Naši stari naspram mržnje

Kad god su mogli, naši stari su se zdušno paštrili da se klone mržnje jel ona izrasta iz simena zavisti; mržnja je suprotna ljubavi; mržnja je zlo; nuz to je i gri. A Bog nije za to stvorio ljude, već da žive zajedno, da žive u uzajamnoj ljubavi, da se med sobom podnose brez obzira na razlike jel nema u svemu dva jednaka čovika, čak ni jednojajčani blizanci nisu isti u svemu. Da se mržnje triba klonit, na to nas upućuje Kajin, koji je mržnjom zauvik uklonio brata Abela (usp. Post 4,2-8).

Mržnja izvire iz svaćanja da drugi ugrožava mrziteljevu veliku vridnost, ko na priliku: kriposti, znanje, učinak, položaj itd., zato se mrzitelj okomi na drugog brez povoda samo da bi mrzio i to radi namerno. Iz mržnje se lako iskoraci u neprijateljstvo - ono je njezino dite - a s neprijateljkom po svaćanju mrzitelja nema razgovora, ne daj Bože dogovora, a krajni cilj je da ga uništi. Ovo već i od unaprid stvorenog stava od veće ljudske vridnosti drugog - a da se tom ne bi moro divit, onda se na njeg okomi mržnjom. Ko je svršio obiteljsku škulu života, zna da ne triba sve uzet zdravo za gotovo već se u tuđu tvrdnju triba uvirit, zato su naši stari neviricu ocinjivali ričima - ako je to tako. Nažalost, čovik nabreko od mržnje ne zna ovako kontakt a na to nam je ukazo Isus: *Dobar čovjek, iz dobre riznice svoga srca, iznosi dobro, a zao čovjek, iz zle riznice, iznosi zlo, jer*

mu usta govore onim čega je prepuno srce (Lk 6,45).

Mrzitelja će kad-tad stignit kaštiga, a naši stari su kazali da Bog nije nagal al je dostižan. To su ljudi do sad iskusili ko zna koliko puta i zato su se klonili mržnje; to su sačuvali i u često spominjanoj mudrosti: *Ruši, pali, udbinski dizdaru i tvojoj će kuli reda doći*. Tio il ne, mrzitelj mora imat na umu ove mudre poruke.

Naši stari su u životu mladima ko zna koliko puta tirali: ako očeš bit srićan, iz srca istiraj mržnju, i prija neg zgledaš drugog, najpre se ogledaj u ogledalu. Tako njevo svaćanje je iz Isusovog nauka izrečenog farizejima kad su tili kame novat ženu uvaćenu u preljubi: *Tko je od vas bez grijeha, neka prvi na nju baci kamen* (Iv 8,7). O ovom nema šta da se razglaba. Nažalost, Isusov nauka je za tušta ljudi mrtvo slovo na papiru, a to se vidi čestim zgledanjem drugog čovika u kojem mrzitelj vidi samo mane, ko kad neupućen u ementaleru vidi samo jamice.

Sad kad smo otpravili korizmu, a radosno i u miru proslavili Uskršnje blagdane, kad je u nama još friški korizmeni nauka zašto se Isus žrtvovo za čovičanstvo, sitimo se makar tog da On nije pravio nikaku razliku med ljudima; njemu je svaki čovik bio jednak, samo nek je čovik, brez obzira na narodnost, godine, spol, poziv itd.

Otkud toliko mržnje

Živimo u društvu di vlada duhovna kriza uzrokovana krizama ratova, a to se odražava i na našu kulturu, jel ako je kultura u krizi i čovik je u krizi. Odras te krize je da su materijalne vridnosti kod većine ljudi nad duhovnim vridnostima. U takom stanju je zagospodarila životna zbrka i neviđene životne teškoće koje su smišljene da što više otežaju i ogorče život običnog čovika, da u njemu ubiju svaku volju borbe za boljitak. Da baš sve ne ispadne tako, to se mož ublažit kripostima, osobito onima kojima su se odlikovali naši preci, a i danas niki, nažalost, proriđeni ljudi. Današnji život će nam bit snošljiviji ako svatimo da možmo zajedno živit iako smo različiti, baš ko što i u orkestru sviraju razni svirci, al u sazvučju daju istu ariju, slažu se.

* * * * *

O mržnji mož razglabat na široko i na dugačko, a da bi nam život bio ugodniji, tog se triba okanit i privatit se Isusove zapovidi ljubavi:

"Ljubite jedan drugoga! Kao što sam ja ljubio vas, tako i vi ljubite jedan drugoga."

Alojzije Stantić

Piše: Stjepan Beretić

Jezični red u subotičkoj stolnoj bazilici svete Terezije Avilske (IV)

Veliki tjedan i Uskrs

Na Cvjetnicu se pod svetom misom u 8 sati pjevala Muka na mađarskom jeziku. Blagoslov grančica se do vremena biskupa **Matije Zvekanovića** slavio samo jedanput, a započinjao je u 9.40. Obavljao ga je jedan svećenik. Ophod s grančicama je bio u crkvi, a pjevalo se hrvatski. Pod pjevanom svetom misom u 10 sati se pjevala Muka na hrvatskom jeziku. Na Cvjetnicu se nije propovijedalo. Sveta misa u 9 se služila tiho na oltaru svetoga Josipa, bez obzira je li završena sveta misa u 8 sati. Misa u 11 sati se služila kao obično poslije svete mise u 10 sati.

Vazmeno trodnevlje

Na Veliki četvrtak je u 9 sati bila "Misa večere Gospodnje". Tek po liturgijskoj reformi slavila se na Veliki četvrtak misa posvete ulja u 9 sati, a Misa večere Gospodnje u 19 sati. Na Veliki petak se u 7 sati pjevala Muka po Ivanu, zatim je slijedila propovijed na mađarskom jeziku. Obredi Velikoga petka s hrvatskim pjevanjem su bili u 9 sati. Popodne u 3 sata je bila propovijed na hrvatskom jeziku pa procesija koju je vodio jedan od kapelana na Kalvariju. Tamo je kapelan predmolio pet puta Očenaš, Zdravo Marijo i Slava Ocu na hrvatskom, pa na mađarskom jeziku. Poslije te pobožnosti bi se procesija odmah vratila u crkvu. U novije vrijeme se u bazilici na Veliki petak u 8 sati pjeva Muka po Ivanu na mađarskom jeziku. Poslije pjevanja Muke slijedi svečana propovijed. Obredi Velikoga petka počinju u 18 sati na hrvatskom uz tumačenje na mađarskom jeziku. Na Veliku subotu se do liturgijske reforme u 6 sati izložilo Presveto na prijestolje kod Božjeg groba, u 8 sati je bio blagoslov ognja, uskrsne svijeće i krsne vode. Uslijedila je sveta misa s hrvatskim pjevanjem. Blagoslov jela se obavljao poslije svete mise, kao i u 11, 11.30, 14, 15 i 16 sati.

Uskrs

U 5 sati se služila prva se sveta misa s hrvatskim pjevanjem. Ostale su

se mise služile po nedjeljnom rasporedu. U 10 sati je bila svečana pjevana sveta misa s asistencijom i propovijedi na hrvatskom jeziku. Zbog izuzetno slabog odaziva vjernika dokinuta je sveta misa u 5, pa i u 6 sati na Uskrs. U posljednje vrijeme su se u bazilici na Uskrs služile samo četiri svete mise: u 7 sati sveta misa s pjevanjem na hrvatskom jeziku, u 8 sati svečana biskupska sveta misa na mađarskom jeziku, u 10 svečana biskupska sveta misa na hrvatskom jeziku, i u 18 sati recitirana sveta misa na hrvatskom jeziku.

Najnoviji red svetih misa u subotičkoj stolnoj bazilici svete Terezije

Subotički biskup je u siječnju 2002. godine odobrio novi red svetih misa u subotičkoj stolnoj bazilici sv. Terezije. Novi red će stupiti na snagu u prvu nedjelju mjeseca srpnja.

Ujutro u 7 i navečer u 19 sati će biti naizmjenice recitirana sveta misa hrvatski i mađarski.

U 8.30 će biti svečana župna sveta misa na mađarskom jeziku,

a u 10 sati svečana župna sveta misa na hrvatskom jeziku.

Novi raspored svetih misa se uvodi zato što je premali broj svećenika raspoređen na dužnost u katedrali. Premda osim župnika župljanima služe još dva župna vikara, jedan od njih je stalno odsutan radi studija. Zbog premalog broja svećenika u biskupiji, svećenici iz doma biskupije i sjemeništa gotovo redovito služe svete mise ili u njima povjerenoj župi ili zamjenjuju bolesne svećenike. Kad bi se mogao osigurati veći broj misnika, i kad bi pojedine svete mise bile bolje posjećene, mogao bi se zadržati stari red misa. Na sadašnjim nedjeljnim svetim misama u bazilici (7, 8, 9, 10, 11 i 18 sati) se okupi oko 1500 vjernika, što znači da na jednoj svetoj misi ima prosječno 250 vjernika. Dosta dobro posjećene svete mise su bile dvije: u 8 (mađarski) i u 9 sati (hrvatski). Dulje vrijeme se osjeti da je župna sveta misa

na mađarskom jeziku prerano. Zato bi ta sveta misa u buduće počinjala u 8.30 sati, a župna sveta misa na hrvatskom bi ostala u 10 sati. Tako će od 7. srpnja 2002. godine, nedjeljom i blagdanima, u subotičkoj stolnici biti samo četiri svete mise, dok radnim danom ostaju svete mise u 7, 8 i 18 odnosno u 19 sati.

Šivanje reverendi i u Tavankutu

Svećeničke reverende, pa i kolar-košulje, bile se često problem u nas nabaviti. Od sada je to moguće. Krojačica **Bernadica Beretić** iz Donjeg Tavankuta već se pokazala uspješnom u šivanju ovih svećeničkih ruha. Cijena reverende iznosi 50 eura, dok kolar-košulja košta 20 eura.

Krojačica se nalazi na adresi u Donjem Tavankutu u ulici Zmaj Jovina br. 72 (na glavnome putu za Gornji Tavankut).

Telefon (024) 767-129.

Pitali smo krojačicu Bernadicu mogu li joj se obratiti i oni svećenici koji su odmakli u kilogramima, gđa Beretić je nasmiješeno odgovorila: "Neka nam dragi Bog dadne samo svećenika, bit će i reverendi. Nema problema!" /M. S./

Uređuje: s. Blaženka Rudić

POZIV - BOŽJI SAN O ČOVJEKU

OTAC POZIVA

Poziv na život

Svačije postojanje je plod stvaralačke ljubavi Oca, njegove djelotvorne želje, njegove riječi koja potiče rađanje. Otac je izvor života. On svakoga čovjeka doziva imenom. Čovjek dolazi u život zato jer je ljubljjen, zamišljen i željen od dobre Volje koja mu je dala prednost pred nepostojanjem, koja ga je ljubila još prije nego što on bijaše, koja ga je upoznala prije nego što je oblikovan u majčinoj utrobi, posvetila prije nego što dođe na svijet.

Čovjek je stvoren na sliku Božju, primio je život kao dar i pozvan je darivati život. Poziv na život je tajna, tajna osobite naklonosti i potpune darovanosti.

U toj perspektivi pozivanja u život jedna se stvar mora isključiti: da čovjek smatra postojanje kao nešto po sebi razumljivo, nužno, slučajno. Koliko god nama izgledalo da može biti "slučajnih" i neplaniranih života, svi su oni dozvani i zaštićeni ljubavlju Oca. Možda ne izgleda lako u današnjoj kulturi iskusiti divljenje pred darom života.

Dok je lakše shvatiti smisao darovana života, života koji obiluje dobroćinstvom prema drugima, potrebna je, međutim, zrelija svijest, određena duhovna formacija, da se shvati da je život svakog čovjeka, u svakome slučaju i prije bilo kojeg izbora, primljena ljubav i već skriva plan poziva.

Poziv na ljubav

Ljubav je puni smisao života. Bog je toliko ljubio čovjeka da mu je dao sam svoj život i osposobio ga živjeti i željeti dobro na božanski način. U tome iskazu ljubavi, ljubavi početaka, čovjek nalazi svoj temeljni poziv koji je "sveti poziv", i otkriva svoj vlastiti, nezamjenjivi identitet koji ga čini sličnim Bogu "na sliku Svetoga", koji ga je pozvao. *"Stvarajući čovjeka na svoju sliku i neprestano ga održavajući u bitku, Bog upisuje u čovječnost žene i muškarca poziv, a time i sposobnost i odgovornost ljubavi i zajedništva. Ljubav je prema tome temeljni i urođeni poziv svakog ljudskog bića"* (Ivan Pavao II, F.C.).

Zahvaljujući onoj ljubavi koja ga je stvorila, nitko se ne može osjećati suvišnim, jer je pozvan odgovoriti prema planu koji je Bog zamislio upravo za njega.

I čovjek će biti sretan i potpuno ostvaren tada kada se nalazi na svome mjestu, prihvaćajući božanski odgojni prijedlog sa svim strahom i strahopoštovanjem

koje izaziva takav zahtjev u srcu od mesa. Bog stvoritelj koji daje život, jest i Otac koji odgaja, izvlači iz ničega ono što još nije, da postane; izvlači iz srca čovjekova ono što je On postavio u njega da potpuno bude ono što jest i ono zašto ga je On pozvao, na njegov način.

Odatle nostalgija za beskonačnošću koju je Bog stavio u nutrinu svakoga. To je božanski pečat.

Poziv na božanski život

Poziv na božanski život slavi se u krštenju. U tom sakramentu Otac se prigiba s pažljivom nježnošću k stvorenju i uzima ga u svoj život, čini ga potpuno svojim djetetom. Ništa i nitko ne može izbrisati taj poziv.

Milošću krštenja Bog Otac posreduje da pokaže da je On, i samo On, autor spasenjskog plana unutar kojega svako ljudsko biće nalazi svoju osobnu ulogu. Njegov čin uvijek prethodi, ne očekuje inicijativu čovjeka, ne ovisi od čovjekovih zasluga, niti se oblikuje polazeći od njegovih sposobnosti ili raspoloženja. Otac je onaj koji poznaje, oblikuje, potiče, pečati, poziva još "prije stvaranja svijeta". I potom daje snagu, uvijek je blizu, podržava u naporima, Otac je i Majka zauvijek...

Od krštenika se očekuje odgovor ljubavi, uspostaviti djetinji odnos s njim i bratski odnos u obitelji djece Božje. Krštenik ne živi više samo sebi. Vjernost krštenju znači gledati prema gore, poput djece, da bi se spoznala Očeva volja i Njegov plan o vlastitom životu i budućnosti.

SIN POZIVA

Poziv na nasljedovanje

Isus je poslan od Oca da pozove čovjeka. Otac nas je stvorio u Sinu i zamilovao u Njemu. Isus nas poziva da ga slijedimo u ljubavi prema Ocu. On koji je od Oca izišao, najbolje je mogao govoriti o Ocu. Ona je savršena slika Očeva. Zato nasljedujući Isusa postajemo mu sve sličniji, a time sve sličniji i sve bliži Ocu.

Isusovo evanđelje, njegovi susreti i razgovori jesu poziv na pitanje o vlastitom životu: "Što učiniti od života? Koji je moj put?"

Poziv: dati život

Na što poziva Isus? Slijediti ga, biti i djelovati poput njega. Živjeti isti Njegov odnos prema Ocu i prema ljudima: pri-

hvatiti život kao dar iz ruku Oca da bi se izgubilo i predalo taj dar onima koje mu je Otac povjerio. Isusovo poslanje jest: dati život. I svaki njegov učenik je poslan: "Kao što mene posla Otac, tako i ja šaljem vas."

Svaki pozvani je znak Isusa: na neki način Njegovo srce i Njegove ruke koje nastavljaju grliti male, ozdravljati bolesne, miriti grešnike i dati se razapeti na križ za ljubav prema svima. Biti za drugoga s Kristovim srcem - to je ostvarenje poziva.

Da bi poziv bio življen u punini, u dimenziji dara i poslanja, kršćanski život treba snažne poticaje, a nadasve duboko zajedništvo s Gospodinom: u slušanju, u dijalogu, u molitvi, u pounutrašnjenju osjećaja, u dopuštanju svakoga dana da ga On oblikuje i, povrh svega, u žarkoj želji da priopćuje svijetu život Oca.

Isusovo poslanje: dati život - najbolje se očituje u euharistiji. Tu se slavi Isusova smrt i uskrsnuće. I svaki vjernik je pozvan suobličiti se Kristu u euharistiji koja ujedno postaje snaga za život svijeta.

DUH POZIVA

Poziv na svjedočenje

Uoči svoje muke i smrti, dok su učenici uplašeni i zbunjeni, Isus im obećava svoju trajnu prisutnost: Duha. Taj Duh će nadalje pratiti učenike, "poučavat će vas o svemu i dozivati vam u pamet sve što vam ja rekoh", "upućivat će vas u svu istinu." Duh će od sada pratiti učenike na putu do cilja, on će biti tješitelj, vođa, pratitelj. On će ih osposobljavati za svjedočenje: "Duh će svjedočiti za mene. I vi ćete svjedočiti." Učenici će svjedočiti uvjerljivim riječima koje su sadržaj samoga poslanja. Oni će naviještati da je Isus život svijeta. Duh će čuvati Isusa u njihovim srcima.

Poziv na svetost

Duh Sveti potiče na neprestano obraćanje Bogu i na put suobličnja slici na koju smo stvoreni, a koja nam je najprepoznatljivija u Isusu Kristu. To je poziv na svetost. Svetost jest opći poziv svakog čovjeka, jest glavni put u koji se stječu sve staze posebnih poziva. Duh Sveti poziva i okuplja u zajedništvo. Postoje različita zvanja, službe i darovi u Crkvi. Zvanja su u crkvi potrebna u svojoj različitosti da se ostvari poziv Crkve. A poziv Crkve jest naviještati Isusa kao jedinog Spasitelja svijeta i svjedočiti ljubav prema svima. Originalnost svakog kršćanskog poziva očituje se kada se ispunjenje osobe uklopi u ostvarenje zajednice, kad osoba stavi svoje talente u službu zajednice. Tako se ide prema svetosti.

Kafana - "Duka"

Subotica,
Preradovićeva 4
(u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 555-738

Organizira:
- svadbe,
- rođendanska slavlja,
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI
Nedjeljom:
"BUNJEVAČKA UŽNA"
Posebno se preporučamo za
organiziranje "Poduša"

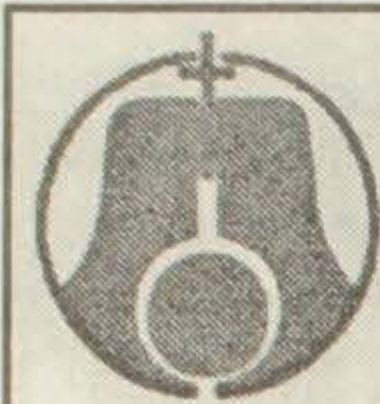
Radno vrijeme: od 12 - 22
nedjeljom od 12 - 16
ponedjeljkom zatvoreno

vl. Jakov Letović

Subotica, Maksima Gorkog 26

Radno vrijeme: radnim danom od 9,30-12 i 16,30-19 sati
Radno vrijeme očnog liječnika: radnim danom od 17-19 sati

"URNA"

Trg žrtava fašizma 1
Telefon: (024) 554-848, 25-109

Prodaja pogrebne opreme, prijevoz i ceremonijal sahrane
dajemo i na odloženo plaćanje - po dogovoru

DEŽURSTVO: svih 24 sata; tel: 558-011 non-stop

Vremena
su teška.
Svaka
pomoć
nam je
dobro došla.

Unaprijed
hvala
svakom
darovatelju.

Proizvodno trgovinsko preduzeće

BANE

Prodavnica 1:

Batinska 34
SUBOTICA

Tel: 024/561-201
561-187; 561-186

Prodavnica 2: Lješka 4, BEOGRAD, Tel: 011/354-80-63

SVE NA JEDNOM MESTU

GRAĐEVINSKI
MATERIJAL

KERAMIKA I
SANITARIJA

VRATA I
PROZORI

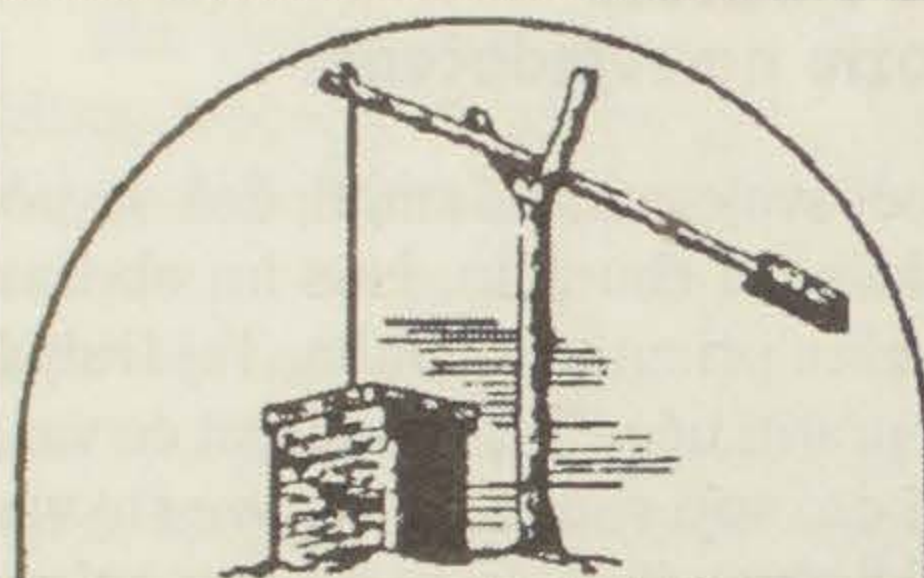
NAMEŠTAJ

"KOLPA-SAN"
KADE I KABINE

NOVO!

PLAĆANJE

NA 24 MESEČNE RATE

SALAŠ

ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

Možete nam pisati i na E-mail adresu:
zvonik@tippnet.co.yu

RENAULT

Koncesionar

VIDAKOVIĆ

Prodaja rezervnih delova i servis

Subotica, Braće Radića 51-53
Tel./fax:024/553-567

**Svake treće nedjelje
u mjesecu
novi broj "Zvonika"**

Dr. Kern Katalin
specijalista - fizijatar

Radno vrijeme:
ponedjeljak - petak: 8 -13 sati
poslijepodne: terenski rad

Subotica, Ptujaska 1
Tel: (024) 551-375

Djelatnost ordinacije

- Bolovi u kičmi i zglobovima
- Reumatologija
- Internistički pregled; snimanje EKG, terapija
- Neurološki pregled i terapija, EEG
- Psihijatrijski pregled i psihoterapija
- Ortopedski pregled
- Urološki pregled
- Kućna posjeta i kućno liječenje sa suvremenim aparatima

Godišnja pretplata za "ZVONIK"

- SR Jugoslavija 480 dinara,
- inozemstvo - 20 EURA ili 160 kuna; avionom 30 USD

Pretplatnici iz inozemstva i R. Hrvatske uplate mogu poslati pošt. uputnicom ili čekom na adresu:

Gabrijela Skenderović,
Kneza Trpimira 1/3, 44320 Kutina
R. Hrvatska - tel: +(00) 385 (0)44 681-272

Fideks

Trgovinsko preduzeće na veliko i malo, uvoz i posredništvo

Prčić Marinko

24000 SUBOTICA
Huga Badalića 12

Tel./fax: 024/553-809
Tel.stan: 024/556-281
Mobilni: 064 113 39 59

INTERNET

WWW.
tippNet
.co.yu

Internet provajding

Prodaja računara

Instalacija i održavanje računarskih mreža

Pojedinačni i grupni kursevi

(Windows, Word, Excel, Internet)

(024)555-765 Braće Jugovića br. 5. Subotica
e-mail: support@tippnet.co.yu

Čitajte nas
na WEB strani
www.tippnet.co.yu/ZVONIK

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karadordev put 2
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- BAJMOK, JNA 3 (u cvečari "MARIŠKA")
Telefon (danonoćno): 762-024
- PALIĆ, Jo Lajoša 18 (u cvečari "ORHIDEJA")
Telefon: 753-759
- HORGOS, Borisa Kidriča 7
Telefon (danonoćno): 792-202

IMA LI IZBAVLJENJA IZ PAKLA?

Ima li Crkva jasan stav o tome koliko će dugo grešnici ostati u paklenim mukama? Čini se da se teolozi i mistici u tom pitanju razilaze, da nisu jedinstveni. Zar uistinu grešnici apsolutno nikada neće izaći iz paklenih muka? Zar neće u tom slučaju biti kažnjeni više nego što zaslužuju? Zar ne bi bilo najpravednije osuditi ih ovako: Neka trpe u paklu onako teško kako su teško grijehili, ali samo onoliko dugo koliko su dugo grijehili u zemaljskom životu, a onda im duše vratiti u ništavilo ili ih dovesti u stanje u kojem niti trpe niti uživaju, pošto nemaju nikakvih zasluga za nebo. Ne poželimo ni najvećem zločincu u ljudskoj povijesti da zauvijek ostane u paklu. U Starom zavjetu piše da je Bog milostiv i žalostiv prema svim stvorovima svojim, pa se valjda smijemo nadati da će se jednom i njima smilovati.

P. I., Bački Monoštor

Vaše pitanje je složeno, razumljivo ali, nažalost, "ponuđena" rješenja nisu prihvatljiva. Naime, ne može biti diskusije o onome što Crkva vjeruje na temelju Objave i usmene Predaje, a osobito ne o onome što je u svom vjerovanju autoritetom, koje ima božansko porijeklo, vjernicima ponudila vjerovati i u savjesti ih obvezala na prihvaćanje tih istina. U kom smislu? Evo, kako mislim. Ono što je jasno definirano, a objavljeno je, može biti nama više ili manje ugodno ili neugodno, ali objavljena božanska istina ne trpi ni nagađanja ni pogađanja. S istinom se ne može trgovati. Ne može se dakle ni vjernikom u cijelosti ostati ako se ne prihvati vjera u cijelosti. Nije prihvatljiv stav da ono što nam odgovara vjerom prihvaćamo a ono što nam ne odgovara odbijamo. Vjera je ponizni i milosni čin kojim svoje povjerenje potpuno poklanjamo Bogu koji ne može biti prevaren niti može koga prevariti. Bogu stoga vjerujemo na temelju njegovog božanskog autoriteta objavitelja a ne na temelju tumačenja nekoga iz Crkvi. Mi možemo biti sućutni, žalosni, može nas jako boljeti istina ali s tim istina nije prestala biti istinom a niti nam daje pravo da proničemo u one božanske stvarnosti koje ne možemo shvatiti. Tako, recimo, nijedan stvoreni um ne može shvatiti neizmjernu ljubav Božju kao ni neizmjernu Božje milosrđe, što nam odgovara, ali se jednako tako ne može shvatiti ni vječna Božja pravednost - što, kako je očito iz Vašeg pitanja, Vama glede iznijete problematike ne odgovara. Vidite, ne možemo, dakle, sa naše ljudske ogra-

ničene pozicije zaključivati o onim božanskim, objavljenim stvarnostima. Ponovit ću. Možemo ih ili prihvatiti pa biti vjernici ili ne prihvatiti pa biti nevjernici. U definiranim istinama nema polovičnog prihvaćanja. Da ne bih dulje ja tumačio, iznimno ću na ovom mjestu prenijeti sve ono što Katekizam Katoličke Crkve govori o paklu. Katekizam na najkompetentniji način iznosi nauk Katoličke crkve koji u savjesti obvezuje sve katolike.

Ne možemo biti s Bogom sjedinjeni ako se slobodno ne odlučimo da ga ljubimo. Ali, Boga ne možemo ljubiti ako teško grijehimo protiv njega, protiv svoga bližnjega ili protiv nas samih: "tko ne ljubi, ostaje u

smrti. Tko god mrzi brata svoga, ubojica je. A znate da nijedan ubojica nema u sebi trajnoga, vječnoga života" (1 Iv 3,14.15). Naš Gospodin upozorava nas da ćemo biti od njega odijeljeni ako u teškim potrebama ne priskočimo u pomoć siromašnima i malenima, njegovoj braći. Umrijeti u smrtnom grijehu, a da se čovjek za nj nije pokajao i prihvatio milosrdnu ljubav Božju, znači, po svom slobodnom izboru, ostati zauvijek odijeljen od njega. To upravo jest stanje konačnog samo-isključenja iz zajedništva s Bogom i s blaženicima, koje označujemo riječju "pakao".

Isus često govori o "gehenu", o vatri "koja se ne gasi", pripremljenoj onima koji do kraja života odbijaju vjerovati i obratiti se, i gdje se istodobno može izgubiti duša i tijelo. Isus teškim riječima navješćuje da će "poslati svoje anđele da pokažu sve (...) bezakonike i bace ih u peć ognjenu" (Mt 13,41-42), i da će izreći osudu: "Odlazite od mene, prokleti, u oganj vječni" (Mt 25,41).

Crkva u svom naučavanju potvrđuje opstojnost pakla i njegovu vječnost. Duše onih koji umiru u smrtnom grijehu odmah nakon smrti silaze u pakao, gdje trpe paklene muke, "vječni oganj". Glavna se paklena muka sastoji u vječnom odjeljenju od Boga, u kojemu jedinome može čovjek naći život i sreću, za što je stvoren i za čime teži.

Izjave Svetoga pisma i učenje Crkve o paklu jesu poziv na odgovornost, kojom čovjek mora svoju slobodu upotrijebiti u cilju svoje vječne sudbine. Isodobno su

hitano poziv na obraćenje: "Uđite na uska vrata! Jer široka su vrata i prostran put koji vodi u propast i mnogo ih je koji njime idu. O kako su uska vrata i tijesan put koji vodi u Život i malo ih je koji ga nalaze!" (Mt 7,13-14).

Budući da ne znamo ni dana ni časa, treba, kako opominje Gospodin, da ustrajno bdijemo da, dovršivši jedini tijek našega zemaljskog života, zaslužimo s njim ući na svadbu i ubrojiti se među blagoslovljene, i da ne budemo kao zli i lijeni sluge otjerani u vječni oganj, u vanjske tmine, gdje "će biti plač i škrgut zuba".

Bog nikoga ne predodređuje za pakao; za to je potrebno svojevoljno odvratanje od Boga (smrtni grijeh) i ustrajanje u tome sve do kraja. U euharistijskom slavlju i u dnevnim molitvama vjernika Crkva zaziva milosrđe Boga, koji "neće da itko propadne, nego hoće da svi prispiju k obraćenju" (2 Pt 3,9):

Molimo, Gospodine, blagohotno primi ovaj žrtveni prinos nas tvojih slugu i sve obitelji svoje: obdari naše dane svojim mirom, izbavi nas od vječne osude i ubroji nas među izabrane svoje.

Kako vidite iz citiranog i argumentirano dobro potkrijepljenog teksta, pakao postoji, pakao je vječan a opisane su i paklene muke. Ono što je sada glede Vašega pisma sudbonosno, jest zapravo pitanje našega ljudskoga dostojanstva. Ali, u kom smislu. Mi smo, kao bogoblična stvorenja, uzdignuti na dostojanstvo sinova i kćeri Božjih. Kada je to praotac naš Adam izgubio, Bog nas se nije odrekao nego nam je za spasitelja dao svoga Sina Isusa Krista. Darujući nam svoga Sina, drugu božansku osobu, Svemoguću nije mogao ništa veće dati jer je Isus Bog od Boga i svjetlo od svjetla. Time je dao sve što on "ima". Kako onda ne shvatiti svoju odgovornu slobodu i dostojanstvo sudjelovanja na Kristovoj božanskoj naravi. Zar i dalje biti slijep i hrliti u grijeh i to okorjelo, svjesno, voljno, slobodno prezrevši i Boga stvoritelja, prezrevši i svoje dostojanstvo, prezrevši i neizmjernu ljubav i milosrđe Isusa Krista. Pakao nije posljedica Božje odluke. Pakao stvara ljudska slobodna volja, koja se definitivno okreće od Boga. Pakao je prema tome stanje u kojem ni svemoguću Bog nije "moćan", jer mu se protivi ljudska slobodna narav. A jer nas Bog nije htio stvoriti robotima, nego slobodnima, onda nam ostaje živjeti odgovorno svoju slobodu i čuvati se pakla, a za grešnike molimo da se obrate bar na času smrti. Uostalom, ne znamo ni koliko je duša u paklu, ni tko je u paklu i stoga ne sudimo, nego Boga ljubimo a pakla se bojmo.

mr. Andrija Kopilović

USKRSNI KONCERT

3. 05. u 19 sati

Franjevačka crkva - Subotica
Mješoviti zbor župe Isusova Uskrsnuća
Nastupaju: zbor, solisti i kamerni orkestar

ZLATNA HARFA 16. 06.

u Svetozar Miletiću
Tema: Crkva - zajedništvo svetih

ZA HRVATSKU ČITAONICU 500 NOVIH KNJIGA

Početkom travnja u Hrvatsku čitaonicu stigao je vrijedan dar Hrvatske matice iseljenika, kompjutor sa štampačem.

Uz ovaj dar stiglo je i 500 knjiga koje su prikupili Ministarstvo znanosti i tehnologije i Matice Hrvatska. Za ovu donaciju zaslužni su Aasef El Rushaidat, Ninoslav Novak i Stjepan Damjanović kojima najtoplije zahvaljujemo na potpori u nastojanjima da se Hrvatima u Vojvodini omogući čuvanje jezika i kulturne tradicije. Duboko smo dirnuti ovom pažnjom.

Ravnateljica Hrvatske čitaonice

Katarina Čeliković

U žalosti, ali u volji Božjoj smireno javljamo da je naš suprug, otac, dida i brat

PRIM. DR. STIPAN FILIPOVIĆ

zemaljski život zamijenio vječnim na Veliku subotu, 30. ožujka 2002. g. u 82. godini života.

S ljubavlju ga se sjećamo i molimo za njega

supruga sa kćerkama i njihovim obiteljima

Sv. misa zadušnica na šest tjedana bit će 11. svibnja 2002. godine u 8 sati u katedrali-bazilici sv. Terezije.

P.P. "HERBACOMMERCE" ZA DELATNOST U POLJOPRIVREDI, PROIZVODNJI, USLUGE I TRGOVINU, EXPORT-IMPORT, d.o.o. - p.o. STARI ŽEDNIK

"POLJOAPOTEKA"

vl. Kata M. Ostrogonac

dipl. ing. zaštite bilja

Poštovani proizvođači hrane, od 1996. god. NE MORATE SVE SAMI POVEZUJE NAS POVJERENJE!

24224 Stari Žednik
Zmaj Jovina 12

Tel: 024/ 787-288

Branko Jegić

"Odlazi od nas još jedan vrijedan ud Crkve, još jedan uzoran vjernik, još jedan dobar član našeg Pastoralnog vijeća; još jedan veliki Hrvat Bunjevac, još jedan dobar muž, otac, sin, brat... Odlazi još jedan pjesnik", ovim je riječima nad odrom Branka Jegića započeo svoj govor preč. Andrija Anišić, župnik župe sv. Roka, koji se oprostio od člana Pastoralnog vijeća. Branko Jegić je u nazočnosti rodbine, prijatelja, brojnih poznanika, nekoliko svećenika i drugih crkvenih i društvenih uglednika pokopan u subotu 23. ožujka na Kerskom groblju u Subotici. Od pokojnika se oprostio i preč. Andrija Kopilović, predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović", čiji je član također bio.

Branko Jegić preminuo je na blagdan sv. Josipa, u utorak 19. ožujka, u Subotici.

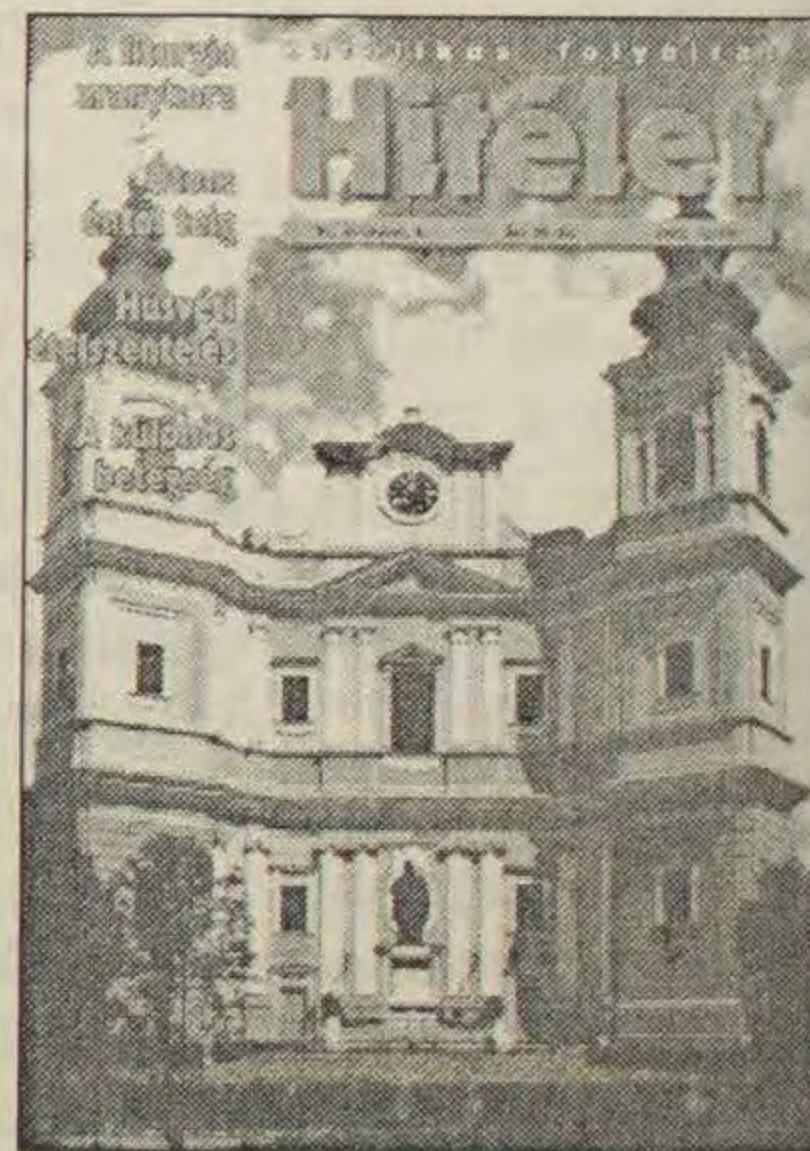
Rođen je 13. travnja 1944. u Subotici. Osnovnu školu je završio u svome rodnom gradu. Poslije toga nastavio je školovanje u Zagrebu u Nadbiskupijskoj klasičnoj gimnaziji na Šalati, gdje je završio peti i šesti razred. Nakon toga šesti i sedmi razred s velikom maturom završio je 1964. godine u Gimnaziji Josipa Jurja Strossmayera u Đakovu. Poslije služenja vojnog roka otišao je 1966. godine u Đakovo. Teologiju je završio na Visokoj bogoslovnoj školi u Đakovu 1970, ali se nije zaređio za svećenika. Ostao je laik te je bio vrlo aktivan. Poslije toga zaposlio se u Subotici u međunarodnoj agenciji. U skladnom kršćanskom bračnom imao je troje djece koji žive i djeluju u Zagrebu. Odgajali su ih u kršćanskom i domoljubnom duhu. Družio se i surađivao je s brojnim svećenicima. Njegova privrženost Crkvi, kojoj je uvijek bio odan, očitovala se tijekom njegova djelovanja. Plodan doprinos ostavio je i na kulturnom području: pisao je pjesme a javljao se i drugim prilozima u raznim časopisima, posebice u onima kršćanske i hrvatske orijentacije. Dosada je objavio manji broj pjesama, a prve je počeo objavljivati u školskim đačkim listovima. Široj javnosti je postao poznat po objavljivanju svojih radova u subotičkom časopisu "Rukovet". Zatim je objavio nekoliko pjesama u pojedinim godištim kalendara "Subotička Danica" i u listu "Bačko klasje" pod svojim imenom ili pseudonimom "Branimir". Ostali su mu još brojni rukopisi koji nisu objavljeni. /prema: GK/ K. Č.

Olvassa az áprilisi Hiteletben

* "Egy papnak legnagyobb öröme az, ha látja, hogy az emberek beleszeretnek Istenbe" - mondta az interjúban Gyuris László ezüstmisés verseci plébános

* "Másállapotba kerültem, de a fiúmról nem számíthattam" - igaz történet egy lányanyaról

* Ha a körülmények nem engedik meg a házasságot, akkor a fiataloknak plusz önfegyelmre van szükségük. (A házasság előtti szexuális kapcsolatról szóló sorozat áprilisi témája: Más a szándék és más az elköteleződés)

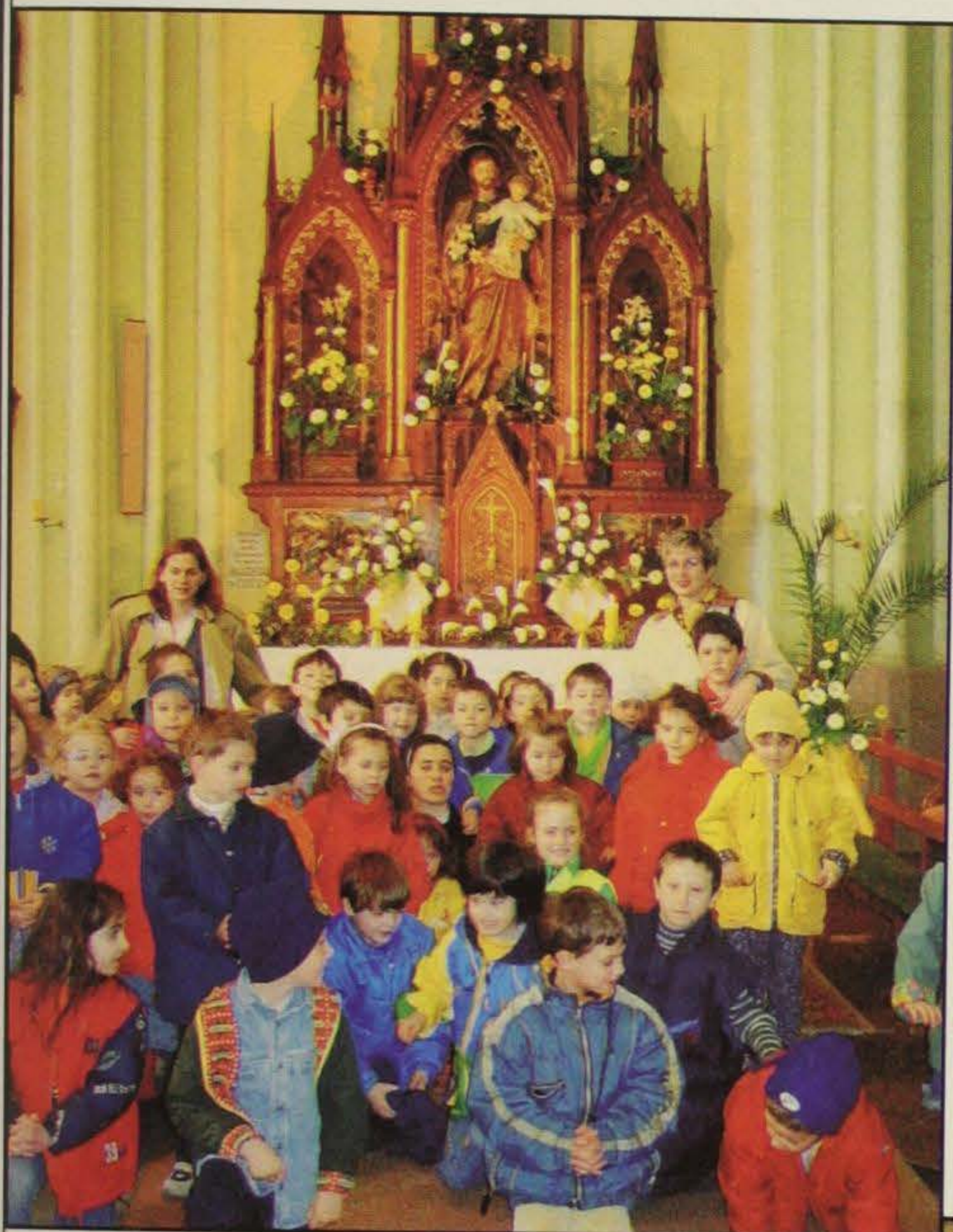
ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/554-896; E-mail: zvonik@tippnet.co.yu. Uredničko vijeće: Andrija Anišić - glavni i odgovorni urednik; Franjo Ivanković - zamjenik glavnog i odgovornog urednika; mr. Ervin Čeliković - tehnički urednik; Katarina Čeliković - lektor i korektor; Josip Anišić, Željko Augustinov, Stjepan Beretić, Marko Forgić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Josip Ivanković, Elizabeta Kesler, mr. Andrija Kopilović, Grgo Kujundžić, s. Silvana Milan, o. Mato Miloš, Lazar Novaković, Ivan Piuković, Blaženka Piuković, s. Blaženka Rudić, Alojzije Stantić, Branko Vaci; Uredništvo stranica mladih: Ljubica Crnković, Igor Čeliković, Biserka Jaramazović, Marina Kujundžić, Ivana Lazić, Dijana Šarčević, Željka Zelić. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Štamparija "PRINTEX", Stipe Grgića 58, Subotica, Tel.: 024/554-435.

Pokojni kardinal Kuharić i biskup Péntzes na "Dužijanci"

Generalni konzulat R. Hrvatske priredio je izložbu starih razglednica grada Zagreba u subotičkoj Gradskoj kući

Na blagdan sv. Josipa na sv. misi sudjelovala su i djeca iz vrtića "Sunčica" sa svojim odgajateljicama

Od Zvonika do Zvonika u boji

U župi sv. Roka u Sobotici na Uskrs je novim životom započelo živjeti 28 odraslih osoba

Korizmeni detalj u crkvi na Bikovu

Župnik Julije Bašić dijeli sličice za uspomenu na Dan starih i bolesnih na Bikovu

"Šokadija" iz Sonte predstavila se u Aljmašu u najljepšem izdanju

USKRS 2002. u slici

Uskrs je proslavljen prigodnom izložbom u Sonti

ALELUJA!

Ovako su Zvončići ukrasili uskrsna jaja

Aleksandra Kovač,
Sombor

ALELUJA!

Andrea Dulić, Đurđin

Tradicionalna izložba u župi Presvetog Trojstva u Somboru pod nazivom "Prepoznaše ga učenici u lomljenju kruha"

"Uskrsna radionica" u župi sv. Jurja u Subotici

Živi pilići i zečevi za spretne slavljenike Uskrsa u župi sv. Roka u Subotici